

Projekt

z dnia 2 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 2025 r.

w sprawie zaciągnięcia zobowiązania wykraczającego poza rok budżetowy.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2025 r., poz. 1153) oraz art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1530 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Wyraża się zgodę na zaciągnięcie w 2025 roku zobowiązania na rok 2026 do kwoty 620.000,00 zł (słownie: sześćset dwadzieścia tysięcy złotych 00/100) z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: "Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości z terenu Gminy Wielkie Oczy".

2. Spłata zobowiązania, o którym mowa w ust. 1 nastąpi w roku 2026 roku z dochodów własnych gminy t.j. opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych ujętych w budżecie Gminy Wielkie Oczy.

§ 2. Wykonanie Uchwały zleca się Wójtowi Gminy Wielkie Oczy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

W związku z przygotowaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego do realizacji w następnym roku budżetowym - 2026, zadania pn.: "Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości z terenu Gminy Wielkie Oczy" niezbędne jest podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania wykraczającego poza rok budżetowy 2025. Podjęte zobowiązanie zostanie pokryte ze środków własnych gminy tj. opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych ujętych w budżecie Gminy Wielkie Oczy.

z dnia 2 października 2025 r.
Zatwierdzony przez

z dnia 2025 r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2025 r., poz. 1153) oraz art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1530 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. Wyraża się zgodę na zaciągnięcie w 2025 roku zobowiązania na rok 2026 do kwoty 260.000,00 zł (słownie: dwieście sześćdziesiąt tysięcy złotych 00/100) z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: "Wykonanie prac z zakresu zagospodarowania lasu oraz pozyskania i zrywki drewna w lasach mienia komunalnego Gminy Wielkie Oczy w roku 2026".

2. Spłata zobowiązania, o którym mowa w ust. 1 nastąpi w roku 2026 roku z dochodów własnych gminy t.j. dochodów ze sprzedaży drewna, podatków i opłat lokalnych ujętych w budżecie Gminy Wielkie Oczy.

§ 2. Wykonanie Uchwały zleca się Wójtowi Gminy Wielkie Oczy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

W związku z przygotowaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego do realizacji w następnym roku budżetowym - 2026, zadania pn.: "Wykonanie prac z zakresu zagospodarowania lasu oraz pozyskania i zrywki drewna w lasach mienia komunalnego Gminy Wielkie Oczy w roku 2026". Niezbędne jest podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązania wykraczającego poza rok budżetowy 2025. Podjęte zobowiązanie zostanie pokryte ze środków własnych gminy tj. dochodów ze sprzedaży drewna, podatków i opłat lokalnych ujętych w budżecie Gminy Wielkie Oczy w 2026 roku.

Projekt

z dnia 2 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 2025 r.

w sprawie zmian w budżecie Gminy Wielkie Oczy na 2025 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2025 r., poz. 1153) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Zwiększa się wydatki budżetu Gminy o kwotę 101.205,12 zł, z przeznaczeniem na:

- 1) rolnictwo i łowiectwo - 14.000,00 zł;
- 2) transport i łączność - 10.805,12 zł;
- 3) gospodarkę mieszkaniową - 6.000,00 zł;
- 4) obronę narodową - 12.400,00 zł;
- 5) bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową - 10.000,00 zł;
- 6) gospodarkę komunalną i ochronę środowiska - 27.000,00 zł;
- 7) kulturę i ochroną dziedzictwa narodowego - 21.000,00 zł.

2. Zmniejsza się wydatki budżetu Gminy o kwotę 101.205,12 zł, w tym z następujących źródeł:

- 1) transport i łączność - 89.400,00 zł;
- 2) gospodarka mieszkaniowa - 11.805,12 zł.

§ 2. Szczegółowe kwoty wydatków budżetu Gminy w dostosowaniu do klasyfikacji budżetowej zostały określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy Wielkie Oczy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr

Rady Gminy Wielkie Oczy

z dnia.....2025 r.

Zestawienie wydatków budżetu Gminy w dostosowaniu do klasyfikacji budżetowej

Zwiększenie wydatków

Dział	Rozdział	§	Nazwa /działu, rozdziału, paragrafu/	Kwota w zł
010			Rolnictwo i leśnictwo	14.000,00
	01044		Infrastruktura sanitacyjna wsi	14.000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	14.000,00
			- opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego (PFU) wraz z oszacowaniem kosztów dla zadania inwestycyjnego pn.: "Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wielkie Oczy" - 14.000,00 zł	
600			Transport i łączność	10.805,12
	60016		Drogi publiczne gminne	10.805,12
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	10.805,12
			- utwardzenie poboczy dróg gminnych w miejscowości Wólka Żmijowska (zmiana zadania z funduszu sołeckiego) 10.805,12 zł	
700			Gospodarka mieszkaniowa	6.000,00
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	6.000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	6.000,00
			- zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego w miejscowości Żmijowiska (środki własne do zadania z funduszu sołeckiego) - 5.000,00 zł	
			- zakup materiałów do ogrodzenia działki gminnej nr 60 w miejscowości Wólka Żmijowska (zmiana zadania z funduszu sołeckiego) - 1.000,00 zł	
752			Obrona narodowa	12.400,00
	75295		Pozostała działalność	12.400,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	12.400,00
			- zakup ciągnika wraz z osprzętem - 5.000,00 zł	
			- zakup agregatu prądotwórczego wraz z przyczepką - 7.400,00 zł	
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	10.000,00
	75412		Ochotnicze straże pożarne	10.000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	10.000,00
			- przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania części budynku po byłej szkole podstawowej na budynek OSP na działce gminnej nr ewid. 971/1 w miejscowości Kobylnica Wołoska - 5.000,00 zł	
			- budowa budynku Centrum Ratownictwa i Zarządzania Kryzysowego w miejscowości Wielkie Oczy - 5.000,00 zł	
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	27.000,00
	90026		Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami	27.000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	27.000,00
			- realizacja zadania pn.: "Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu Gminy Wielkie Oczy" w ramach naboru "Usuwanie wyrobów azbestowych" Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie - 27.000,00 zł	

921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	21.000,00
	92120		Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	21.000,00
		6580	Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych	21.000,00
			- realizacja zadania pn.: "Wykonanie prac konserwatorskich budynku siedziby Urzędu Gminy w Wielkich Oczach (dworu obronnego z XVII wieku)" dofinansowanego z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków - roboty dodatkowe - 21.000,00 zł	
Razem:				101.205,12

Zmniejszenie wydatków

Dział	Rozdział	§	Nazwa /działu, rozdziału, paragrafu/	Kwota w zł
600			Transport i łączność	89.400,00
	60014		Drogi publiczne powiatowe	89.400,00
		6300	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	89.400,00
			- pomoc finansowa w formie dotacji celowej dla Powiatu Lubaczowskiego z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: "Przebudowa drogi powiatowej nr 1677R Szczutków-Wielkie Oczy-Granica Państwa w km od 11+608 do 13+342 z jednoczesną przebudową skrzyżowania drogi powiatowej nr 1677R w km 13+035 z drogami gminnymi na rondo wraz z niezbędną infrastrukturą w miejscowości Wielkie Oczy - 89.400,00 zł	
700			Gospodarka mieszkaniowa	11.805,12
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	11.805,12
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1.805,12
			- zabezpieczenie ścian altany w miejscowości Wólka Żmijowiska (zmiana zadania z funduszu sołeckiego) - 1.805,12 zł	
		4300	Zakup usług pozostałych	10.000,00
			- zagospodarowanie zbiornika przeciwpożarowego na działce gminnej nr ewid. 60 w miejscowości Wólka Żmijowiska (zmiana zadania z funduszu sołeckiego) - 10.000,00 zł	
Razem:				101.205,12

Projekt

z dnia 2 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 2025 r.

zmieniająca Uchwałę Nr X/96/2024 w sprawie udzielenia pomocy finansowej.

Na podstawie art. 10 ust. 2 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 216 ust. 2 pkt 5 i art. 220 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. W Uchwale Nr X/96/2024 Rady Gminy Wielkie Oczy z dnia 30 grudnia 2024 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Udziela się pomocy finansowej w kwocie 457.600,00 zł (słownie: czterysta pięćdziesiąt siedem tysięcy sześćset złotych 00/100) w formie dotacji celowej dla Powiatu Lubaczowskiego na realizację zadania pn.: "Przebudowa drogi powiatowej nr 1677R Szczutków-Wielkie Oczy-Granica Państwa w km od 11+608 do 13+342 z jednoczesną przebudową skrzyżowania drogi powiatowej nr 1677R w km 13+035 z drogami gminnymi na rondo wraz z niezbędną infrastrukturą w miejscowości Wielkie Oczy.”.

§ 2. Wykonanie Uchwały zleca się Wójtowi Gminy Wielkie Oczy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z przepisem art. 10 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym - gminy, związki międzygminne oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego mogą sobie wzajemnie bądź innym jednostkom samorządu terytorialnego udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej. W myśl zaś przepisu art. 220 ust. 1 ustawy o finansach publicznych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być udzielona innym jednostkom samorządu terytorialnego pomoc finansowa w formie dotacji celowej lub pomoc rzeczowa. Zakres udzielonej pomocy finansowej obejmuje realizację zadania pn: "Przebudowa drogi powiatowej nr 1677R Szczutków-Wielkie Oczy-Granca Państwa w km od 11+608 do 13+342 z jednoczesną przebudową skrzyżowania drogi powiatowej nr 1677R w km 13+035 z drogami gminnymi na rondo wraz z niezbędną infrastrukturą w miejscowości Wielkie Oczy". Gmina Wielkie Oczy w ramach współpracy w ww. zakresie ustaliła dla Powiatu Lubaczowskiego wsparcie finansowe w kwocie 161.000,00 złotych ze środków budżetu 2025 r. W związku ze zwiększeniem kwoty niezbędnej do wykonania zadania będącej udziałem Gminy postanowiono w kwietniu zwiększyć pomoc finansową o kwotę 386.000,00 zł do łącznej kwoty 547.000,00 zł. W wyniku zaistniałych oszczędności związanych z wykonywaniem zadania zmniejsza się kwotę planu dotacji udzielonej dla Powiatu o 89.400,00 zł do kwoty 457.600,00 zł.

PROPOZYCJE ZMIAN W BUDŻECIE GMINY WIELKIE OCZY NA 2025 ROK

Zwiększenie wydatków:

1. Opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego (PFU) wraz z oszacowaniem kosztów dla zadania inwestycyjnego pn.: "Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wielkie Oczy" – **14.000,00 zł**
2. Utwardzenie poboczy dróg gminnych w miejscowości Wólka Żmijowska (zmiana zadania z funduszu sołeckiego) **10.805,12 zł**
3. Zakup materiałów do ogrodzenia działki gminnej nr 60 w miejscowości Wólka Żmijowska (zmiana zadania z funduszu sołeckiego) - **1.000,00 zł**
4. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego w miejscowości Żmijowiska (środki własne do zadania z funduszu sołeckiego) - **5.000,00 zł**
5. Zakup ciągnika wraz z osprzętem - **5.000,00 zł**
6. Zakup agregatu prądotwórczego wraz z przyczepką - **7.400,00 zł**
7. Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania części budynku po byłej szkole podstawowej na budynek OSP na działce gminnej nr ewid. 971/1 w miejscowości Kobylnica Wołoska - **5.000,00 zł**
8. Realizacja zadania pn.: "Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu Gminy Wielkie Oczy" w ramach naboru "Usuwanie wyrobów azbestowych" Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie - **27.000,00 zł**
9. Realizacja zadania pn.: "Wykonanie prac konserwatorskich budynku siedziby Urzędu Gminy w Wielkich Oczach (dworu obronnego z XVII wieku)" dofinansowanego z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków - roboty dodatkowe - **21.000,00 zł**
10. Budowa budynku Centrum Ratownictwa i Zarządzania Kryzysowego w miejscowości Wielkie Oczy – **5.000,00 zł**

Razem: 101.205,12 zł

Zmniejszenie wydatków:

1. Pomoc finansowa w formie dotacji celowej dla Powiatu Lubaczowskiego z przeznaczeniem na realizację zadania pn.: "Przebudowa drogi powiatowej nr 1677R Szczutków-Wielkie Oczy-Granica Państwa w km od 11+608 do 13+342 z jednoczesną przebudową skrzyżowania drogi powiatowej nr 1677R w km 13+035 z drogami gminnymi na rondo wraz z niezbędną infrastrukturą w miejscowości Wielkie Oczy - **89.400,00 zł**

2. Zabezpieczenie ścian altany w miejscowości Wólka Żmijowiska (zmiana zadania z funduszu sołeckiego) - **1.805,12 zł**
3. Zagospodarowanie zbiornika przeciwpożarowego na działce gminnej nr ewid. 60 w miejscowości Wólka Żmijowiska (zmiana zadania z funduszu sołeckiego) - **10.000,00 zł**

Razem: 101.205,12 zł

Projekt

z dnia 3 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wielkie Oczy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY WIELKIE OCZY NA LATA 2026-2036





Spis treści

Spis treści	2
Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	6
Metodologia opracowania Strategii	8
Podstawy prawne	10
Spójność z dokumentami strategicznymi	12
Metodologia badań społecznych	14
Charakterystyka gminy Wielkie Oczy	16
Położenie	16
Sytuacja demograficzna	17
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	20
Edukacja i wychowanie	22
Kultura, sport i rekreacja	24
Opieka zdrowotna	27
Bezpieczeństwo publiczne	27
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	28
Gminny system pomocy społecznej	32
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	36
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców	37
Struktura badanej próby	37
Problemy społeczne	39
Problem alkoholowy	40
Problem nikotynowy	43
Problem narkotykowy	43
Problem przemocy	45
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	49
Uczestnictwo w grach hazardowych	51
Inne uzależnienia behawioralne	52
Rynek pracy	53
Ubóstwo i wykluczenie społeczne	54



<i>Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami</i>	56
<i>Zdrowie psychiczne</i>	59
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów	61
<i>Struktura badanej próby</i>	61
<i>Problem alkoholowy</i>	63
<i>Problem nikotynowy</i>	64
<i>Problem narkotykowy</i>	65
<i>Problem przemocy</i>	66
<i>Korzystanie z urządzeń elektronicznych</i>	71
<i>Uczestnictwo w grach hazardowych</i>	72
<i>Zdrowie psychiczne</i>	73
<i>Zaburzenia odżywiania</i>	74
Sytuacja społeczna gminy Wielkie Oczy	75
<i>Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej</i>	75
<i>Wsparcie osób z niepełnosprawnościami</i>	79
<i>Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień</i>	82
<i>Przeciwdziałanie przemocy domowej</i>	87
<i>Aktywność i integracja społeczna seniorów</i>	88
<i>Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</i>	91
<i>Wsparcie osób z problemem ubóstwa</i>	94
<i>Zdrowie psychiczne</i>	96
Część programowa	97
<i>Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych</i>	98
<i>Kierunki rozwiązywania problemów społecznych</i>	99
<i>Cel strategiczny nr 1</i>	100
<i>Cel strategiczny nr 2</i>	103
<i>Cel strategiczny nr 3</i>	106
<i>Cel strategiczny nr 4</i>	110
<i>Cel strategiczny nr 5</i>	113
<i>Cel strategiczny nr 6</i>	116
<i>Ramy finansowe Strategii</i>	117



System wdrażania Strategii.....	118
System aktualizacji Strategii.....	119
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	120
Monitoring i ewaluacja.....	121
Wnioski i podsumowanie.....	124
Bibliografia.....	126
Spis rysunków, tabel, wykresów.....	127
Spis rysunków.....	127
Spis tabel.....	127
Spis wykresów.....	129



Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

CK – Centrum Kultury w Wielkich Oczach

DPS – dom pomocy społecznej

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Wielkich Oczach

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

PP – Posterunek Policji w Lubaczowie

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie

UG – Urząd Gminy w Wielkich Oczach

WDK – Wiejskie Domy Kultury w Wielkich Oczach i Łukawcu

WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych



Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² N. G. Pikula, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16.



Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring

³ E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.



i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- zdrowie psychiczne.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.



Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne



Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych,
7. Dz.U. 2025 r. poz. 1214.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,



9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsiębiorstw mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,



14. ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu,
15. ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej



polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁵.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.),
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy są: **Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego do 2030 roku – Podkarpackie 2030** oraz **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2021-2028**.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.



Dokumenty na poziomie lokalnym

Na szczeblu lokalnym kluczowym dokumentem odniesienia dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wielkie Oczy jest **Strategia Rozwoju Gminy Wielkie Oczy na lata 2021-2030**.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Wielkie Oczy ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Wielkie Oczy zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do którego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy

⁶ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

⁷ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.



ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej w gminie Wielkie Oczy.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone w 2025 roku i wzięło w nich udział **72 dorosłych mieszkańców** oraz **56 uczniów** z terenu gminy Wielkie Oczy. Kwestionariusze ankiety użyte do zebrania danych, składały się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.



Charakterystyka gminy Wielkie Oczy

Położenie

Gmina Wielkie Oczy to jednostka wiejska w województwie podkarpackim, należąca do powiatu lubaczowskiego. Jej powierzchnia wynosi 146,2 km², co sprawia, że jest najmniejszą gminą wiejską w Powiecie, zajmującą 14,21% jego obszaru. Położona jest w południowo-wschodniej części województwa, przy granicy z Ukrainą, około 90 km od Rzeszowa. W odległości około 12 km od gminy funkcjonuje przejście graniczne Korczowa – Krakowiec.

Gmina zlokalizowana jest na obszarze Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, będącego jednym z jedenastu mezoregionów Kotliny Sandomierskiej. Teren ten cechują łagodne wzniesienia o wysokości około 200 m n.p.m. i przewaga użytków rolnych. Gleby występujące w Gminie należą w większości do klas IV–VI, co świadczy o ich przeciętnej jakości. Około połowę powierzchni zajmują lasy, w których najczęściej spotykane gatunki to dąb, olcha, sosna i brzoza. Wysoki stopień zalesienia sprzyja zachowaniu czystego środowiska naturalnego. Gospodarką leśną na tym terenie zajmują się dwa nadleśnictwa:

- **Lubaczów** – obejmujące swoim zasięgiem sołectwa: Bihale, Łukawiec, Majdan Lipowiecki, Wólka Żmijowska, Żmijowiska i Wielkie Oczy,
- **Radymno** – zarządzające lasami w sołectwach: Potok Jaworowski, Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska i Skolin.

Na obszarze gminy Wielkie Oczy występuje klimat umiarkowany, charakteryzujący się wydłużonym okresem wegetacyjnym roślin. Warunki te nie sprzyjają rolnictwu, co przekłada się na niższe plony i dochody mieszkańców. Gmina dysponuje zasobami naturalnymi, takimi jak czwartorzędowe złoża piasku i gliny, wykorzystywane wyłącznie lokalnie, oraz złożami ropy naftowej i gazu ziemnego, eksploatowanymi od wielu lat. Kopalnia ropy i gazu działa w Żmijowiskach, wchodząc w skład obszaru górniczego „Lubaczów”. Wydobyciem zajmuje się Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. – Sanocki Zakład Górnictwa Nafty i Gazu, posiadający stosowną koncesję nr 110/94.



Gmina Wielkie Oczy podzielona jest administracyjnie na 10 sołectw. Największe pod względem powierzchni są miejscowości: Łukawiec, Kobylnica Ruska, Kobylnica Wołoska oraz Wielkie Oczy – które łącznie zajmują ponad 72% obszaru Gminy. Na terenie Gminy nie ma miast, a funkcję głównego ośrodka administracyjno-usługowego pełni miejscowość Wielkie Oczy. Do sołectw Gminy należą: Bihale, Łukawiec, Majdan Lipowiecki, Skolin, Kobylnica Wołoska, Żmijowiska, Kobylnica Ruska, Potok Jaworowski, Wólka Żmijowska oraz Wielkie Oczy.

Rysunek 1. Położenie gminy Wielkie Oczy



Źródło: opracowanie własne

Sytuacja demograficzna

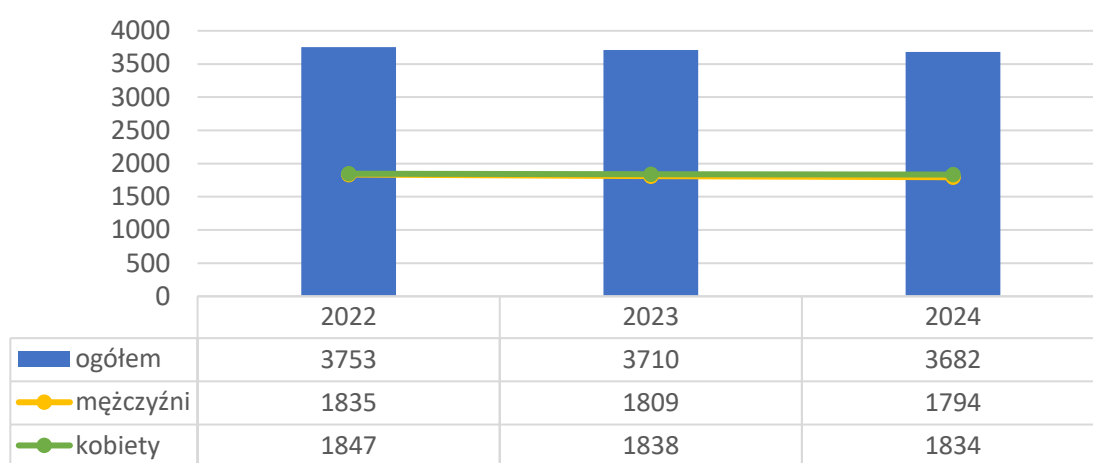
Struktura demograficzna, ukształtowana w wyniku procesów zachodzących w przeszłości, wpływa na obecne i przyszłe zjawiska społeczne oraz demograficzne. Analiza kluczowych cech i procesów społecznych stanowi podstawę do oceny dotychczasowych działań podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych. Pozwala to także



określić niezbędne kierunki zmian – zarówno pod względem zakresu podejmowanych interwencji, jak i ich charakteru.

W 2024 roku gminę Wielkie Oczy zamieszkiwało 3 636 osób, z czego 50,5% (1 835) stanowiły kobiety, a 49,5% (1 801) mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 8,3%. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie zauważalny jest stopniowy spadek liczby mieszkańców. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w omawianym okresie widoczna jest niewielka przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Wielkie Oczy w latach 2022-2024



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Wielkie Oczy w 2024 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -5,5 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował dwukrotnie wyższą wartość w porównaniu do powiatu lubaczowskiego (-10,8). Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalne są zmiany przyrostu naturalnego na 1 000 ludności: w 2022 roku wynosił on -2,2, w 2023 roku było to -9,5 natomiast w ostatnim roku poddanym analizie kształtował się na poziomie -5,5.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Wielkie Oczy w porównaniu do powiatu lubartowskiego i województwa lubelskiego na przestrzeni lat 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
gmina Wielkie Oczy	-2,2	-9,5	-5,5
powiat lubaczowski	-7,3	-7,9	-10,8
województwo podkarpackie	-3,3	-3,6	-4,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS



Struktura ludności w gminie Wielkie Oczy według ekonomicznych grup wieku w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- 17,4% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 61,4% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 21,2% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec tendencję spadkową udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (z 18,4% w 2022 roku do 17,4% w 2024 roku). Tendencja spadkowa widoczna jest również w przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, a różnica wynosi 0,4 pp. Zauważalny jest natomiast systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 1,4 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie podkarpackim i w całym kraju. W 2024 roku w Województwie było to 18,3% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,9% w wieku produkcyjnym oraz 22,8% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,0% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,2% w wieku produkcyjnym oraz 23,8% w wieku poprodukcyjnym⁸.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Wielkie Oczy w latach 2022-2024 (w procentach)

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	18,4	17,9	17,4
wiek produkcyjny	61,8	61,6	61,4
wiek poprodukcyjny	19,8	20,5	21,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/>

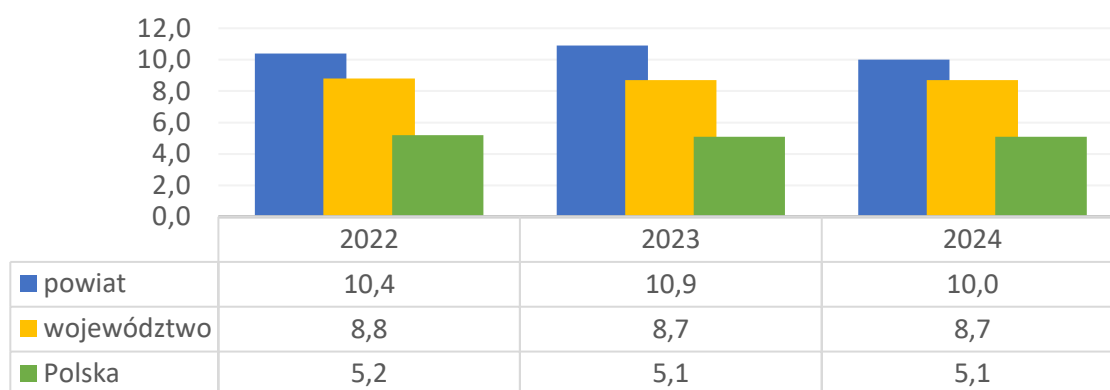


Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Jednym z kluczowych wskaźników rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, określająca udział procentowy osób zarejestrowanych w urzędach pracy jako bezrobotne w stosunku do ogółu ludności aktywnej zawodowo. Wartość tego wskaźnika umożliwia ocenę skali bezrobocia w danej społeczności oraz wskazuje obszary wymagające działań z zakresu polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu lubaczowskiego. W 2024 roku stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 10,0%, a więc była wyższa w porównaniu do Województwa (8,7%) i kraju (5,1%). W omawianym okresie w powiecie lubaczowskim stopa bezrobocia rejestrowanego ulegała niewielkim wahaniom. Podobne tendencje dostrzegalne są w województwie podkarpackim oraz w przypadku całego kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie lubaczowskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa podkarpackiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

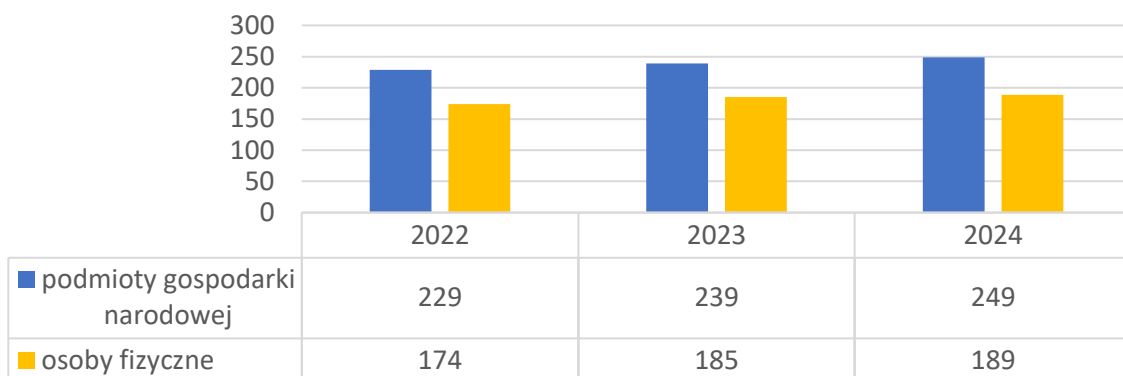


Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Wielkie Oczy na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 249 podmiotów gospodarki narodowej, zaś 189 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą. Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Wielkie Oczy uległa wzrostowi. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.



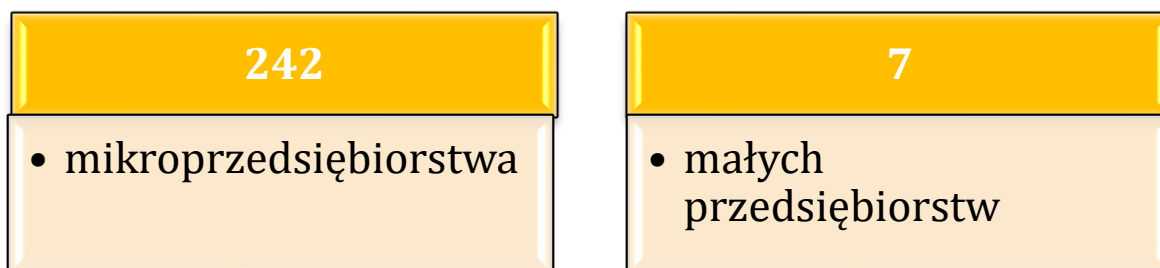
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Wielkie Oczy w latach 2022-2024



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Wielkie Oczy według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 242 (stan na koniec 2024 roku). Działalność prowadziło również 7 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Wielkie Oczy według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS



Edukacja i wychowanie

Edukacja jest kluczowym elementem rozwoju lokalnej społeczności, gdyż kształtuje umiejętności i potencjał młodego pokolenia. Szkoły na terenie gminy pełnią rolę nie tylko dydaktyczną, lecz także wspierają wychowanie, integrację społeczną i rozwój kulturalny uczniów. W obliczu współczesnych wyzwań szczególnego znaczenia nabiera skuteczne wykorzystanie dostępnych zasobów, unowocześnianie bazy edukacyjnej oraz wdrażanie innowacyjnych metod nauczania, które gwarantują dzieciom równy dostęp do edukacji i wsparcie na kolejnych etapach rozwoju.

W 2024 roku na analizowanym terenie funkcjonowały następujące publiczne jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym była gmina Wielkie Oczy :

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wielkich Oczach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Łukawcu.

Od 1 lipca 2024 roku na terenie Gminy powstała placówka zapewniająca opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 – Żłobek Publiczny w Wielkich Oczach.

Kolejna tabela przedstawia liczbę uczniów w placówkach oświatowych działających na terenie gminy Wielkie Oczy (bez oddziałów przedszkolnych). Z prezentowanych danych wynika, iż w 2024 roku do szkół uczęszczało ogółem 273 uczniów, z czego większość stanowili wychowankowie Szkoły Podstawowej w Wielkich Oczach (148). Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Wielkie Oczy w latach 2022-2023 (bez oddziałów przedszkolnych)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Szkoła Podstawowa w Wielkich Oczach	162	143	148
Szkoła Podstawowa Łukawcu	111	118	130
SUMA	273	261	273

Źródło: Raport o stanie gminy Wielkie Oczy za 2022, 2023 i 2024 r.

W 2024 roku nauczaniem przedszkolnym objętych było łącznie 119 dzieci, z czego większość stanowili wychowankowie Przedszkola w Łukawcu (63). Do Oddziału Przedszkolnego w Wielkich Oczach uczęszczało 56 dzieci. Na przestrzeni omawianych lat łączna liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i oddziałów przedszkolnych ulegała wahaniom: w 2022 roku było to 118 podopiecznych, w 2023 roku – 128, a w 2024 roku – 119.



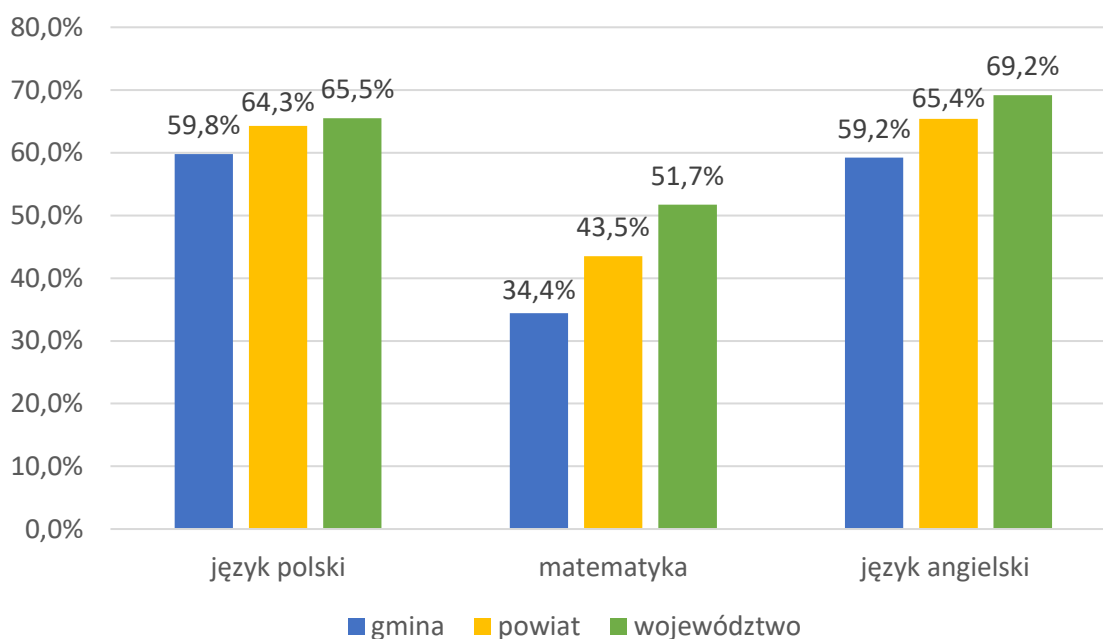
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i poszczególnych oddziałów przedszkolnych w gminie Wielkie Oczy w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Oddział Przedszkolny w Wielkich Oczach	58	62	56
Oddział Przedszkolny w Łukawcu	60	66	63
SUMA	118	128	119

Źródło: Raport o stanie gminy Wielkie Oczy za 2022, 2023 i 2024 r.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Wielkie Oczy w odniesieniu do średniej dla powiatu lubaczowskiego oraz województwa podkarpackiego. W porównaniu do Powiatu oraz Województwa, młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali niższe wyniki z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego. Najgorszy rezultat uczniowie z terenu Gminy osiągnęli z matematyki – 34,4%, zaś najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka polskiego – 59,8%. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Wielkie Oczy, powiatu lubaczowskiego i województwa podkarpackiego



Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>



Kultura, sport i rekreacja

Kultura odgrywa istotną rolę w podnoszeniu jakości życia mieszkańców, poprzez ochronę i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego oraz promocję Gminy na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. W gminie Wielkie Oczy działania w tym zakresie prowadzone są przez Urząd Gminy, Gminną Bibliotekę Publiczną w Wielkich Oczach, Wiejskie Domy Kultury w Wielkich Oczach i Łukawcu oraz utworzone w 2013 roku Centrum Kultury w Wielkich Oczach. Gminna Biblioteka Publiczna, wraz z filiami w Kobylnicy Wołoskiej i Łukawcu, jest samorządową instytucją kultury, nadzorowaną przez Gminę. Jej zadaniem jest zaspokajanie potrzeb edukacyjnych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców oraz wspieranie upowszechniania wiedzy i kultury.

Centrum Kultury w Wielkich Oczach wypełnia swoją misję, prowadząc zróżnicowane działania kulturalne, edukacyjne i rekreacyjne. Głównym zadaniem instytucji jest popularyzacja kultury wśród społeczności Gminy Wielkie Oczy, rozwijanie postaw sprzyjających uczestnictwu w życiu kulturalnym oraz promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego. Istotnym elementem działalności Centrum Kultury jest współpraca z Kołami Gospodyń Wiejskich. Na terenie Gminy Wielkie Oczy funkcjonuje obecnie 8 aktywnych kół, wpisanych do rejestru Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa:

- KGW Bihale,
- KGW Kobylnica Ruska,
- KGW Kobylnica Wołoska,
- KGW Łukawiec,
- KGW Majdan Lipowiecki,
- KGW Skolin,
- KGW Wielkie Oczy,
- KGW Żmijowiska.

Organizacje te czynnie angażują się w życie Gminy, biorąc udział w licznych wydarzeniach, pielęgnując lokalne tradycje oraz wspierając integrację społeczności.



Centrum Kultury realizuje także działalność wydawniczą. W 2024 roku opublikowano cztery wydania biuletynu gminnego – w marcu, czerwcu, wrześniu i grudniu. Pismo pełni ważną rolę jako źródło informacji o wydarzeniach społecznych i kulturalnych w Gminie oraz wspiera promocję lokalnych inicjatyw.

Przy Centrum Kultury w Wielkich Oczach funkcjonuje grupa aktorska licząca 50 członków, występująca podczas wydarzeń gminnych. Instytucja aktywnie współpracuje także ze Stowarzyszeniem Centrum Inicjatyw Społecznych *Terra Nostra*, Stowarzyszeniem na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym *Niewidzialne Skrzydła*, a także z Kołami Gospodyń Wiejskich i Ochotniczą Strażą Pożarną.

Centrum Kultury, we współpracy z Gminą, prowadzi oficjalne kanały informacyjne: stronę internetową *wielkieoczy.info.pl*, profil na Facebooku, kanał YouTube oraz konto na Instagramie. Publikowane tam treści – przygotowywane przez CK – obejmują nie tylko zagadnienia związane z kulturą, ale również aktualności społeczne, informacje o inwestycjach czy sprawach bieżących.

W 2024 roku Centrum Kultury w Wielkich Oczach zorganizowało i współorganizowało liczne wydarzenia o charakterze kulturalnym, sportowym i społecznym, które sprzyjały integracji mieszkańców, promowały aktywny tryb życia oraz wspierały zachowanie i rozwój lokalnych tradycji.

Czytelnictwo jest najbardziej powszechną formą uczestnictwa w kulturze, a korzystanie z oferty biblioteki w dalszym ciągu pozostaje popularne. Gminna Biblioteka Publiczna w Wielkich Oczach posiada 25 komputerów i wszystkie są podłączone do Internetu oraz dostępne dla czytelników.

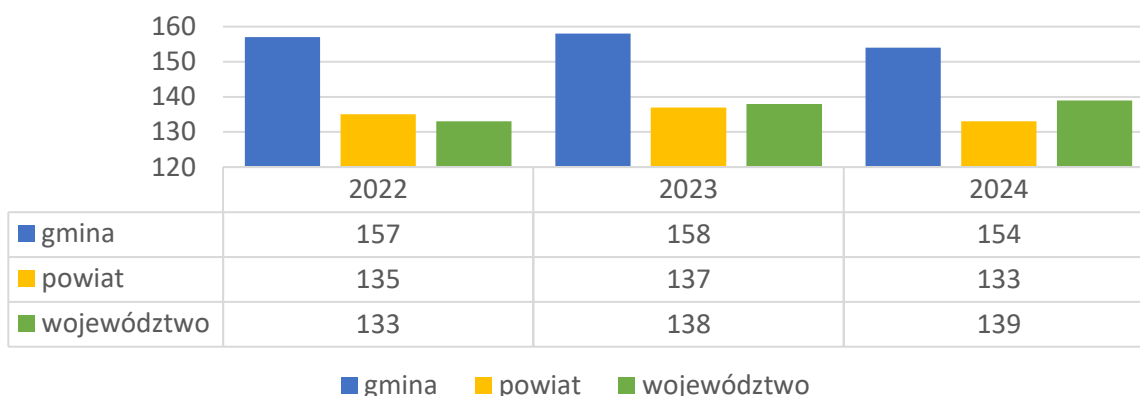
W 2024 roku biblioteki zorganizowały lub współorganizowały łącznie 45 wydarzeń o charakterze edukacyjnym i kulturalnym, w których uczestniczyło 696 osób, a także przygotowały 41 wystaw o różnicowanej tematyce. Wśród działań znalazły się m.in.: pogadanki, spektakle teatralne, spotkania autorskie i z książką, konkursy plastyczne i literackie, różnorodne warsztaty i imprezy, wycieczki oraz prezentacje twórczości plastycznej i rzemiosła artystycznego.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wielkie Oczy, powiecie lubaczowskim oraz województwie podkarpackim w latach 2022-2024. Na podstawie danych statystycznych



można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat uległa spadkowi ze 157 w 2022 roku do 154 w 2024 roku. Należy jednak podkreślić, że zarówno w porównaniu do Województwa, jak i Powiatu, wskaźnik dla Gminy przyjmował wyższe wartości w każdym analizowanym roku.

Wykres 5. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wielkie Oczy, powiecie lubaczowskim oraz województwie podkarpackim w latach 2022-2024



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na obszarze gminy Wielkie Oczy funkcjonuje osiem świetlic wiejskich, zlokalizowanych w miejscowościach: Bihale, Łukawiec, Kobylnica Wołoska, Kobylnica Ruska, Majdan Lipowiecki, Skolin oraz Żmijowiska. Ważną rolę w życiu społeczności lokalnej odgrywają także stowarzyszenia, które promują kulturę i kultywują tradycje regionu, a do najaktywniejszych należą Koła Gospodyń Wiejskich.

Rozwój kultury fizycznej poprzez sport ma w gminie Wielkie Oczy duże znaczenie. Aktywność w obszarze sportu i rekreacji realizowana jest głównie przez lokalne kluby sportowe. Oferta obejmuje szeroki zakres działań, dostosowanych do potrzeb różnych grup wiekowych i społecznych.

W 2024 roku Gmina Wielkie Oczy przyznała nagrody dzieciom i młodzieży wyróżniającym się osiągnięciami sportowymi. Uhonorowane osoby, dzięki talentowi i systematycznej pracy, znacząco wykraczały poza podstawowy zakres zajęć sportowych.

Na utrzymanie obiektów sportowych gmina przeznaczyła w 2024 roku 1 618 100,32 zł, z czego 1 513 879,83 zł stanowiły wydatki inwestycyjne. Najważniejsze inwestycje w infrastrukturę sportową obejmowały:

- przebudowę szatni przy boisku sportowym w Łukawcu (15 351,80 zł),



- budowę boiska treningowego na kompleksie sportowo-rekreacyjnym w Wielkich Oczach (1 484 028,03 zł),
- budowę stalowego garażu na stadionie w Łukawcu (14 500,00 zł)⁹.

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy w zakresie opieki zdrowotnej funkcjonują Ośrodek Zdrowia w Wielkich Oczach oraz Ośrodek Zdrowia w Łukawcu, zapewniają one mieszkańcom dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Wielkie Oczy w 2024 roku na 1 przychodnię podstawowej opieki zdrowotnej, podległą samorządowi terytorialnemu przypadało średnio 1 818 mieszkańców. Jest to wartość większa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie lubaczowskim, która wynosiła w omawianym roku 1 444. W gminie Wielkie Oczy w ramach POZ w analizowanym roku udzielono 3,3 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością niższą względem tej dla całego Powiatu (6,0).

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej w gminie Wielkie Oczy w porównaniu do powiatu lubaczowskiego w 2024 roku

Wyszczególnienie	Gmina	Powiat
Przychodnie	2	36
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 818	1 444
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,3	6,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne obejmuje warunki i instytucje chroniące życie, zdrowie i mienie obywateli, a także majątek wspólny, porządek prawny oraz suwerenność państwa przed zagrożeniami. Jego zapewnienie stanowi podstawę sprawnego funkcjonowania społeczeństwa. W wymiarze lokalnym oznacza ono tworzenie – w oparciu o legalne środki prawne – odpowiednich warunków życia mieszkańców, ochronę przed przestępczością oraz innymi potencjalnymi zagrożeniami pojawiającymi się w danym środowisku.

⁹ Raport o stanie Gminy Wielkie Oczy za 2024 rok



W Gminie bezpieczeństwo i porządek zapewniają funkcjonariusze Komisariatu Policji w Oleszycach – Dzielnicowi Zespołu Dzielnicowych w Wielkich Oczach. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują oni również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Na terenie gminy Wielkie Oczy funkcjonuje 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, zlokalizowanych w: Wielkich Oczach, Łukawcu, Bihalach, Majdanie Lipowieckim, Żmijowiskach, Kobylnicy Wołoskiej, Kobylnicy Ruskiej oraz Skolinie. Spośród nich OSP w Wielkich Oczach i Łukawcu należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG), który stanowi ważny element bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, ukierunkowany na ochronę życia, zdrowia, mienia oraz środowiska. Członkostwo w systemie potwierdza wysoki poziom wykształcenia i gotowości do działań ratowniczych. Łącznie w strukturach OSP działa 277 druhów, w tym 248 mężczyzn i 29 kobiet. Do bezpośredniego udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych uprawnionych jest 87 strażaków (76 mężczyzn i 11 kobiet). W 2023 roku jednostki OSP z terenu gminy wyjeżdżały do zdarzeń 63 razy, podejmując interwencje przy pożarach, wypadkach drogowych, podtopieniach, skutkach gwałtownych zjawisk pogodowych oraz innych lokalnych zagrożeniach.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni lat ewoluowały sposoby zarządzania w biznesie i administracji, co pociągało za sobą zmianę roli jednostki w strukturach organizacyjnych. Skupienie uwagi na wynikach sprawiło, że znaczenie człowieka w tych strukturach stopniowo malało, co prowadziło do pogłębiania się zjawiska wykluczenia społecznego. Rosnące nierówności doprowadziły do powstawania oddolnych inicjatyw w społecznościach najbardziej dotkniętych tym problemem. W odpowiedzi narodził się ruch spółdzielczy, dający możliwość wspólnego zaspokajania podstawowych potrzeb przez grupy społeczne. Kluczową rolę odgrywały w nim wartości takie jak podmiotowość jednostki i znaczenie indywidualnej pracy. Na tym fundamencie wykształciła się współczesna koncepcja ekonomii społecznej – stawiającej w centrum człowieka i jego otoczenie, opartej na partycypacyjnym zarządzaniu, w której priorytetem jest realizacja celów społecznych, a nie maksymalizacja zysków¹⁰.

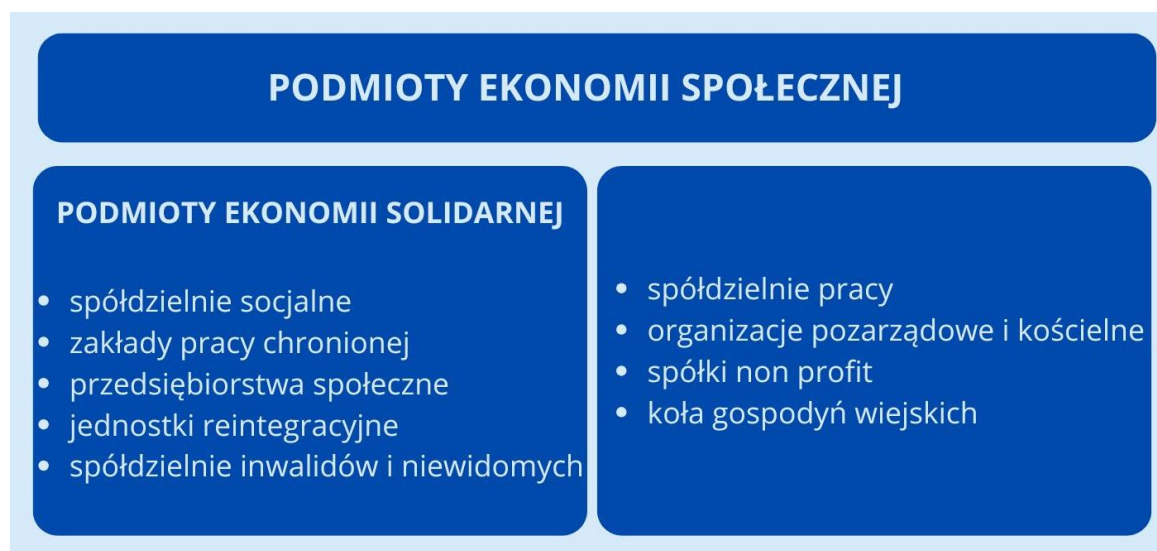
¹⁰ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10



Współczesna ekonomia społeczna działa poprzez zróżnicowane podmioty, w tym organizacje pozarządowe, takie jak stowarzyszenia czy fundacje (zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), które często prowadzą jednostki reintegracyjne. Obejmuje także podmioty wskazane w art. 3 ust. 3 tej ustawy – m.in. spółdzielnie socjalne, spółki non profit czy związki jednostek samorządu terytorialnego. Rozwijający się sektor ekonomii społecznej wspiera zarówno politykę gospodarczą, wzmacniając przedsiębiorczość mieszkańców oraz konkurencyjność lokalnych inicjatyw, jak i politykę społeczną, gdyż wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej (PES) sprzyja aktywizacji zawodowej, rozwojowi turystyki, kultury i mieszkalnictwa, a także reintegracji osób narażonych na wykluczenie społeczne.

W obrębie sektora ekonomii społecznej funkcjonują tzw. podmioty ekonomii solidarnej, których głównym celem jest wspieranie aktywizacji zawodowej oraz budowanie integracji społecznej. Szczególną uwagę poświęcają one procesowi reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także podejmują działania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, umożliwiając im pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym.

Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej



Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*



Podmioty ekonomii społecznej pełnią ważną funkcję w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz osób narażonych na wykluczenie. Ich aktywność w rozwiązywaniu problemów społecznych wzmacnia ich rolę w kształtowaniu lokalnej polityki społecznej i współodpowiedzialność za jej rozwój. Dotychczas współpraca instytucji publicznych z tym sektorem koncentrowała się głównie na zlecaniu zadań publicznych i realizacji usług społecznych przez fundacje oraz stowarzyszenia. Obecnie jednak, wraz z rozwojem ekonomii społecznej, rośnie potrzeba szerszego włączania wszystkich jej podmiotów w proces planowania i diagnozowania potrzeb, opracowywania dokumentów strategicznych, realizacji działań oraz monitorowania ich rezultatów.

Zgodnie z ustawą o ekonomii społecznej rozszerzono zakres zadań publicznych, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, dając im możliwość podejmowania działań wspierających podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne. Z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych określiła katalog usług, jakie mogą być powierzane podmiotom ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz na podstawie przepisów prawa zamówień publicznych.

Wzajemne powiązanie ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych oraz ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie tworzy szerokie możliwości w zakresie realizacji zadań publicznych i usług społecznych przez podmioty ekonomii społecznej. Obejmują one 14 obszarów usług i 43 sfery zadań, które pozostają w ścisłym związku z katalogiem zadań publicznych realizowanych w ramach działalności pożytku publicznego.

Wśród zadań publicznych powierzanych organizacjom pozarządowym znajdują się również działania związane ze wzmacnianiem spójności lokalnych społeczności, zapewnianiem bezpieczeństwa, wsparciem grup narażonych na wykluczenie i mniejszości, a także przeciwdziałaniem uzależnieniom i zjawiskom patologicznym.

Kluczową różnicą pomiędzy zadaniami publicznymi a usługami społecznymi realizowanymi przez podmioty ekonomii społecznej jest sposób ich przekazywania do wykonania. W przypadku zadań publicznych wyróżnia się pięć trybów:

- otwarty konkurs ofert,
- tzw. „małe granty” (tryb pozakonkursowy),



- zlecenie realizacji zadania z pominięciem konkursu przez organ administracji publicznej w sytuacjach nadzwyczajnych (klęska żywiołowa, katastrofa naturalna, awaria techniczna),
- zlecenie realizacji zadania z pominięciem konkursu przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania w oparciu o ofertę złożoną przez organizację samodzielnie.

Natomiast usługi społeczne realizowane są poprzez:

- zlecenie usług,
- zlecenie instytucji,
- bon na aktywność (regranting),
- kooperacyjne rozwiązywanie problemów.

Na terenie Gminy w 2024 roku nie funkcjonowało żadne przedsiębiorstwo społeczne.

W gminie Wielkie Oczy w 2024 roku zarejestrowanych było łącznie 249 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 15 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych wzrosła o 1. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	229	239	249
stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	14	15

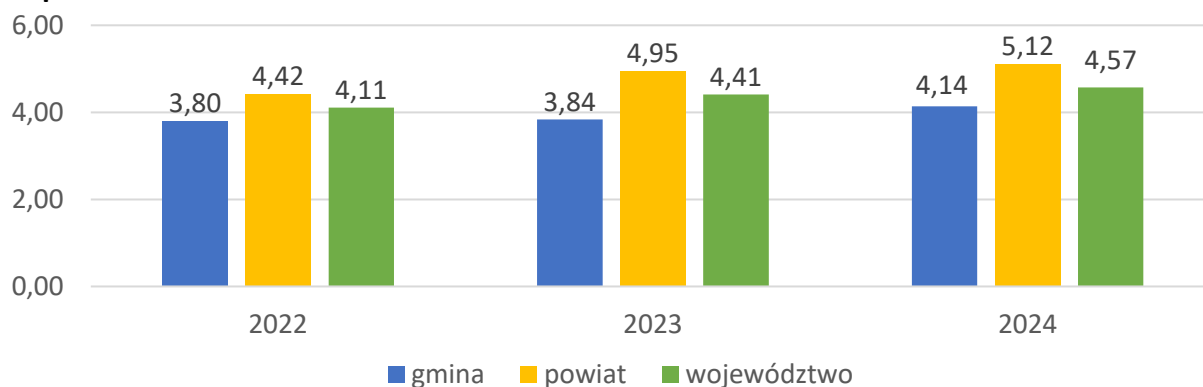
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Wielkie Oczy, powiecie lubaczowskim oraz województwie podkarpackim w latach 2022-2024. Wskaźnik dla Gminy w 2022 roku wynosił 3,80, w 2023 roku – 3,84, z kolei w 2024 roku – 4,14. W omawianym okresie wartości dla gminy Wielkie Oczy przyjmowały niższe wartości względem powiatu lubaczowskiego i województwa podkarpackiego. Rozpatrując dane uwarunkowania, zauważyć można



stopniowy wzrost omawianego wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Wielkie Oczy, powiecie lubaczowskim i województwie podkarpackim na przestrzeni lat 2022-2024



Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (GOPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹¹.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania

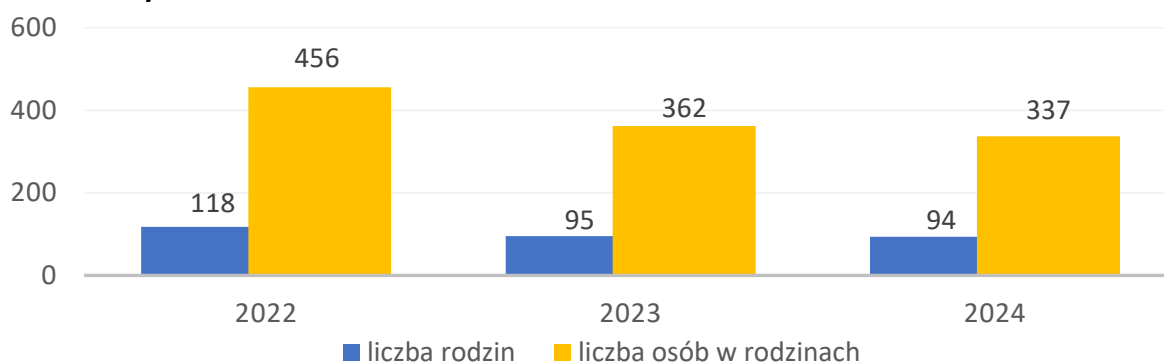
¹¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).



zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

W 2024 roku pomocą społeczną objęte były 94 rodziny, w 2023 roku było to 95 rodzin, natomiast w 2022 roku – 118 rodzin. Tendencja spadkowa widoczna jest również w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie było to 337 osób, w 2023 roku – 362 osoby, natomiast w roku bazowym – 456.

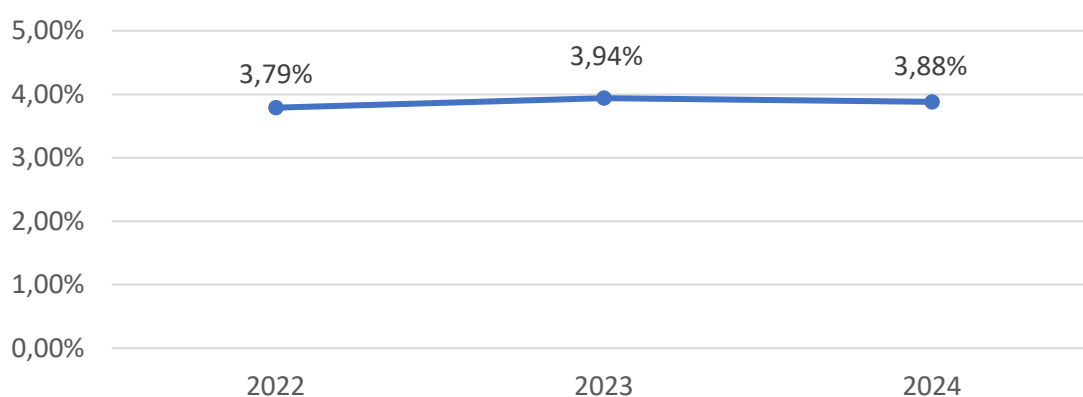
Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Wielkie Oczy w latach 2022-2024



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość tego wskaźnika w gminie Wielkie Oczy ulegała niewielkim wahaniom: w roku bazowym było to 3,79%, w 2023 roku – 3,94%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 3,88%.

Wykres 8. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok



Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2024 roku z tego typu pomocy korzystały 103 osoby w wieku przedprodukcyjnym, 91 osób w wieku produkcyjnym oraz 10 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest niewielka dysproporcja korzystających z pomocy społecznej – mężczyzn było więcej niż kobiet (liczba mężczyzn – 105, liczba kobiet – 99). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można wahania liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym oraz stopniowy wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024

wiek	2022		2023		2024	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	102	48	106	55	103	56
produkcyjny	80	33	89	35	91	35
poprodukcyjny	12	10	15	10	10	8
ogółem	194	91	210	100	204	99

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2024 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 57 mieszkańcom gminy Wielkie Oczy, natomiast świadczenie niepieniężne 84 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest wzrost liczby osób pobierających świadczenia pieniężne, natomiast biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych, dostrzegalne są tendencje spadkowe. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie niepieniężne	96	93	84
świadczenie pieniężne	43	53	57

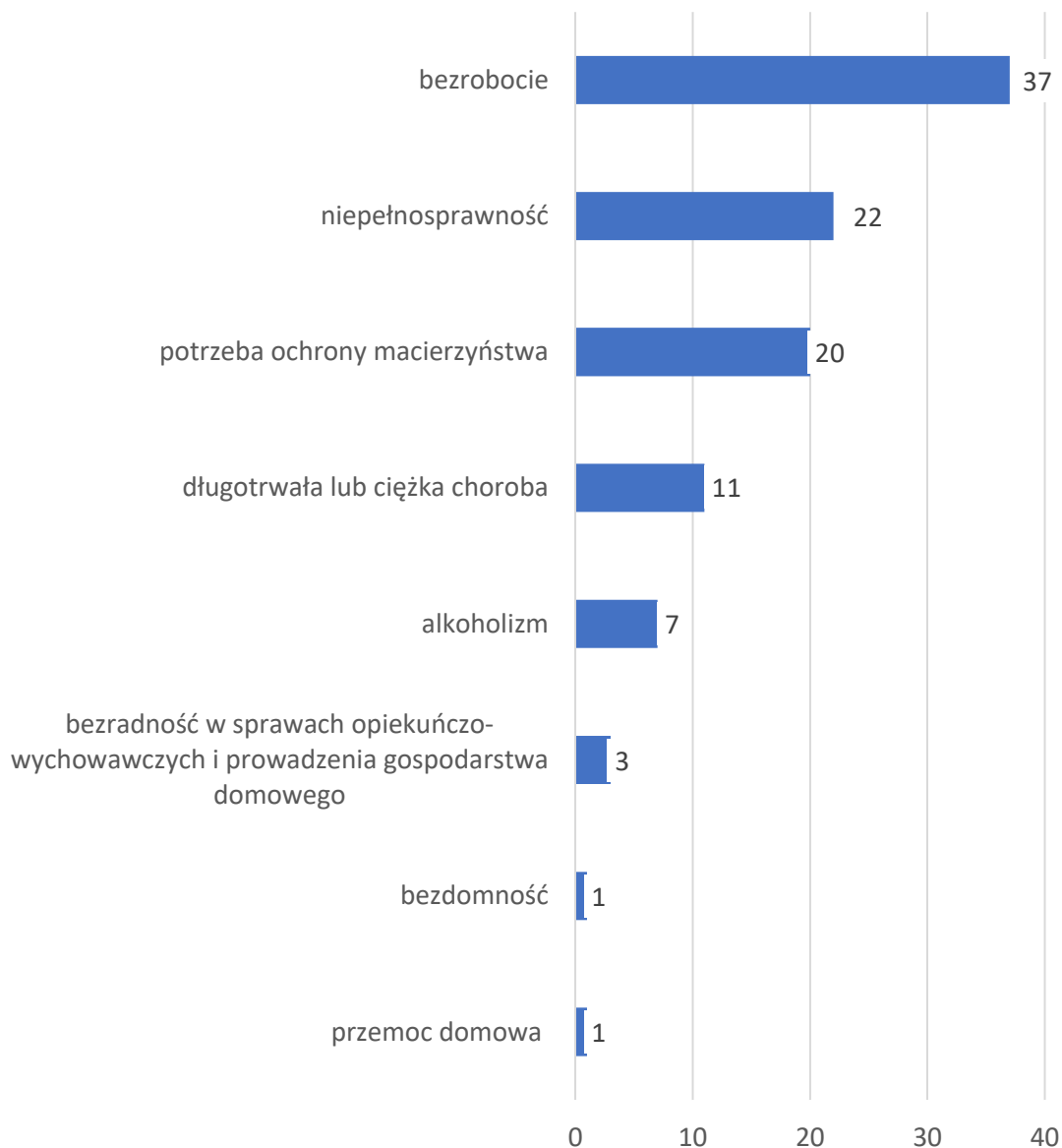
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2024 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Wielkie Oczy było bezrobocie – z tego powodu pomoc otrzymało 37 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowała się niepełnosprawność (22 rodziny), natomiast na trzecim – potrzeba ochrony macierzyństwa (20 rodzin). 11 rodzin skorzystało z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej



choroby, 7 – z powodu alkoholizmu, 3 – z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, 1 – z powodu przemocy domowej, a w przypadku bezdomności jest to 1 osoba.

Wykres 9. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok



Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Wielkie Oczy należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Wielkich Oczach,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Gminy w Wielkich Oczach,
- Posterunek Policji w Lubaczowie,
- Centrum Kultury w Wielkich Oczach
- Wiejskie Domy Kultury,
- Ośrodek Zdrowia w Wielkich Oczach,
- Ośrodek Zdrowia w Łukawcu,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie.



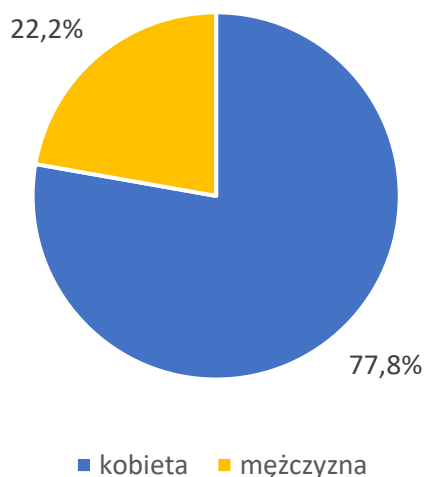
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Wielkie Oczy, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

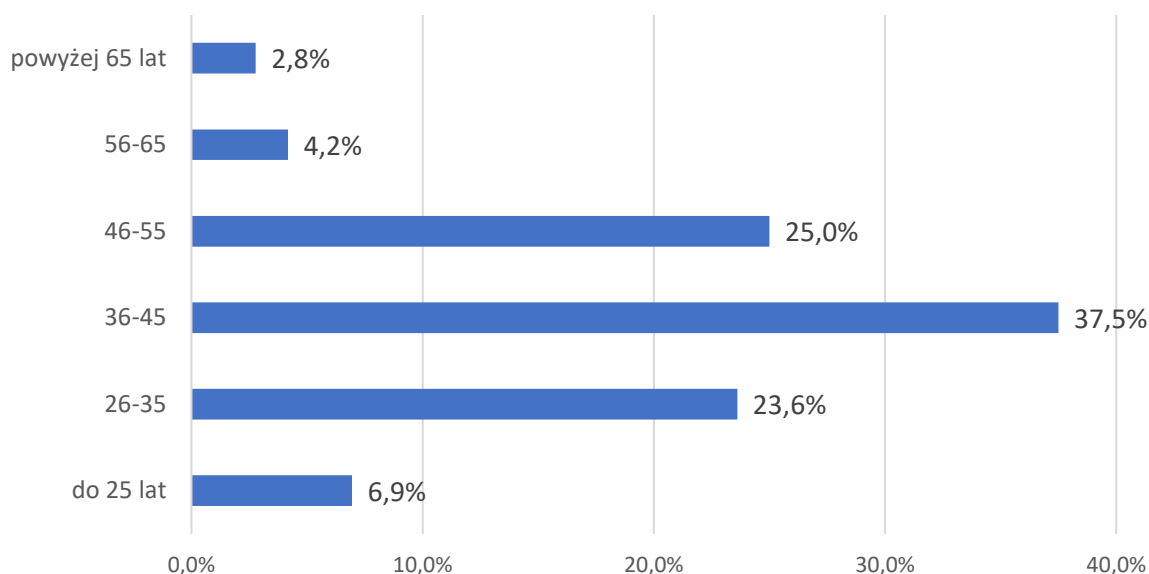
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Wielkie Oczy wzięło udział 72 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 77,8% ogółu, zaś mężczyźni – 22,2%.

Wykres 10. Płeć: N¹²=72

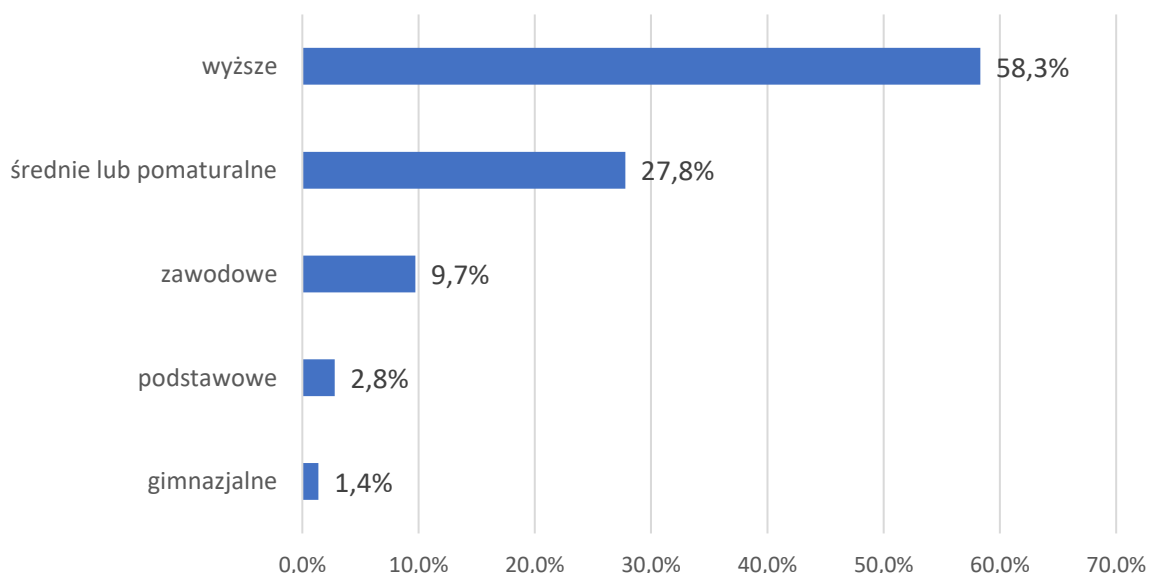


Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (37,5%) oraz 46-55 lat (25,0%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 26-35 lat (23,6%), osoby w wieku do 25 lat (6,9%), a także w wieku 56-65 lat (4,2%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowiły osoby powyżej 65 roku życia (2,8%).

¹² N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

**Wykres 11. Wiek: N=72**

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (58,3%) oraz średnim lub pomaturalnym (27,8%), natomiast 9,7% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym. Ponadto 2,8% osób biorących udział w badaniu zakończyło edukację na poziomie podstawowym, a 1,4% – gimnazjalnym.

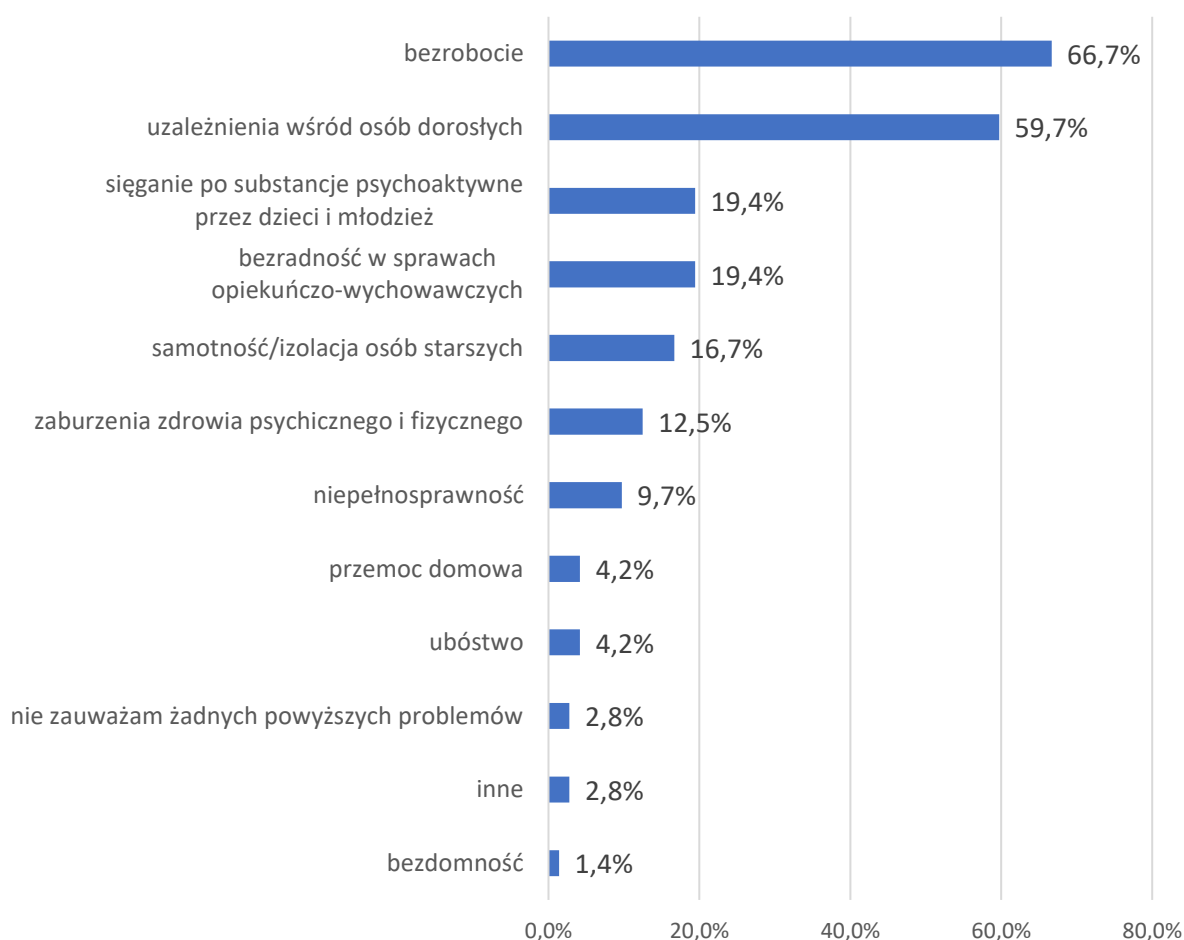
Wykres 12. Wykształcenie: N=72



Problemy społeczne

Respondenci w pierwszej kolejności zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Wielkie Oczy. Za najważniejsze problemy uznano: bezrobocie (66,7%) oraz uzależnienia wśród osób dorosłych (59,7%). Po 19,4% ankietowanych wskazało na sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. 16,7% mieszkańców wyróżniło samotność/izolację osób starszych, 12,5% – zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego, zaś 9,7% wskazało na niepełnosprawność. Najmniej odpowiedzi padło na przemoc domową i ubóstwo (po 4,2%) oraz inne problemy, wśród których wymieniono *nadużywanie alkoholu* (2,8%) oraz bezdomność (1,4%). Dodatkowo 2,8% badanych nie zauważa żadnych problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi.

Wykres 13. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=72



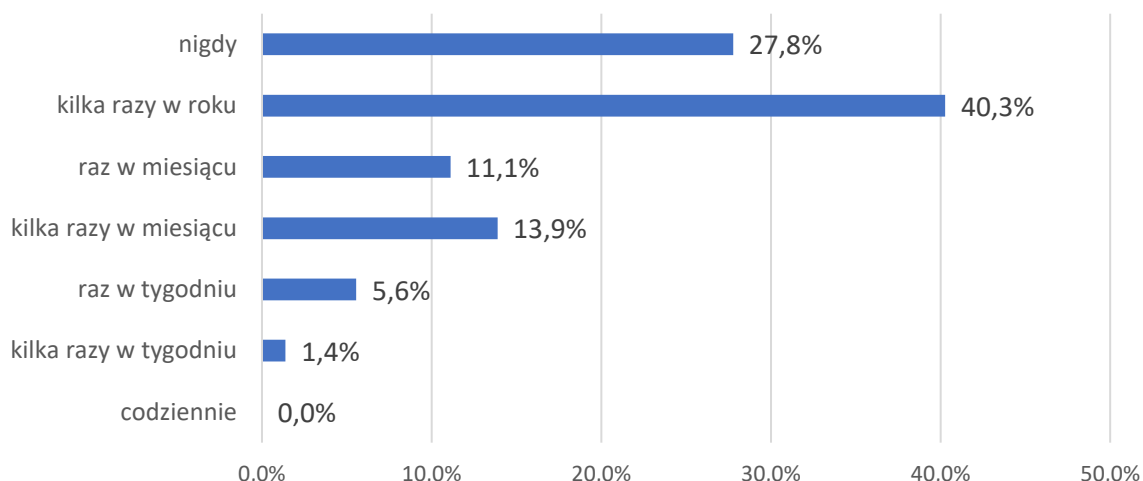
*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%



Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 27,8% ankietowanych, natomiast 40,3% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 11,1% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu, 13,9% – kilka razy w miesiącu, a w przypadku 5,6% – raz w tygodniu. Ponadto 1,4% ankietowanych pije alkohol kilka razy w tygodniu. Żaden z badanych nie spożywa alkoholu codziennie.

Wykres 14. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=72



Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (38 osób, tj. 73,1%). 4 respondentów wskazało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie (7,7%), 7 badanych przyznało, że miało to miejsce 2-5 razy (13,5%), w przypadku 1 ankietowanego taka sytuacja miała miejsce od 6 do 10 razy (1,9%), z kolei 2 osobom zdarzyło się to powyżej 10 razy (3,9%).

Tabela 10. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=52

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	7,7%	4
2-5 razy	13,5%	7
6-10 razy	1,9%	1
powyżej 10 razy	3,9%	2
ani razu	73,1%	38



Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 49 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (98,0%), z kolei do kierowania pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu przyznał się 1 ankietowany (2,0%), któremu zdarzało się to często. 2 badanych nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 11. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=50

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	98,0%	49
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	2,0%	1
nie posiadam prawa jazdy	0,0%	0

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło im się pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, tego typu sytuacja miała miejsce w przypadku 6 ankietowanych (11,6%), wśród których po 2 respondentów przyznało, że zdarzyło im się to jednokrotnie lub powyżej 10 razy (po 3,9%), natomiast pojedyncze wskazania padły na częstotliwość od 2 do 5 razy oraz od 6 do 10 razy (po 1,9%). 41 osobom nigdy nie zdarzyło się pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu (78,9%), z kolei 5 uczestników badania to osoby nieaktywne zawodowo (9,6%).

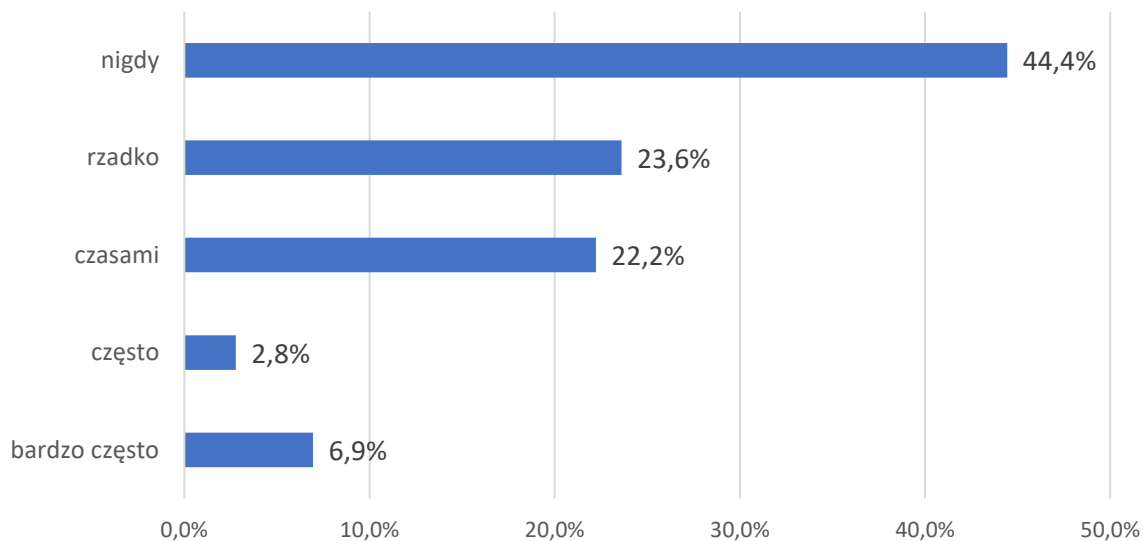
Tabela 12. Jak często w przeciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia (na tzw. „kacu”)? N=52

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	3,9%	2
2-5 razy	1,9%	1
6-10 razy	1,9%	1
powyżej 10 razy	3,9%	2
nigdy	78,9%	41
nie pracuję	9,6%	5



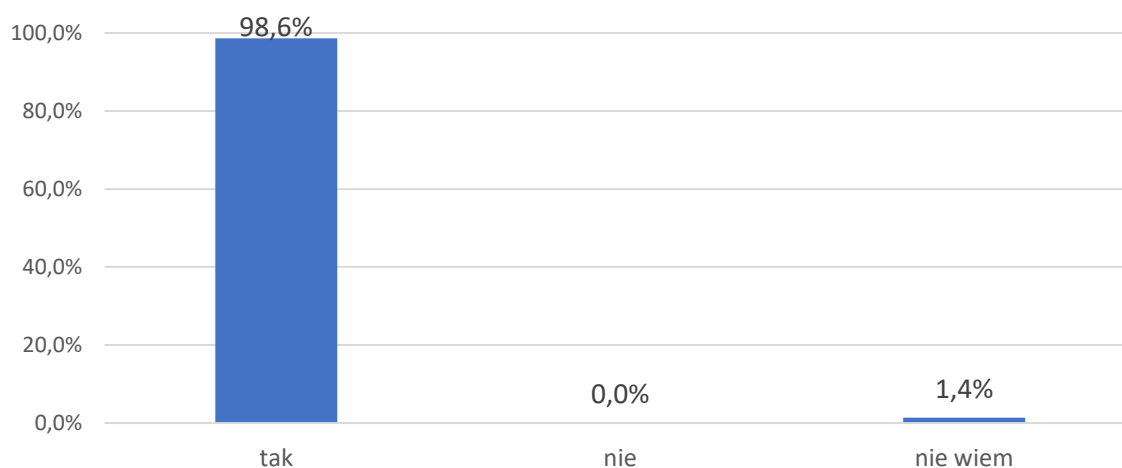
Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie. Jak wynika z zebranych danych ponad połowa respondentów była świadkiem takiej sytuacji (55,6%). Wśród nich 23,6% wskazało na odpowiedź „rzadko”, 22,2% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, 2,8% – często, natomiast 6,9% – bardzo często.

Wykres 15. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=72



W jednym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że większość jest świadoma negatywnych konsekwencji (98,6%), z kolei 1,4% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=72

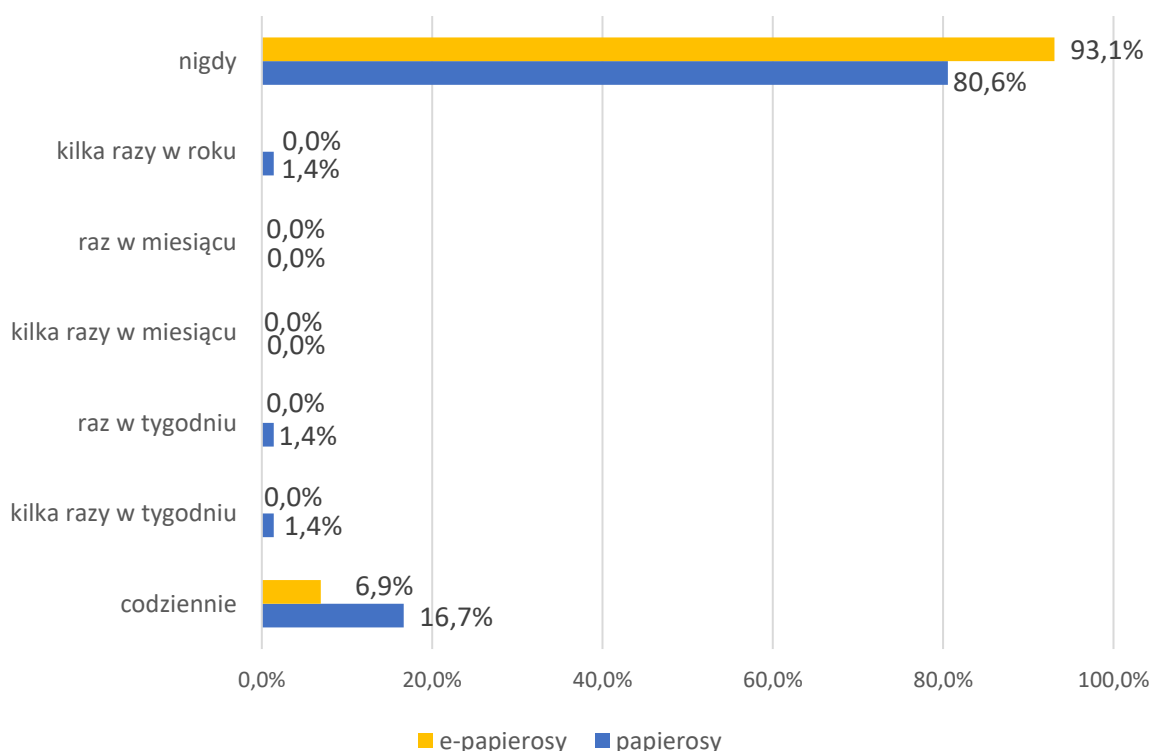




Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Wielkie Oczy. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 20,9% respondentów, spośród których 16,7% pali codziennie, a po 1,4% – kilka razy w roku, raz w tygodniu lub kilka razy w tygodniu. Po elektroniczne papierosy sięga mniejszy odsetek respondentów jak w przypadku papierosów tradycyjnych (6,9%) i robi to codziennie.

Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=72

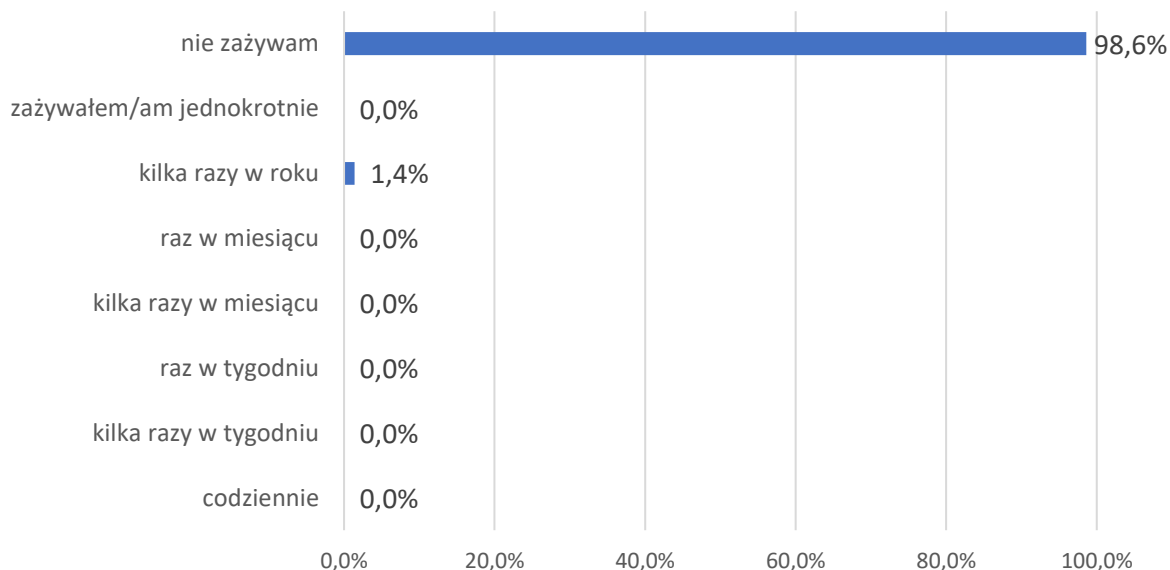


Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Wielkie Oczy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, kontakt z narkotykami, dopalaczami lub lekami w celu odurzenia miało 1,4% ankietowanych, przy czym sięgają oni po tego typu substancje kilka razy w roku.



Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=72

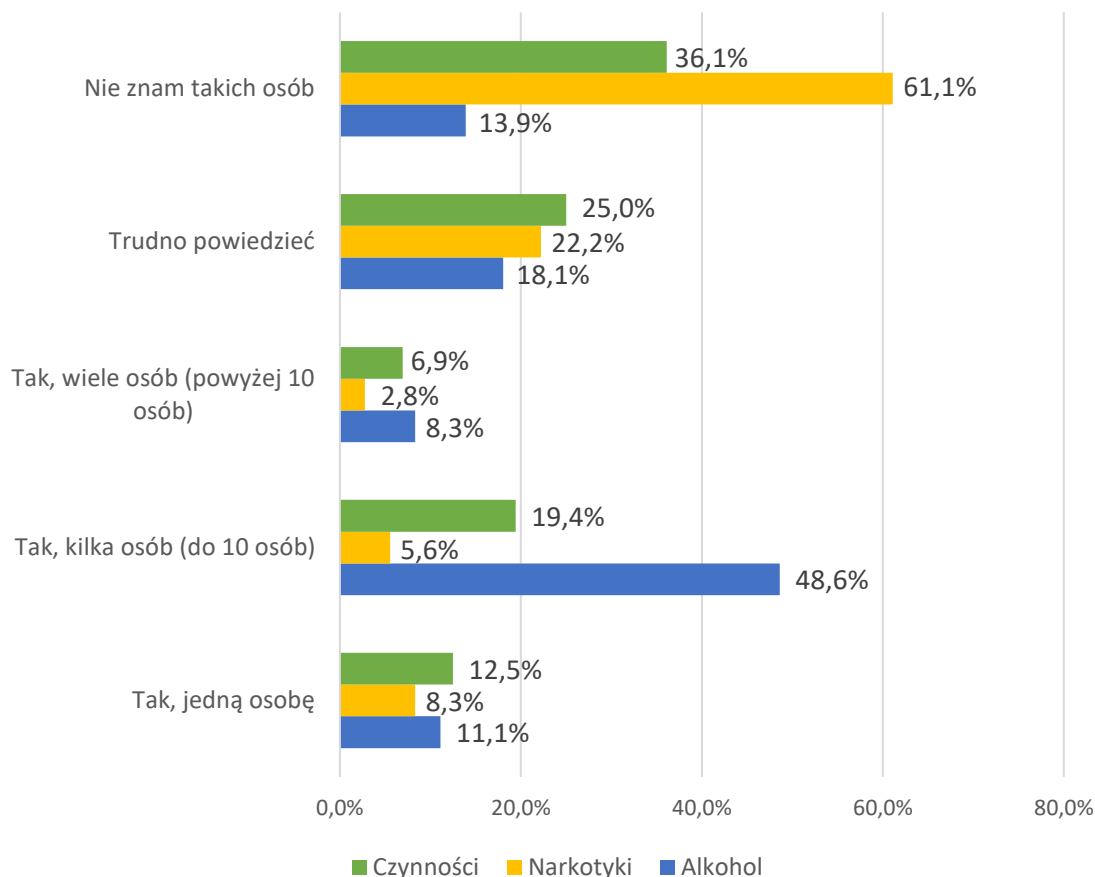


W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać, czy znają kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych itp. Z przeprowadzonych badań wynika, iż:

- 68,0% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 11,1% – jedną osobę, 48,6% – kilka takich osób, a 8,3% – wiele takich osób,
- 16,7% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 8,3% zna jedną taką osobę, 5,6% – kilka osób, a 2,8% – wiele takich osób,
- 38,8% badanych zna w swoim otoczeniu osoby podejmujące się nadmiernie różnego rodzaju czynności, w tym 12,5% – jedną taką osobę, 19,4% – kilka takich osób, a 6,9% – wiele takich osób.



Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=72

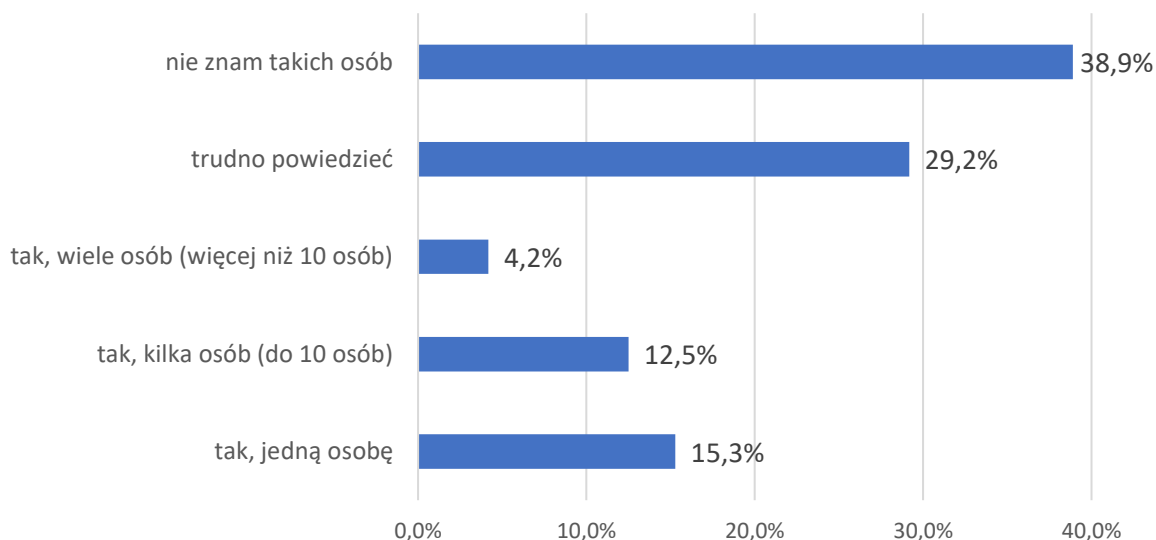


Problem przemocy

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Wielkie Oczy. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 32,0% badanych, spośród których 15,3% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 12,5% respondentów podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 4,2% – wiele takich osób (więcej niż 10 osób). Należy zauważyć, iż 29,2% uczestników badania nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 38,9% badanych.

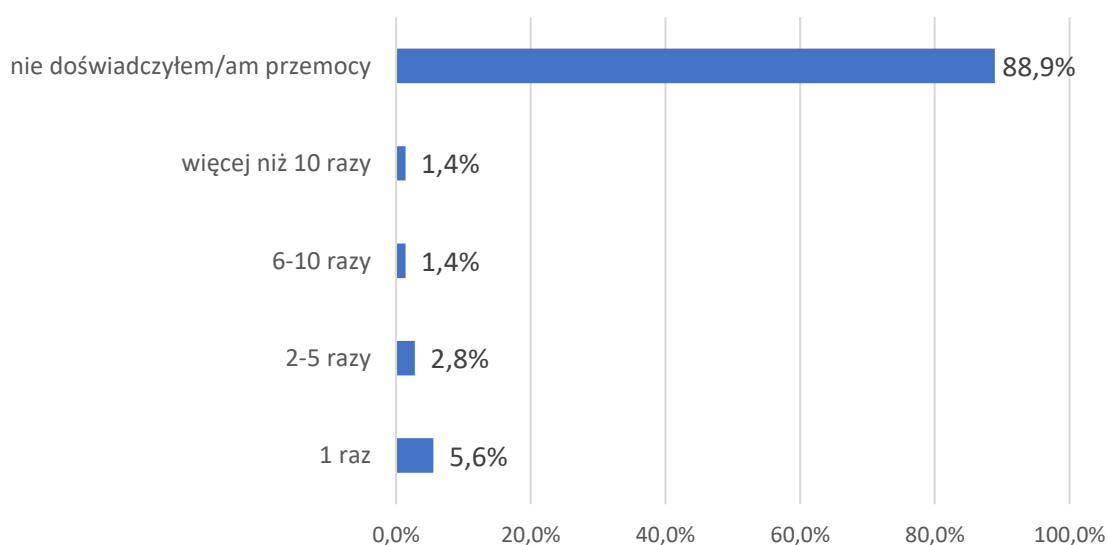


Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=72



Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 11,1% dorosłych mieszkańców, spośród których 5,6% doświadczyło jej 1 raz, 2,8% – od 2 do 5 razy, a po 1,4% – od 6 do 10 razy lub więcej niż 10 razy.

Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=72





Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość ankietowanych doświadczyła przemocy psychicznej (7 osób, tj. 87,5%), natomiast 1 badany nie potrafił zdefiniować rodzaju doznawanej przemocy (12,5%).

Tabela 13. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	87,5%	7
przemoc fizyczna	0,0%	0
przemoc seksualna	0,0%	0
przemoc ekonomiczna	0,0%	0
zaniedbanie	0,0%	0
nie wiem	12,5%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 5 osób doznało przemocy ze strony męża/żony (62,5%), a pojedyncze odpowiedzi padły na rodziców, innych członków rodziny, oraz partnera/partnerkę (po 12,5%).

Tabela 14. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10

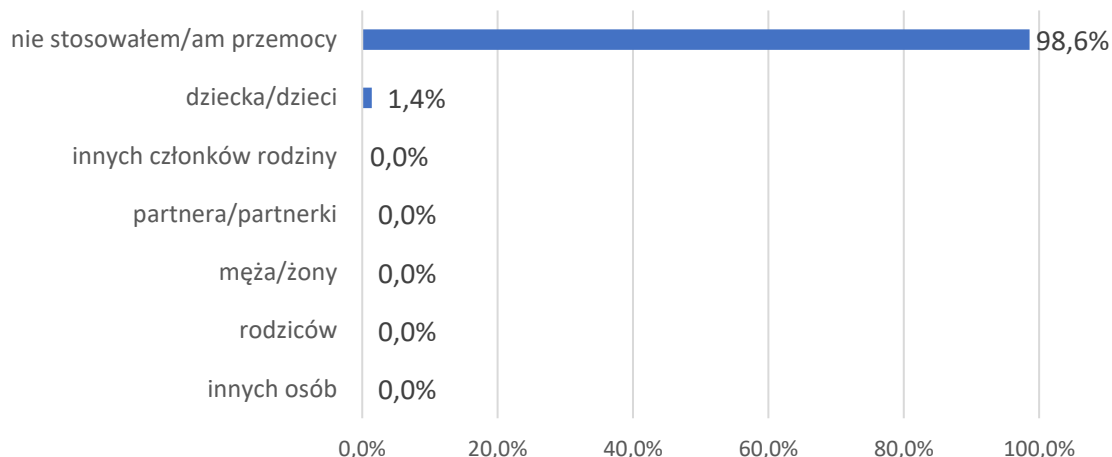
Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	62,5%	5
rodzice	12,5%	1
inni członkowie rodziny	12,5%	1
partner/partnerka	12,5%	1
inne osoby	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do takich zachowań przyznało się 1,4% badanych, którzy wskazali na stosowanie przemocy wobec dziecka/dzieci.



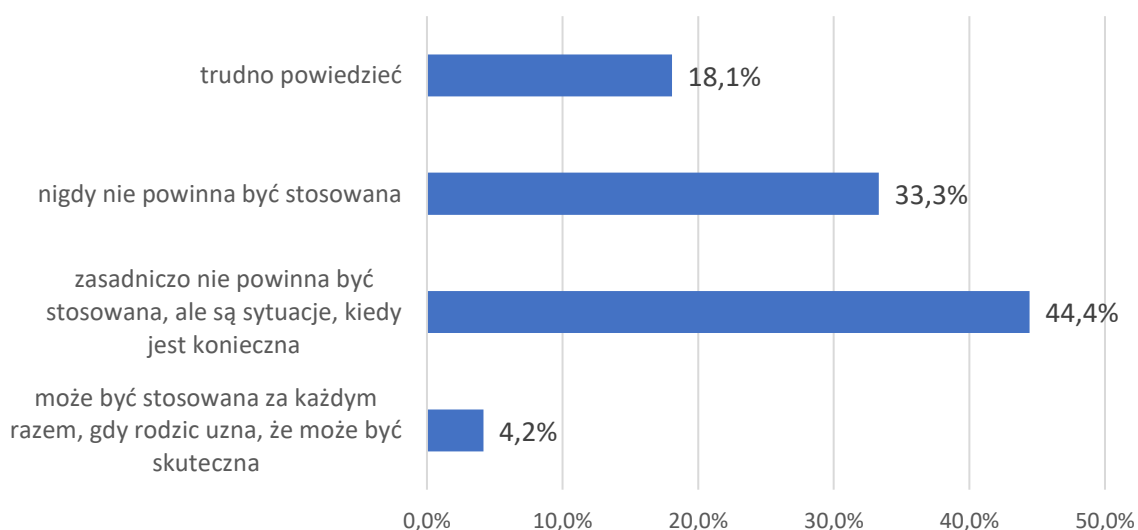
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=72



**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Wielkie Oczy była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż co trzeci badany nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (33,3%), 44,4% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, a w opinii 4,2% respondentów kary fizyczne wobec dzieci mogą być stosowane, jeśli rodzic uzna, że są skuteczne. Jednocześnie 18,1% ankietowanych stwierdziło, że trudno jest im określić swoje stanowisko w tej sprawie.

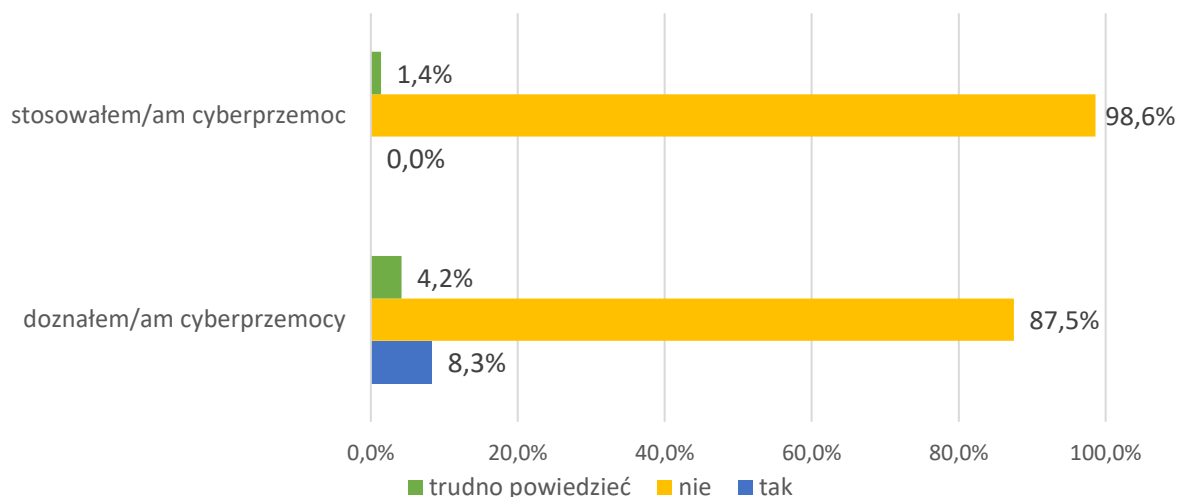
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=72





Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 8,3% badanych, a 4,2% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy nie przyznał się żaden ankietowany, a 1,4% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania w tym aspekcie, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 24. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=72

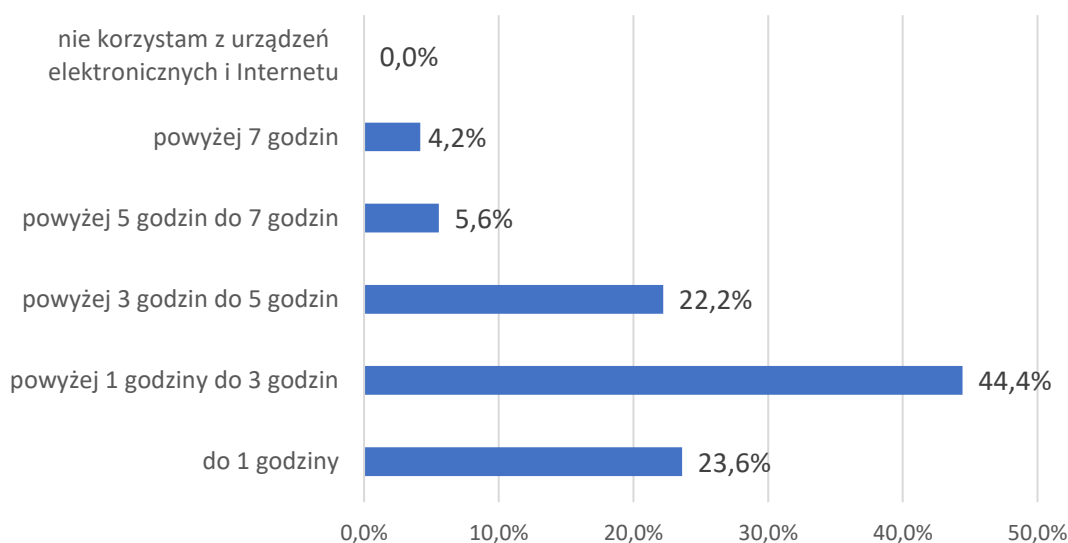


Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, wszyscy respondenci korzystają z tego typu urządzeń i Internetu, przy czym 23,6% respondentów robi to do 1 godziny dziennie, a 44,4% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 22,2% respondentów, 5,6% badanych poświęca na to znaczną ilość czasu, tj. powyżej 5 godzin do 7 godzin, z kolei 4,2% – powyżej 7 godzin.



Wykres 25. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=72



Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, 35 respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie (48,6%), natomiast 15 mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (20,8%). 16 ankietowanych miało trudność w odpowiedzi na to pytanie (22,2%), zaś 6 badanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (8,3%) na korzystanie z tego typu urządzeń.

Tabela 15. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=72

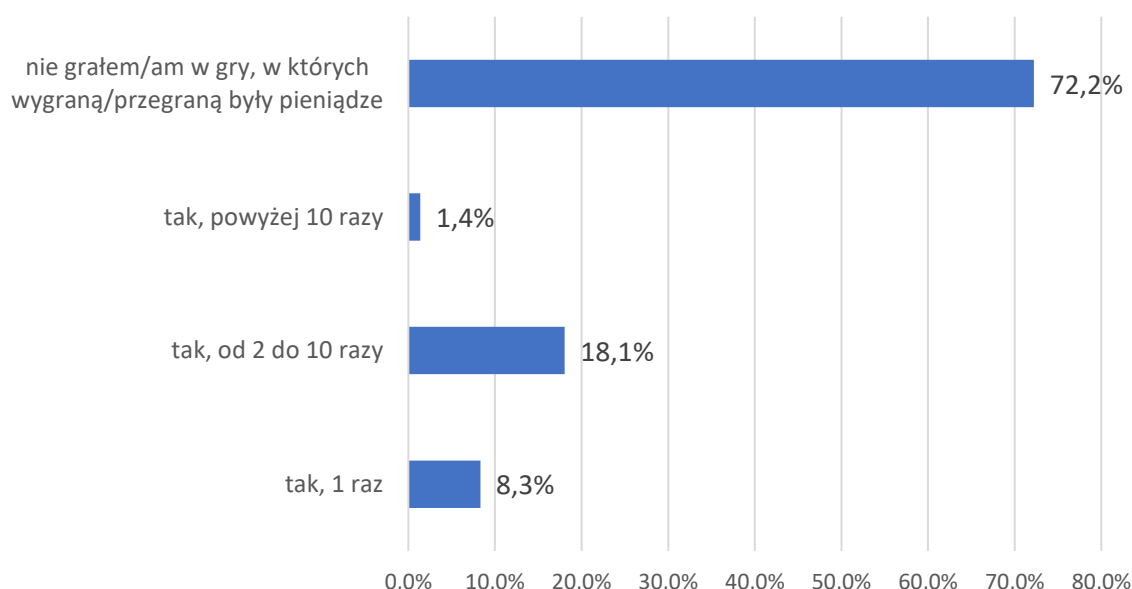
Odpowiedź	%	Liczba odp.
Tak	48,6%	35
Nie	20,8%	15
trudno powiedzieć	22,2%	16
nie przewiduję określonego czasu	8,3%	6



Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Anketowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 27,8% respondentów, wśród których 18,1% grało w takie gry od 2 do 10 razy, 8,3% badanych zrobiło to 1 raz, z kolei 1,4% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=72



Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 8 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (40,0%), 11 osób temu zaprzeczyło (55,0%), z kolei 1 respondent miał trudność w odpowiedzi na to pytanie (5,0%).



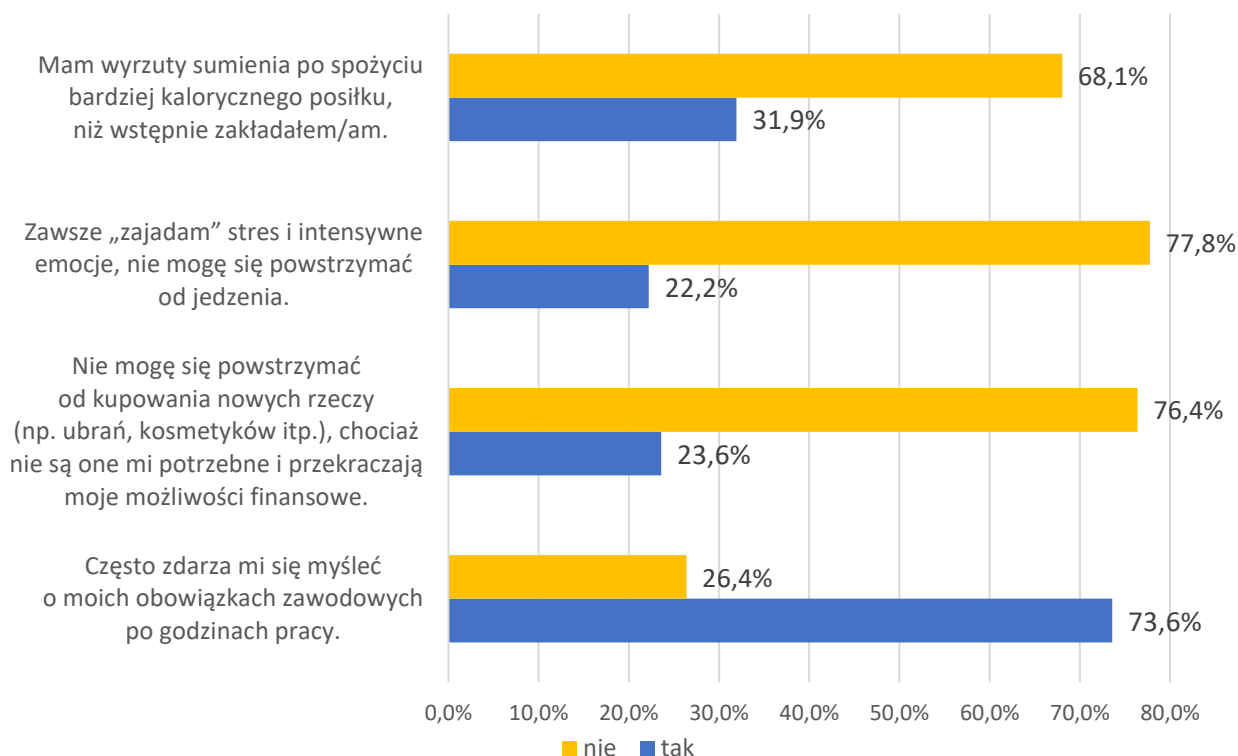
Tabela 16. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną?
N=20

Odpowiedź	%	Liczba odp.
Tak	40,0%	8
Nie	55,0%	11
trudno powiedzieć	5,0%	1

Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Wielkie Oczy, respondenci udzielili istotnych informacji na temat problemów natury behawioralnej. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tych problemów wśród lokalnej społeczności. Zaburzenia odżywiania również stanowiły jeden z obszarów objętych badaniem, co pozwoliło na zidentyfikowanie ich postrzegania i skali w kontekście innych trudności doświadczanych przez respondentów. Uzyskane wyniki przedstawiają się następująco:

- 73,6% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 31,9% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 23,6% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych,
- 22,2% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje.

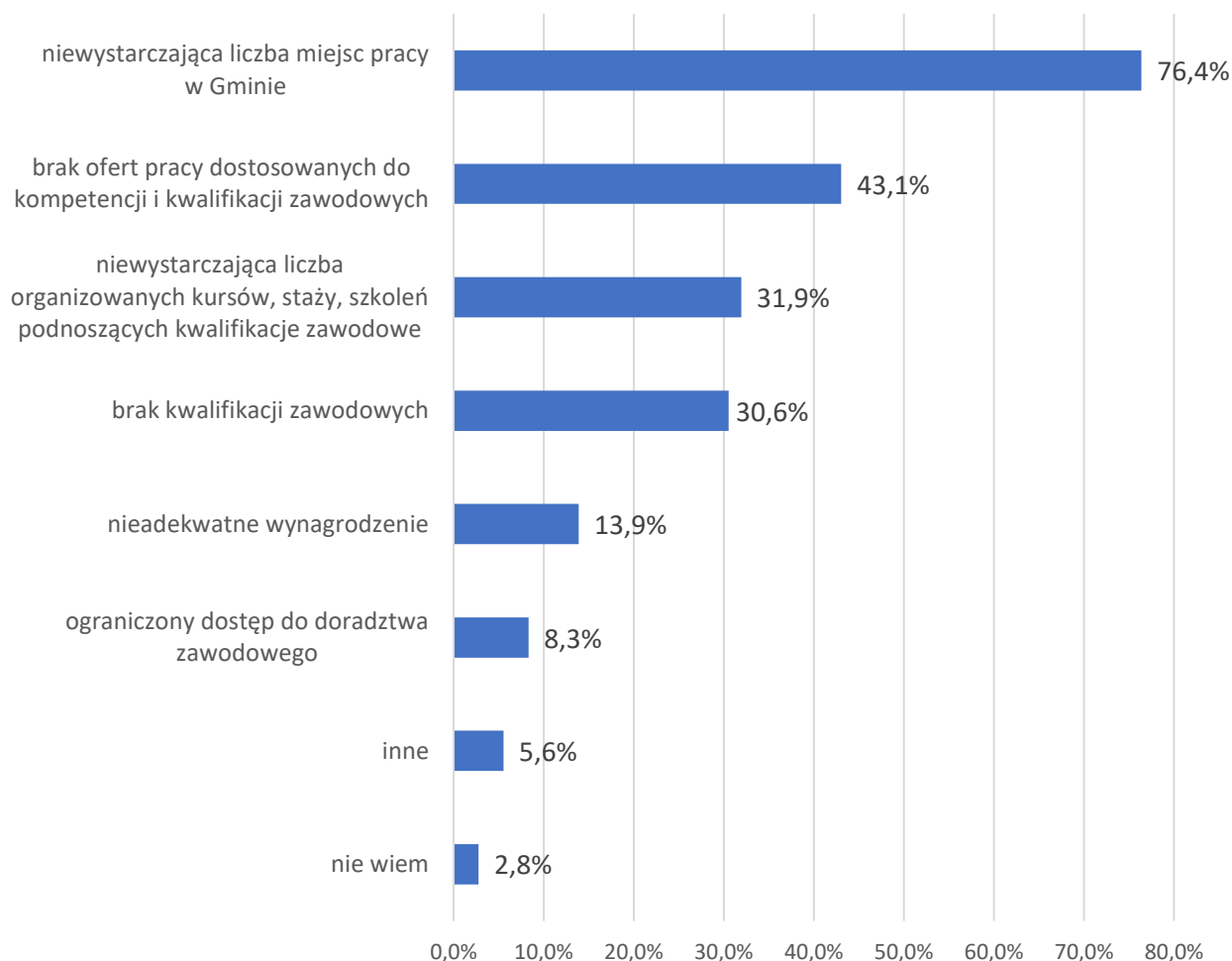
**Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=72**

Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Wielkie Oczy. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Większość mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (76,4%). Następnie ankietowani wskazywali na brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (43,1%), niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (31,9%) oraz brak kwalifikacji zawodowych (30,6%). Ponadto część respondentów uważa, że takim problemem jest nieadekwatne wynagrodzenie (13,9%), a najmniej odpowiedzi padło na ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (8,3%). 5,6% ankietowanych wskazało na inne, bliżej nieokreślone czynniki, a 2,8% uczestników nie posiada wiedzy w tym zakresie.



Wykres 28. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=72



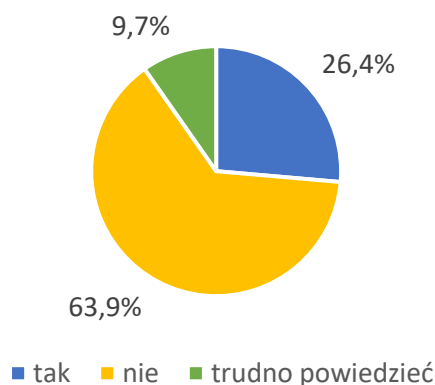
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 63,9% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 26,4% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, z kolei 9,7% respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

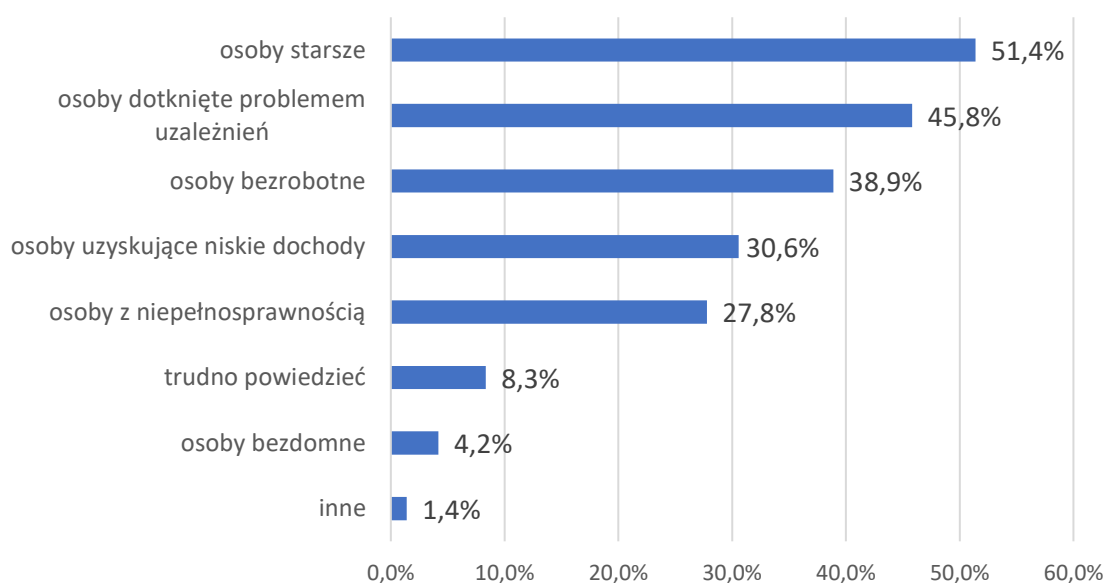


Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=72



W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy społeczne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby starsze (51,4%), na drugim – osoby dotknięte problemem uzależnień (45,8%), a na trzecim – osoby bezrobotne (38,9%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na osoby uzyskujące niskie dochody (30,6%), osoby z niepełnosprawnością (27,8%) oraz osoby bezdomne (4,2%). Trudności w udzieleniu odpowiedzi miało 8,3% ankietowanych, a 1,4% ankietowanych wskazało na inne grupy społeczne, nie wymieniając przy tym konkretnych przykładów.

Wykres 30. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=72



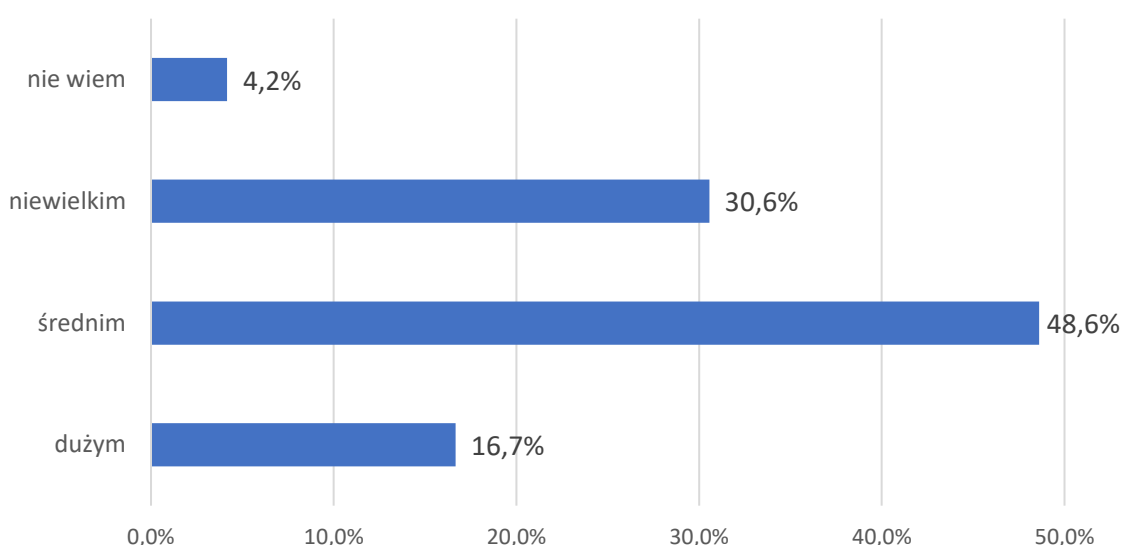
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*



Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób o ograniczonej mobilności. 48,6% respondentów uważa, że jest ona dostosowana w średnim stopniu, a 30,6% – w niewielkim. 16,7% respondentów twierdzi, że w Gminie jest wiele miejsc przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, a 4,2% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie.

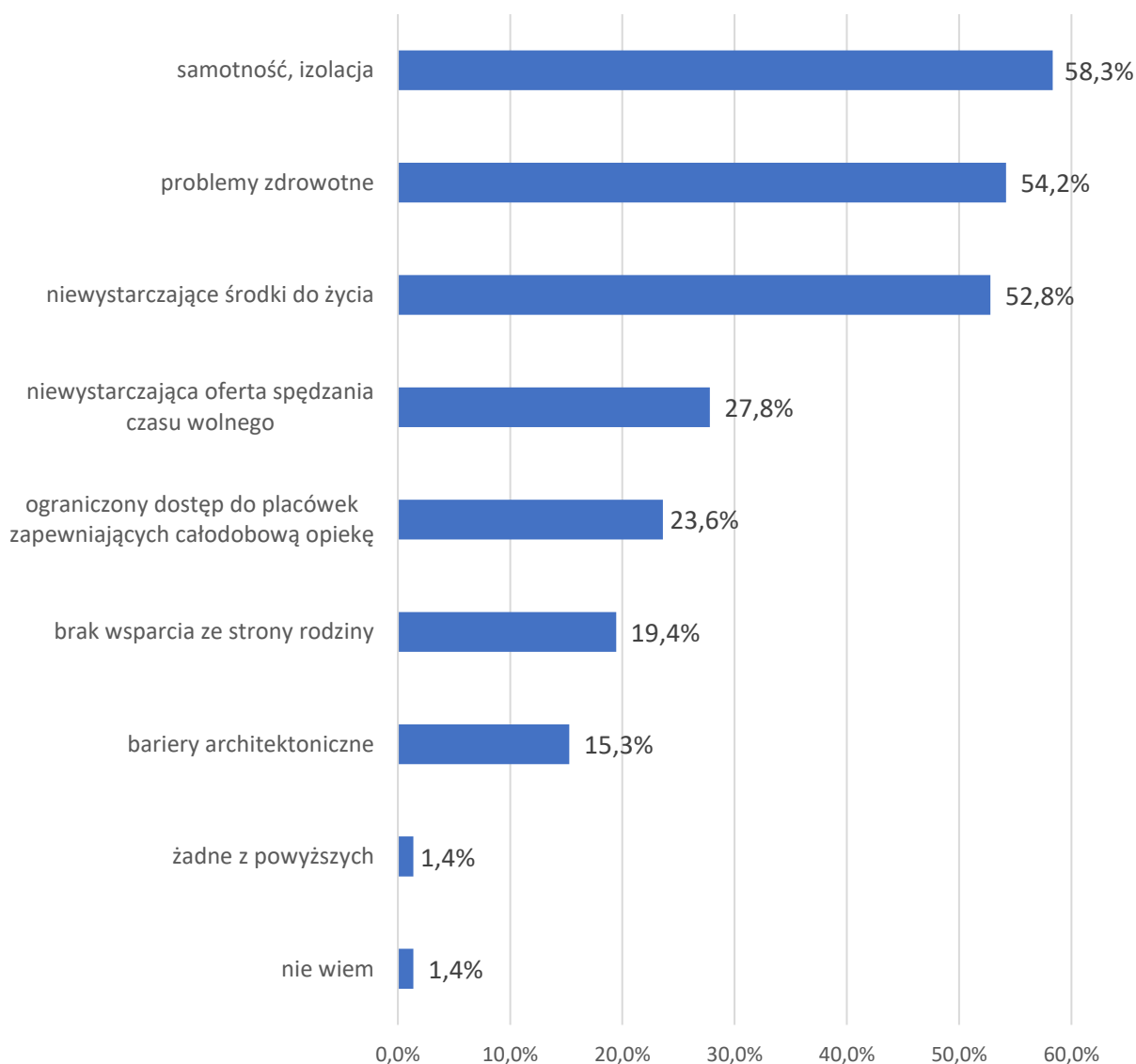
Wykres 31. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=72



Zdaniem większości badanych mieszkańców, najważniejszym problemem osób starszych na terenie Gminy jest samotność, izolacja (58,3%), na drugim miejscu są problemy zdrowotne (54,2%), a na trzecim niewystarczające środki do życia (52,8%). W opinii 27,8% ankietowanych takim problemem jest niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, 23,6% wyróżniło ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, 19,4% wskazało na brak wsparcia ze strony rodziny, a 15,3% – na bariery architektoniczne. Dodatkowo 1,4% badanych wybrało odpowiedź „żadne z powyższych”, a kolejne 1,4% respondentów deklaruje brak wiedzy w tym zakresie.



Wykres 32. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?
N=72

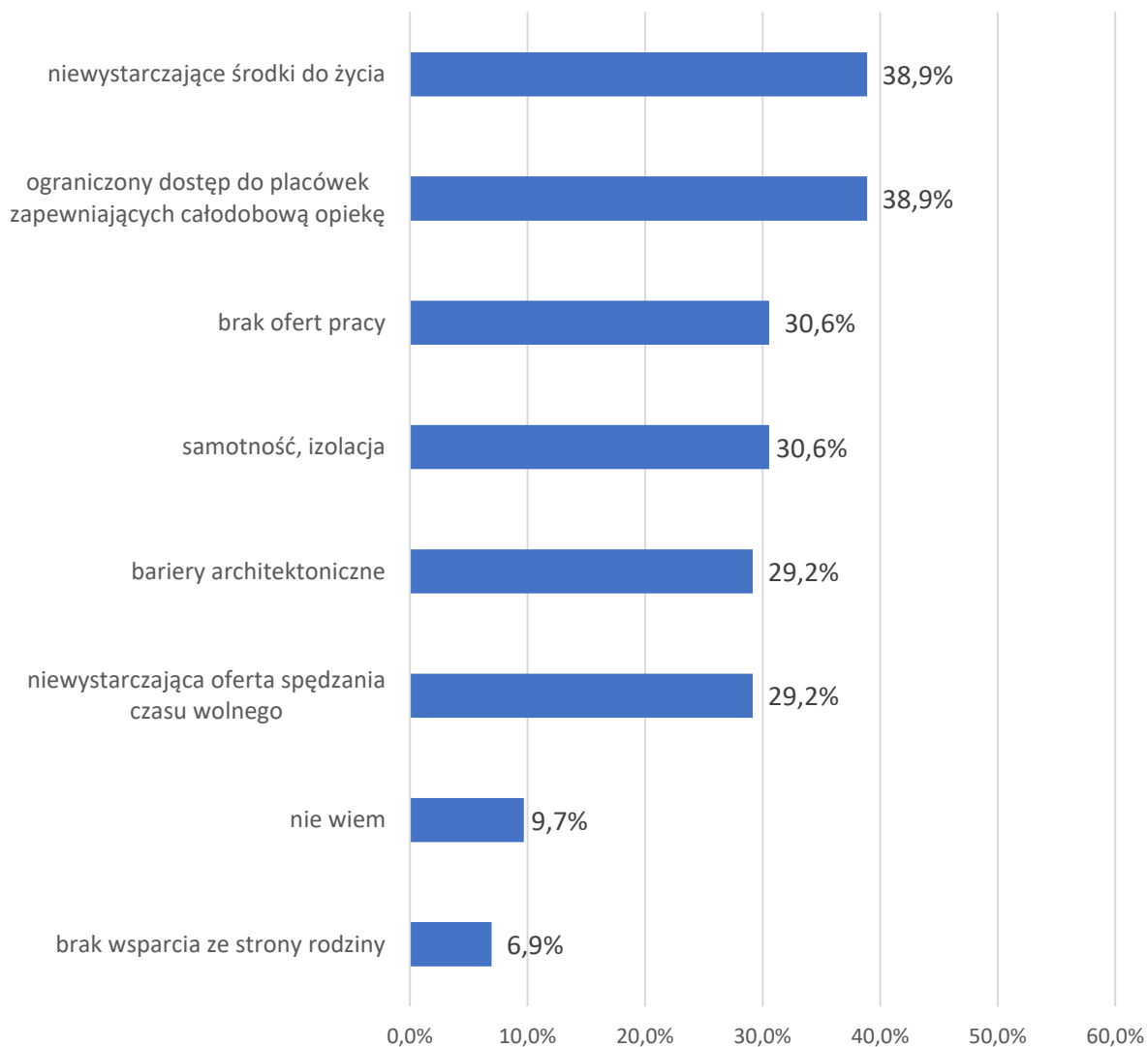


**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W badaniu ankietowym poproszono również o wskazanie najistotniejszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Zdaniem 38,9% respondentów są to niewystarczające środki do życia, kolejne 38,9% wskazało na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, a po 30,6% wybrało brak ofert pracy oraz samotność, izolację. Dodatkowo po 29,2% ankietowanych wyróżniło bariery architektoniczne oraz niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego, a 6,9% – brak wsparcia ze strony rodziny. 9,7% nie posiada wiedzy w tym zakresie.



Wykres 33. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=72



**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*



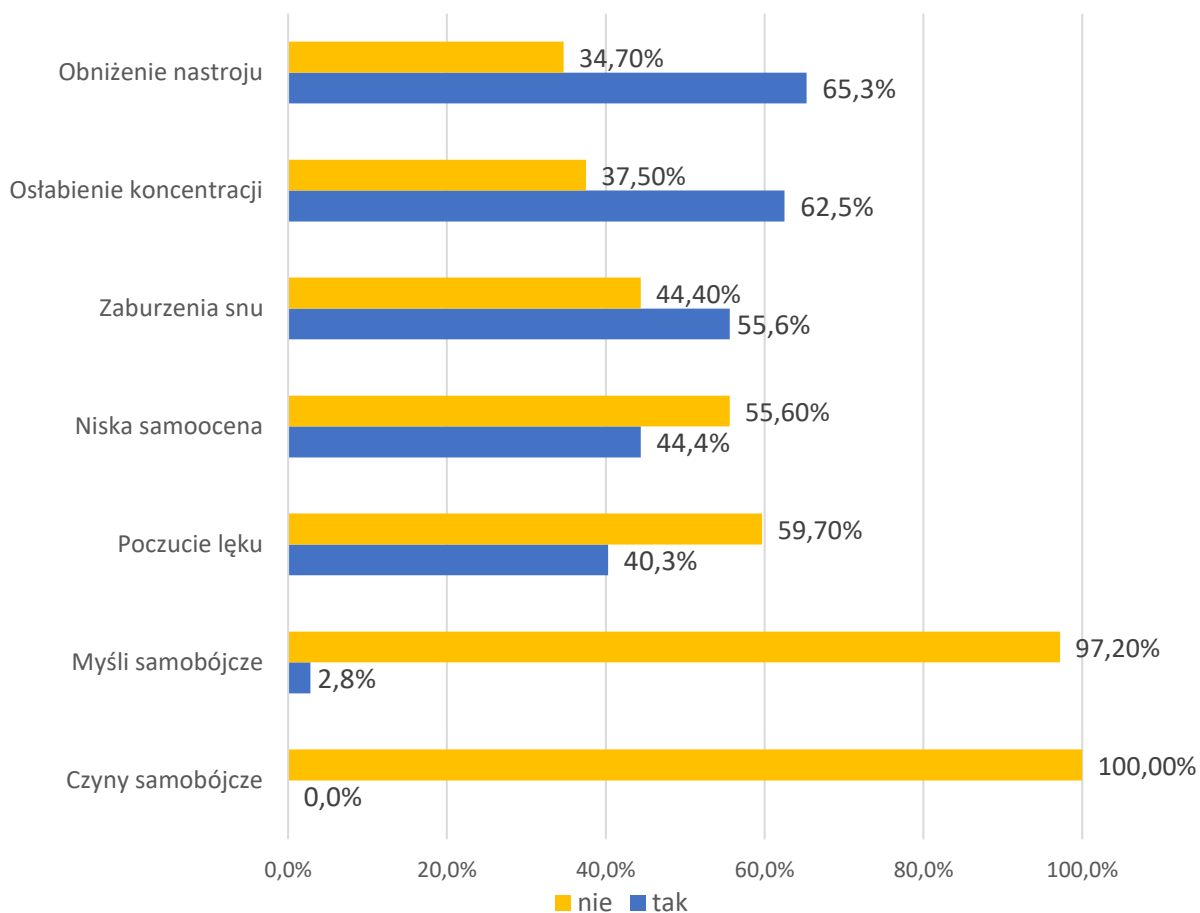
Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Wielkie Oczy mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- 65,3% osób miało obniżony nastrój;
- 62,5% doznało osłabienia koncentracji;
- 55,6% doświadczyło zaburzeń snu;
- 44,4% miało niską samoocenę;
- 40,3% odczuwało lęk;
- 2,8% miało myśli samobójcze;
- 0,0% podejmowało się czynów samobójczych.



Wykres 34. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=72





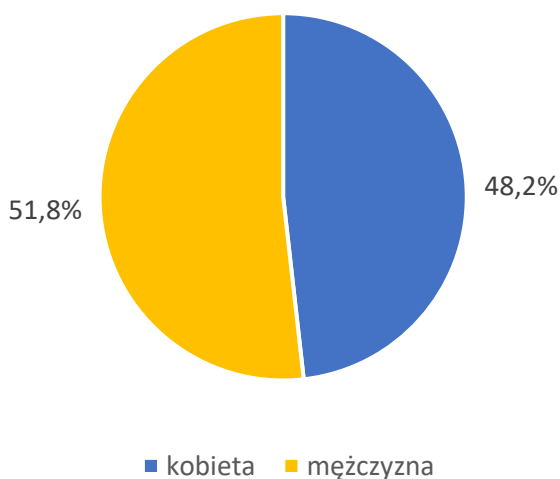
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

Uczniowie z gminy Wielkie Oczy wypełnili 56 kwestionariuszy ankiet. Poniższy wykres przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne niewielką przewagę liczebną mieli chłopcy – stanowili oni 51,8% ogółu, zaś dziewczynki wypełniły 48,2% kwestionariuszy.

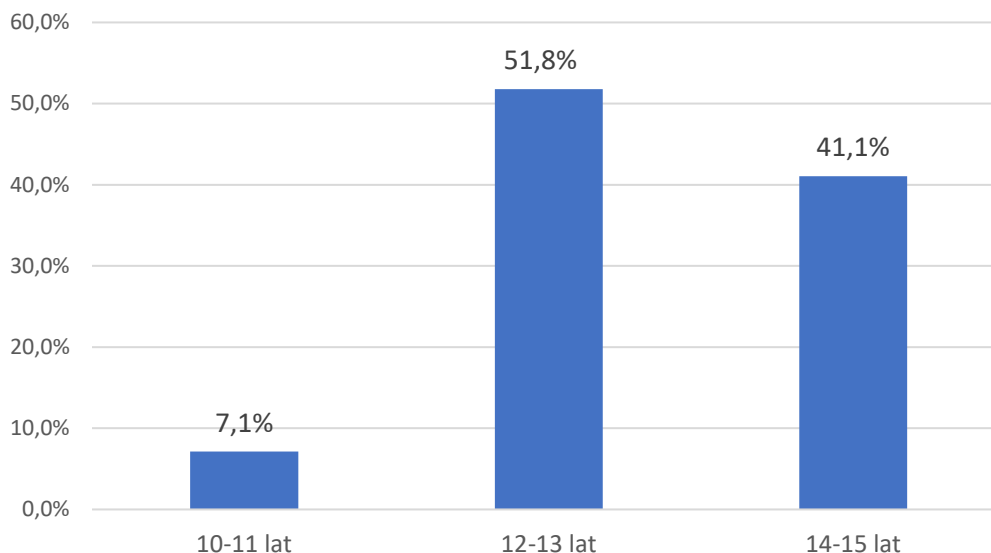
Wykres 35. Płeć: N=56





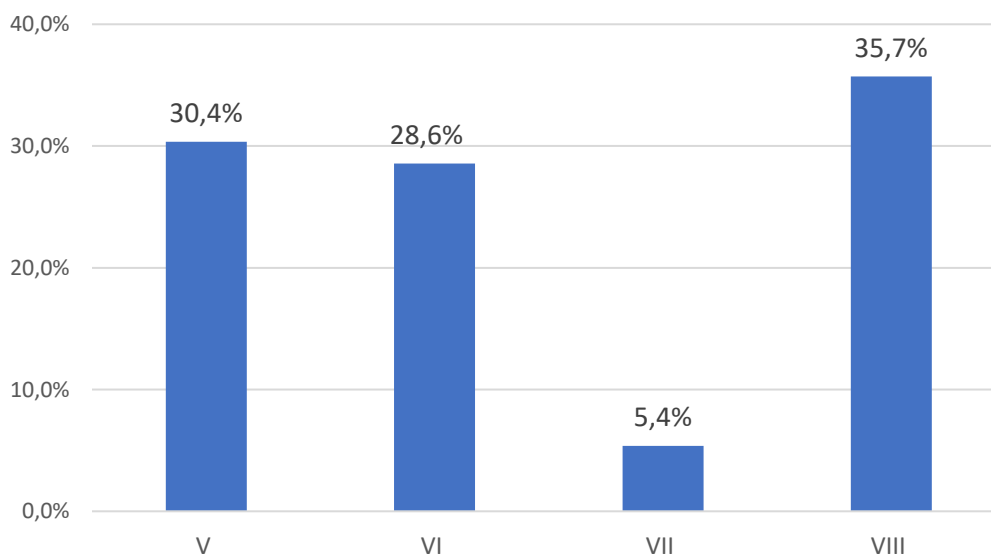
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (51,8%), natomiast 41,1% stanowili uczniowie w wieku 14-15 lat. Pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 10-11 lat (7,1%).

Wykres 36. Wiek: N=56



Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 35,7% uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało wówczas do VIII klasy, 30,4% ankiet wypełnili uczniowie z klasy V, 28,6% z klasy VI, natomiast 5,4% badanych to uczniowie klas VII.

Wykres 37. Klasa: N=56

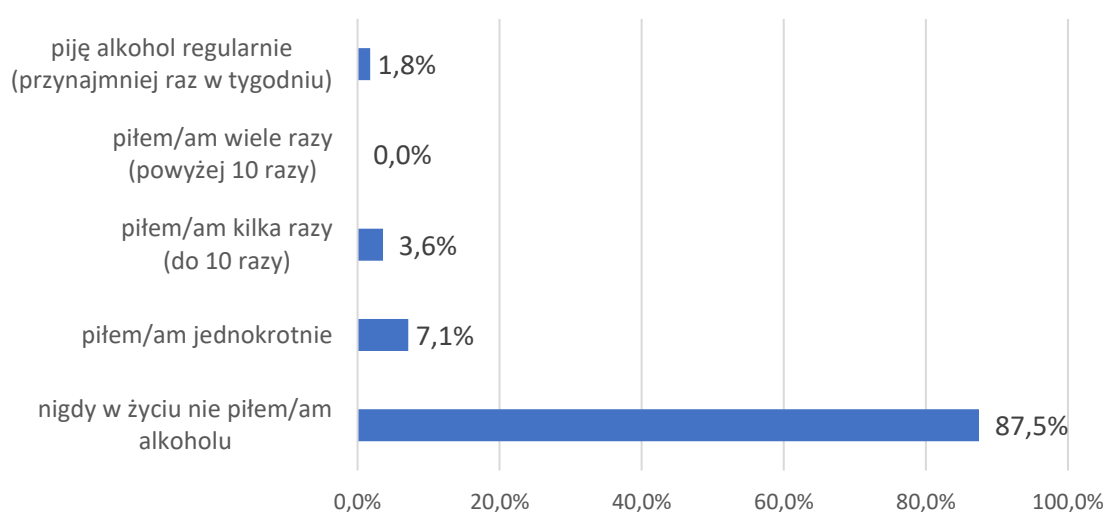




Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Wielkie Oczy. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 12,5% respondentów, wśród których 7,1% spożyło go jednokrotnie, 3,6% miało z nim kontakt kilka razy (do 10 razy), a 1,8% pije go regularnie (przynajmniej raz w tygodniu).

Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=56



Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miał 1 uczeń będący po inicjacji alkoholowej (14,3%), który zadeklarował picie alkoholu więcej niż 7 razy.

Tabela 17. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=7

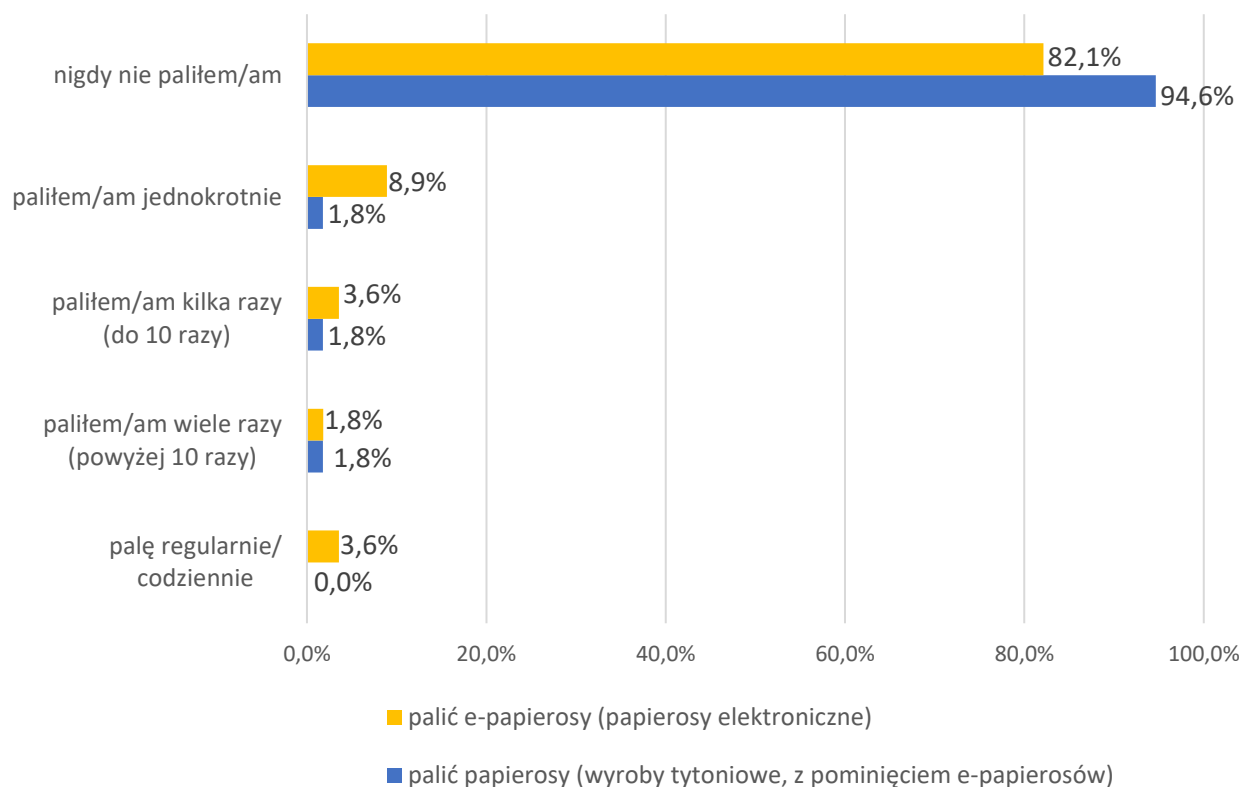
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	85,7%	6
1 – 2 razy	0,0%	0
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	14,3%	1



Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Wielkie Oczy podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 5,4% ankietowanych, wśród których po 1,8% sięgnęło po nie jednokrotnie, zrobiło to kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10 razy). W przypadku papierosów elektronicznych, kontakt z nimi miało 17,9% respondentów, z czego 8,9% paliło je jednokrotnie, po 3,6% robiło to kilka razy (do 10 razy) lub pali regularnie/codziennie, a 1,8% – wiele razy (powyżej 10 razy).

Wykres 39. Ile razy zdarzyło Ci się: N=56

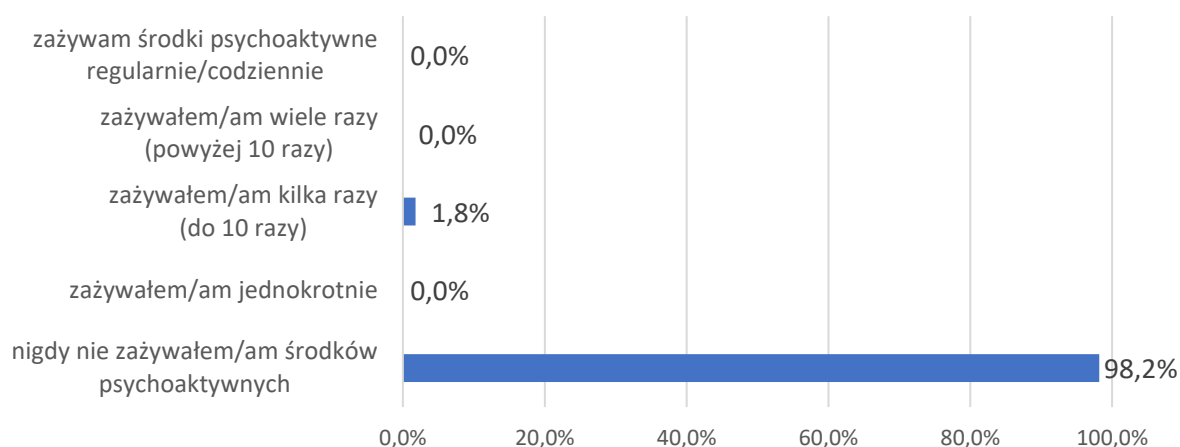




Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość uczniów nie zażywała środków psychoaktywnych (98,2%), natomiast po inicjacji narkotykowej jest 1,8% uczniów, tj. 1 badany, który wskazał na sięganie po tego typu substancje kilka razy (do 10 razy).

Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=56



Badany, który sięgnął kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne został zapytany o to, jak często zażywał narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. Uczeń wskazał na częstotliwość od 1 do 2 razy. Zapytano także o to, po jakie konkretnie substancje sięgał. Wskazał on na marihuanę oraz leki w celu odurzenia.

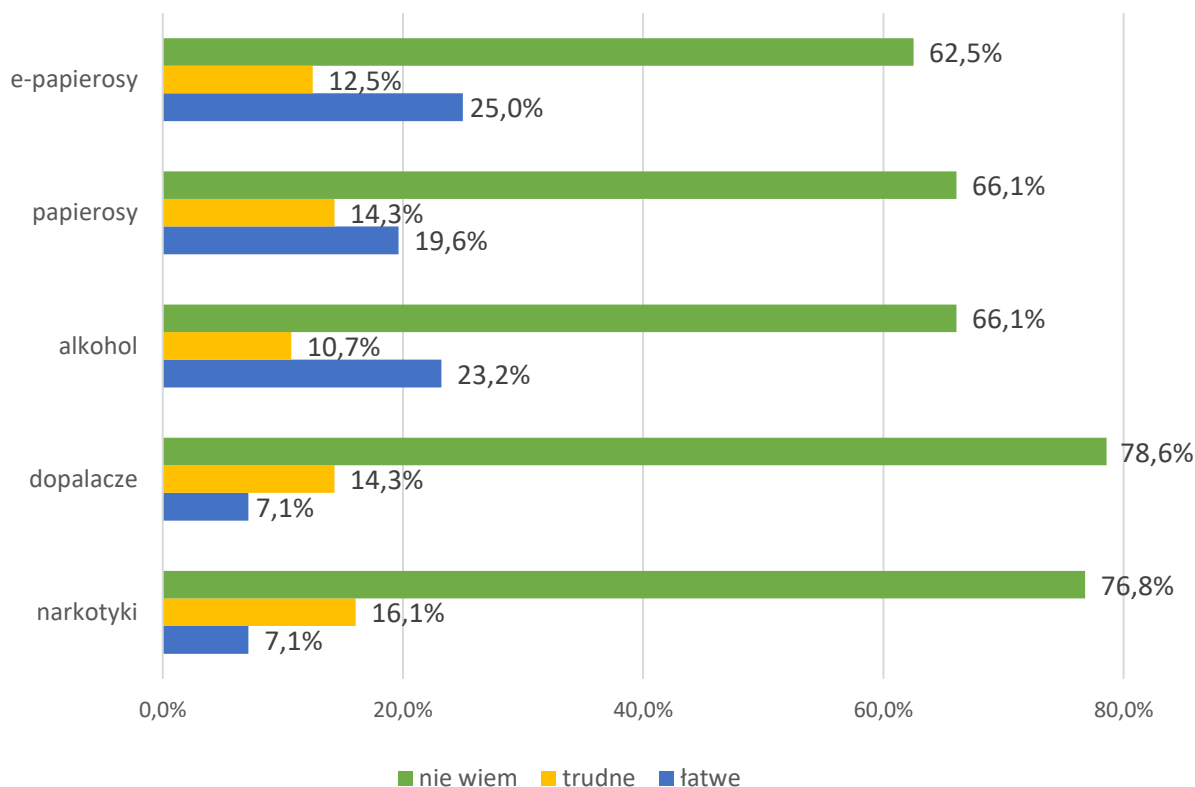
W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, największą dostępnością cechują się e- papierosy, alkohol oraz papierosy tradycyjne. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 23,2% badanych, a trudny dla 10,7%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 19,6% respondentów, a trudne dla 14,3%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 25,0% młodych mieszkańców, a trudne dla 12,5%.



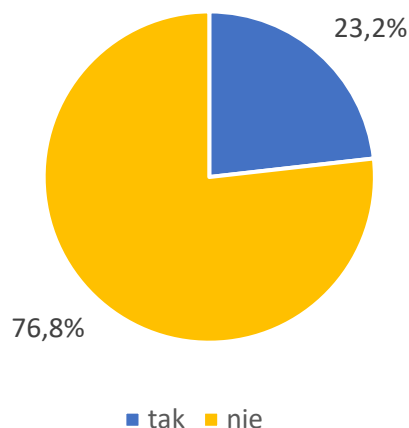
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 7,1% ankietowanych, a trudne dla 16,1%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 7,1% uczniów, a trudne dla 14,3%.

Wykres 41. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=56



Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Wielkie Oczy. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, 23,2% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło tego problemu.


Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?
N=56


Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (7 osób, tj. 53,9%) oraz rodziców (4 osoby, tj. 30,8%). 3 wskazania dotyczyły rodzeństwa (23,1%), a 1 respondent wybrał kolegów/koleżanki spoza szkoły (7,7%).

Tabela 18. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	53,9%	7
rodzice	30,8%	4
rodzeństwo	23,1%	3
koledzy/koleżanki spoza szkoły	7,7%	1
inne osoby	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

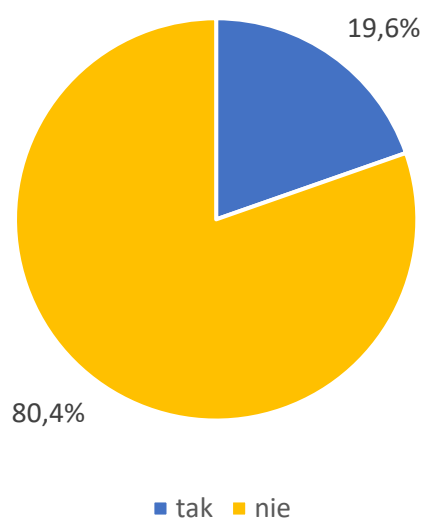
W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Najczęściej wskazywano na przemoc psychiczną (9 osób, tj. 75,0%) oraz seksualną (2 osoby, tj. 16,7%). Pojedyncze odpowiedzi padły na przemoc fizyczną oraz zaniedbanie (po 8,3%). 1 osoba nie odpowiedziała na to pytanie.

**Tabela 19. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=12**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	75,0%	9
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	8,3%	1
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydzał itp.	16,7%	2
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	8,3%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 19,6% uczniów.

Wykres 43. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=56

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc fizyczną zastosowało 6 uczniów (54,6%), psychiczną – 5 osób (45,5%), natomiast przemoc seksualnej dopuścił się 1 respondent (9,1%).

**Tabela 20. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=11**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/aśm dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	54,6%	6
przeżywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	45,5%	5
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp.	9,1%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Po 4 ankietowanych przyznało się do przemocy skierowanej wobec uczniów ze swojej szkoły oraz rodzeństwa (po 40,0%). Natomiast po 1 wskazaniu dotyczyło kolegów/koleżanek spoza szkoły i innych, bliżej nieokreślonych osób (po 10,0%). Dodatkowo 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 21. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=10

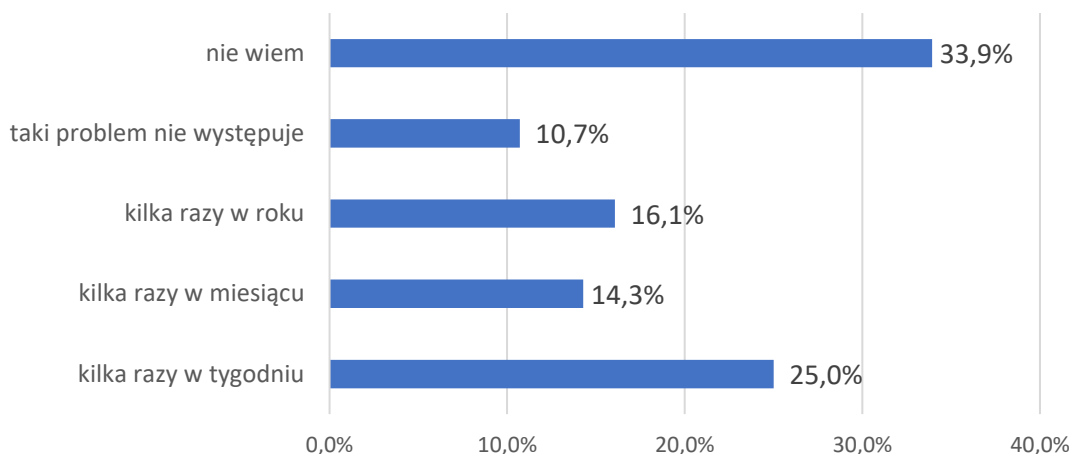
Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniów z mojej szkoły	40,0%	4
rodzeństwa	40,0%	4
kolegów/koleżanek spoza szkoły	10,0%	1
innych osób	10,0%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. 33,9% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, a zdaniem 10,7% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdziła natomiast ponad połowa respondentów (55,4%), w tym 25,0% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w tygodniu, 16,1% – kilka razy w roku, a zdaniem 14,3% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w miesiącu.

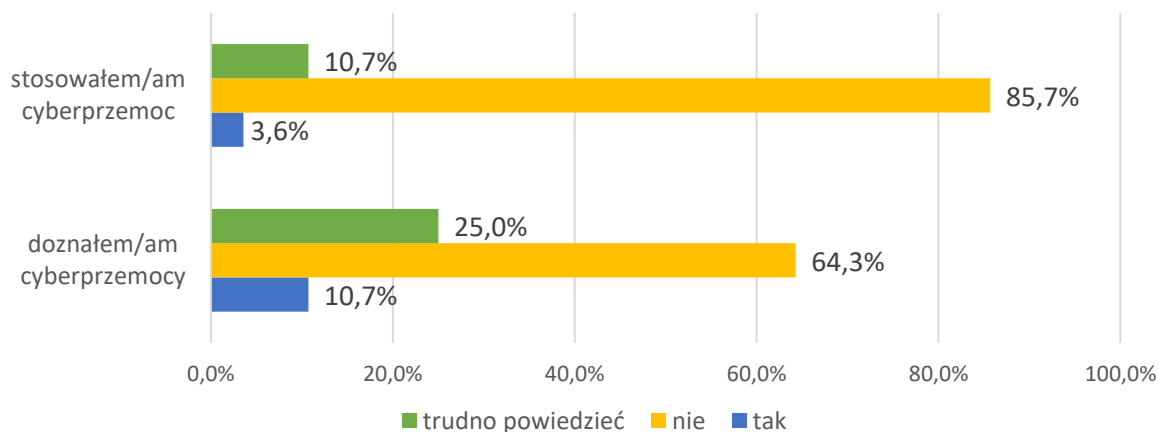


Wykres 44. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?
N=56



Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 10,7% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 3,6% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 10,7% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 25,0% w zakresie doświadczenia jej.

Wykres 45. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=56

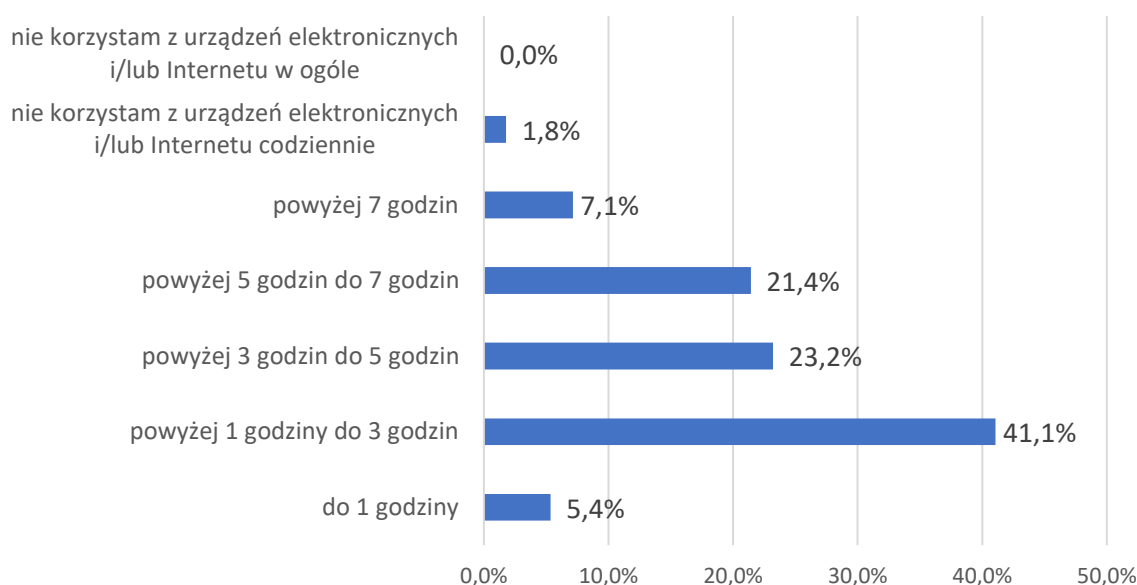




Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z gminy Wielkie Oczy korzystają z urządzeń elektronicznych. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, czy młodzi mieszkańcy korzystają z tego typu urządzeń oraz Internetu. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, wszyscy ankietowani korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, a część z nich poświęca na to duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 21,4% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, a 7,1% na powyżej 7 godzin. Dodatkowo, 23,2% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami w ciągu dnia. Powyżej 1 do 3 godzin dziennie z urządzeń korzysta 41,1%, a 5,4% ankietowanych poświęca na korzystanie z urządzeń do 1 godziny dziennie. Ponadto, 1,8% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie.

Wykres 46. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=56



W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło 19 badanych (33,9%), w tym 11 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to czasami (19,6%), 5 ankietowanym – jednokrotnie (8,9%), 2 osobom – często (3,6%), natomiast 1 respondent kłamał w tej sprawie bardzo często (1,8%).



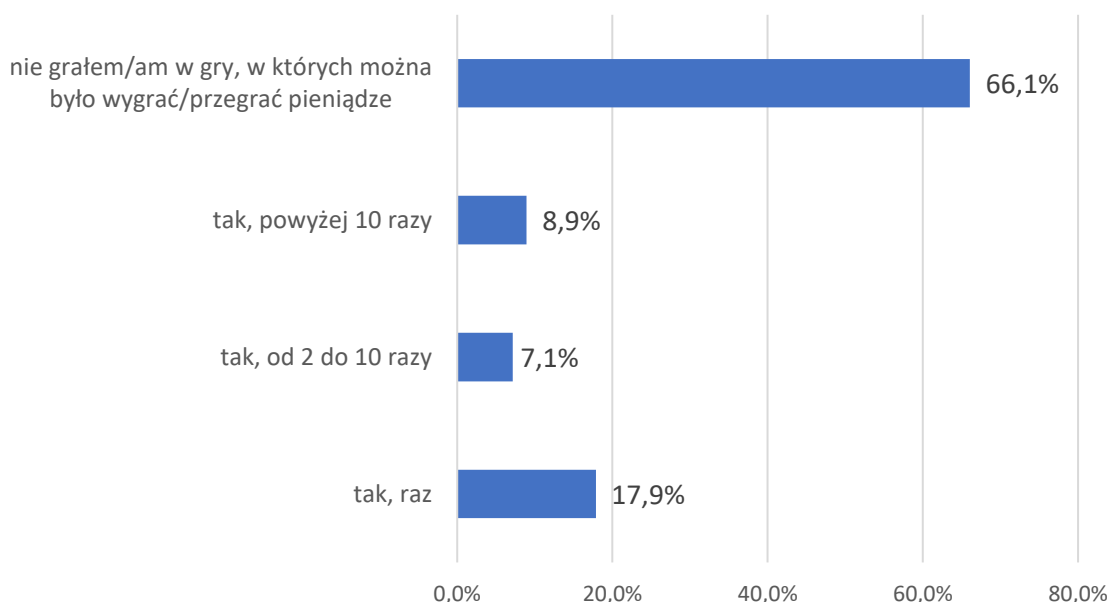
Tabela 22. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=56

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	1,8%	1
tak, często	3,6%	2
tak, czasami	19,6%	11
tak, jednokrotnie	8,9%	5
Nie	66,1%	37

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 33,9% badanych. Wśród tych osób 17,9% grało w nie 1 raz, 7,1% robiło to 2-10 razy, a 8,9% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 47. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=56

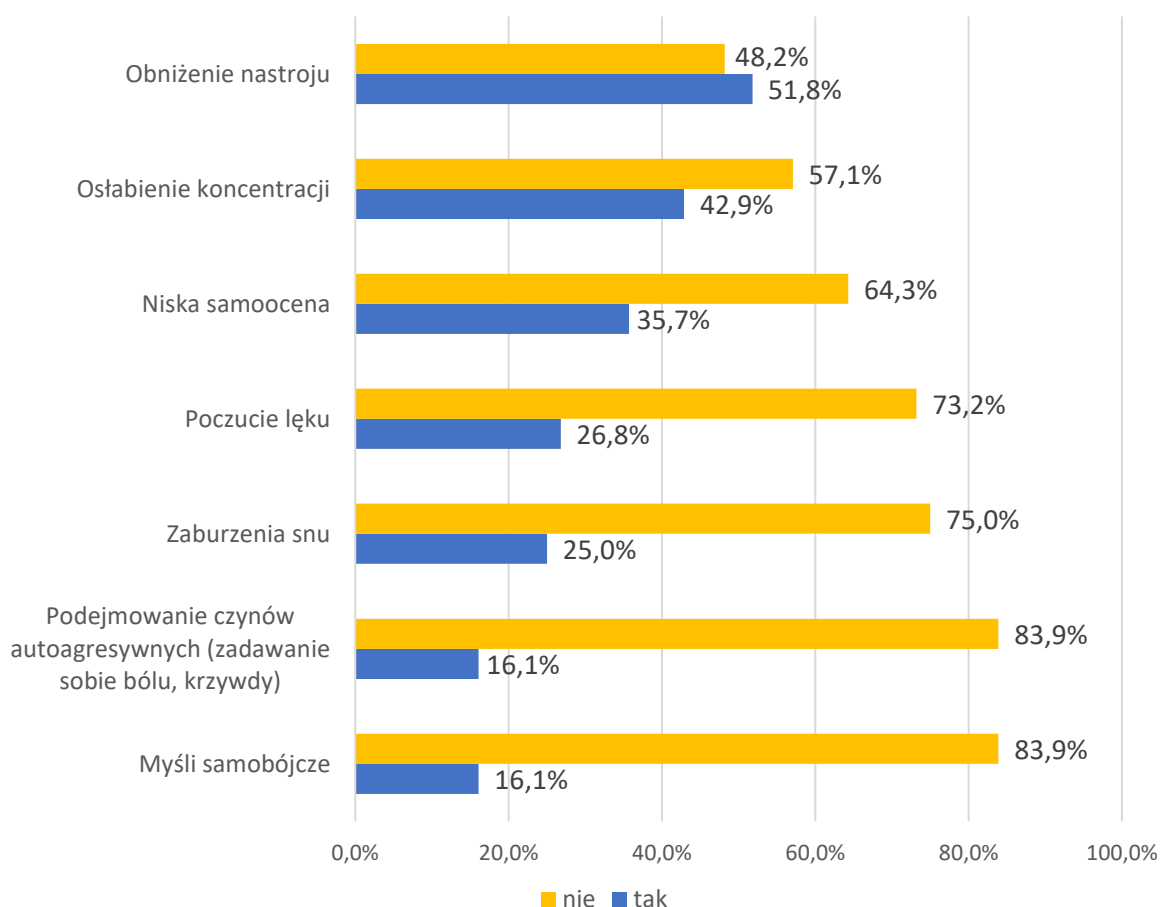




Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy Wielkie Oczy, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 51,8% respondentów w tym okresie doznało obniżenia nastroju, 42,9% miało osłabioną koncentrację, a 35,7% – niską samoocenę. Ponadto 26,8% badanych odczuwało lęk, a 25,0% doznawało zaburzeń snu. Niepokojący jest fakt, że wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy występują również czyny autoagresywne oraz myśli samobójcze (po 16,1%).

Wykres 48. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=56

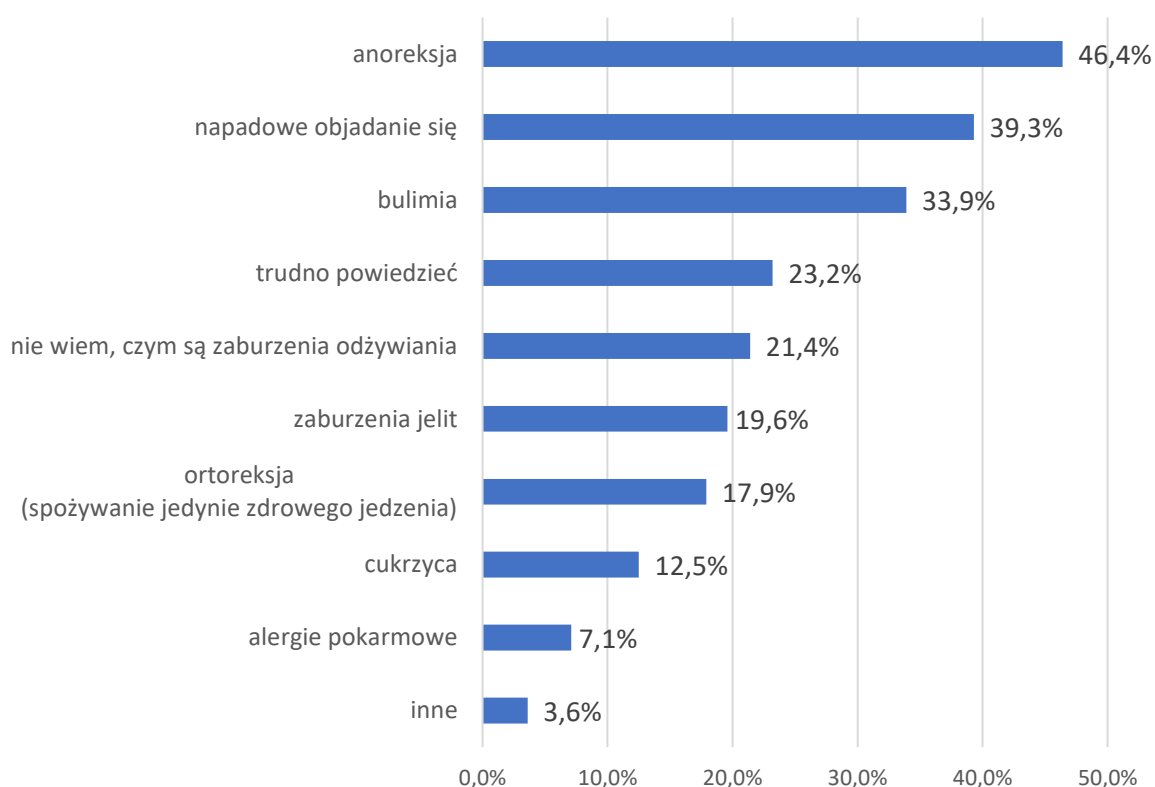




Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Wielkie Oczy dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. W pytaniu uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. 46,4% osób wskazało na anoreksję, 39,3% uczniów zaznaczyło napadowe objadanie się, 33,9% — bulimię, a w opinii 17,9% respondentów można do nich zaliczyć ortoreksję. 21,4% uczestników badania nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 23,2% ankietowanych miało trudności w odpowiedzi na zadane pytanie. Należy zaznaczyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na zaburzenia jelit (19,6%), cukrzycę (12,5%) oraz alergie pokarmowe (7,1%). 3,6% uczniów wskazało na inne, bliżej nieokreślone aspekty.

Wykres 49. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=56



**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*



Sytuacja społeczna gminy Wielkie Oczy

W oparciu o dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w odniesieniu do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

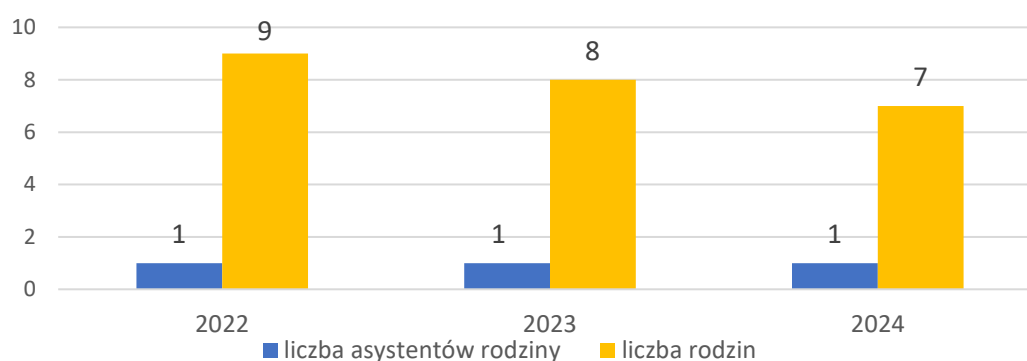
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach odgrywa istotną rolę w niesieniu wsparcia rodzinom z terenu gminy, które doświadczają różnorodnych trudności życiowych. Instytucja ta podejmuje działania ukierunkowane na zaspokajanie podstawowych potrzeb rodzin oraz tworzenie warunków sprzyjających prowadzeniu życia w poczuciu godności i bezpieczeństwa. W dalszej części dokumentu zaprezentowano informacje



dotyczące liczby rodzin korzystających ze wsparcia oraz opisano formy pomocy realizowane przez instytucje zajmujące się wspieraniem rodziny.

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49), która podkreśla znaczenie pracy z rodziną w celu zapobiegania konieczności odebrania dziecka. W tym kontekście wprowadzono funkcję asystenta rodziny, którego zadaniem jest wspieranie poprawy funkcjonowania rodziny oraz pomoc w sferze socjalnej, psychologicznej, wychowawczej i ekonomicznej. W 2024 roku w GOPS w Wielkich Oczach zatrudniony był 1 asystent rodziny, którzy w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził pracę z 7 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni lat 2022-2024 zauważalny był spadek w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. W omawianym okresie liczba zatrudnionych asystentów rodziny nie uległa zmianie.

Wykres 50. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024

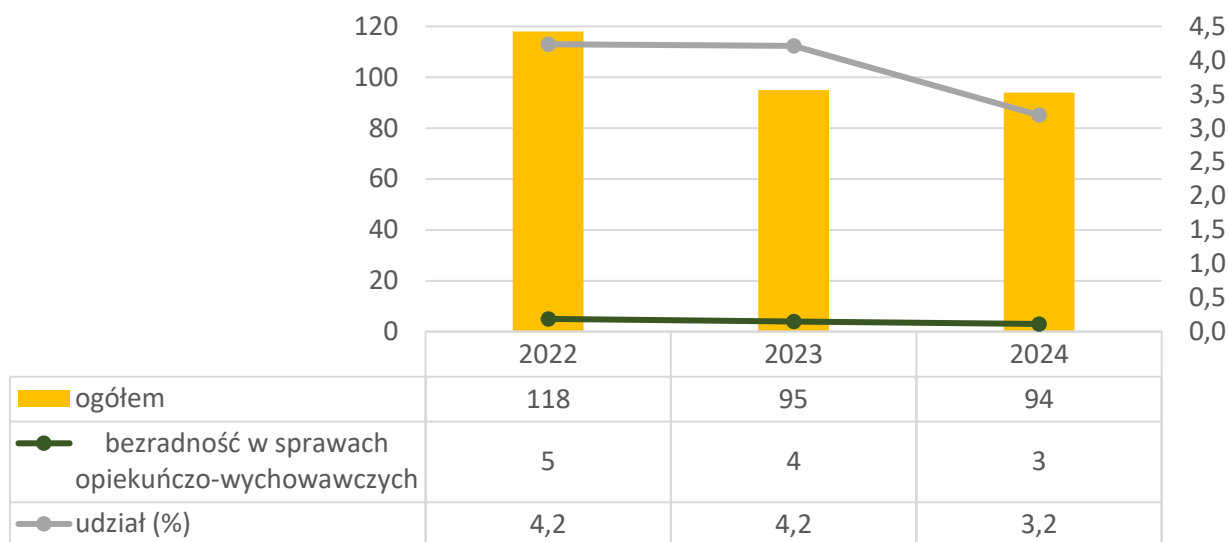


Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Szczególne działania GOPS skierowane są na rodziny, w których występują różnego rodzaju problemy społeczne, w tym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała spadkowi, najniższą wartość osiągnęła w 2024 roku, kiedy wsparcia udzielono 3 rodzinom, a najwyższą – w 2022 roku (5 rodzin). W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, uległ on spadkowi z 4,2% w roku bazowym do 3,2% w 2024 roku. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.



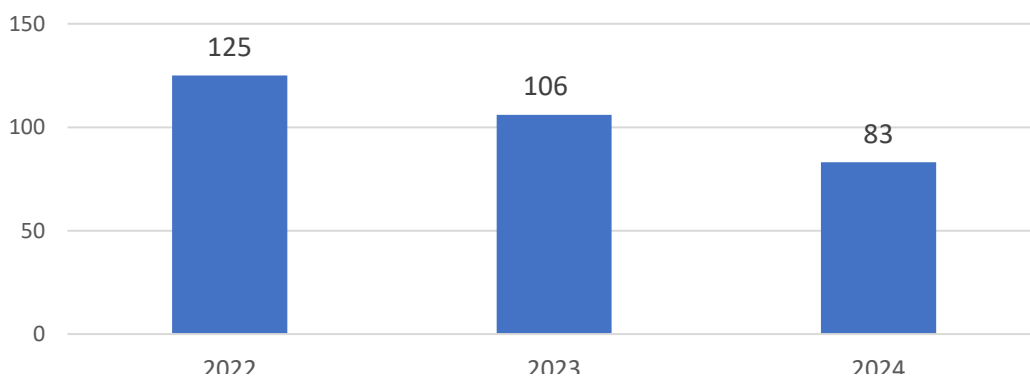
Wykres 51. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystało 125 rodzin, w roku 2023 – 106, z kolei w 2024 roku – 83 rodziny. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat, ale również niezmienną się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

Wykres 52. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024

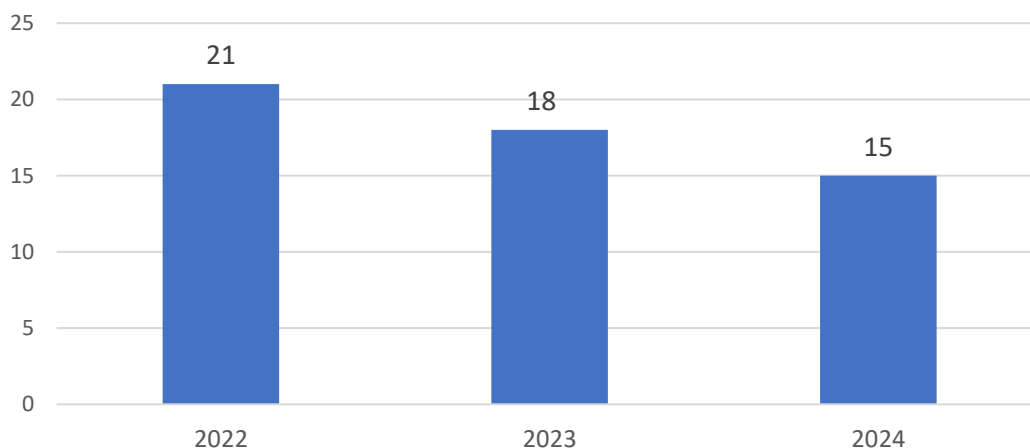


Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok



W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Bazując na przedstawionych poniżej danych można dostrzec, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w omawianym okresie wykazywała tendencje spadkowe: w 2022 roku było to 21 osób, w 2023 roku – 18, z kolei w 2024 roku – 15.

Wykres 53. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2022 roku GOPS poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na kwotę 47 257 zł, w 2023 roku – 54 886 zł, natomiast w 2024 roku było to 50 908 zł.

Tabela 23. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Wielkie Oczy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
kwota odpłatności (w złotych)	47 257	54 886	50 908

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Oprócz wspomnianych wcześniej działań, gmina Wielkie Oczy wraz z instytucjami działającymi na jej obszarze podejmuje szereg innych inicjatyw wspierających rodziny, m.in. poprzez udział w projektach i programach o zasięgu lokalnym oraz ogólnopolskim. Jednym z nich jest Karta Dużej Rodziny, czyli system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wychowujących troje i więcej dzieci. Umożliwia ona korzystanie z tańszej oferty wielu instytucji publicznych i prywatnych, m.in. w branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Dzięki KDR rodziny wielodzietne mogą odciążyć swój budżet oraz łatwiej



korzystać z różnorodnych usług i dóbr. Z karty rodzice korzystają bezterminowo, natomiast dzieci – do 18 roku życia, a jeśli kontynuują naukę, maksymalnie do 25 roku życia. W 2024 roku na terenie gminy Wielkie Oczy wydano 19 KDR¹³.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

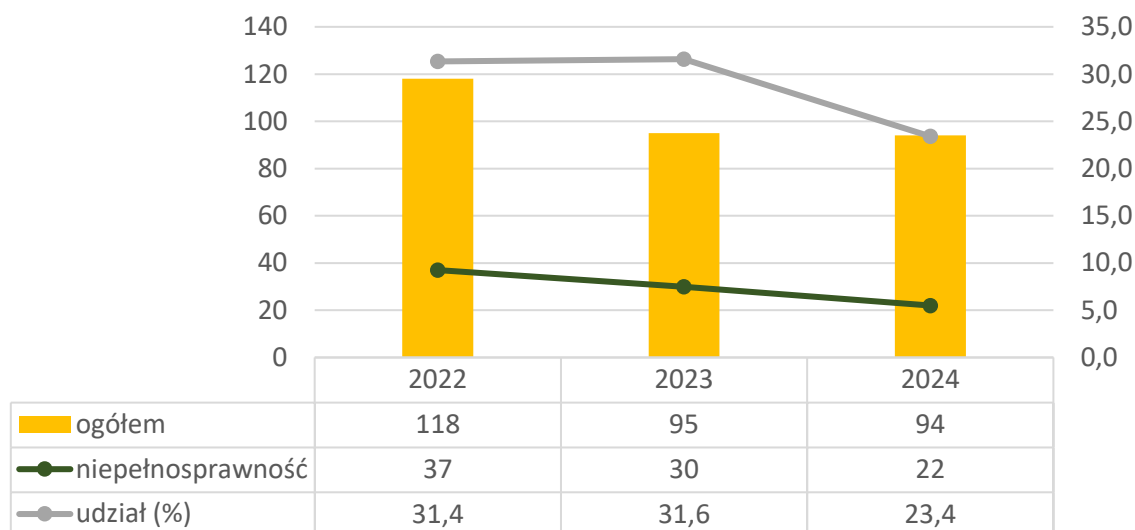
Na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza trwałą bądź okresową niezdolność do realizacji ról społecznych, wynikającą z długotrwałego lub stałego ograniczenia sprawności organizmu, w szczególności skutkującą brakiem możliwości podjęcia pracy. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować według różnych kryteriów, takich jak rodzaj schorzenia, moment wystąpienia trudności czy stopień ograniczeń. Należy zaznaczyć, że jest to grupa bardzo zróżnicowana, dlatego wsparcie powinno być dostosowane do indywidualnych potrzeb oraz specyficznych problemów zdrowotnych.

W 2024 roku ze wsparcia GOPS w Wielkich Oczach z powodu niepełnosprawności korzystały 22 rodziny, co stanowiło 23,4% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności spadała: w roku bazowym było to 37 rodzin, w 2023 roku – 30 rodzin, natomiast w 2024 roku – 22 rodziny. W przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, uległ on spadkowi z 31,4% w roku bazowym do 23,4% w 2024 roku. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

¹³ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach 2024.



Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa wzrostowi z 378 w roku bazowym do 521 w 2024 roku. Analogiczne tendencje dostrzegalne są w przypadku kwoty świadczeń. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Liczba i kwota przyznawanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dzieci z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	378	416	521
kwota świadczeń (zł)	81 588,00	89 789,00	112 453,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W latach 2022-2024 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności uległa spadkowi – z 706 w roku bazowym do 586 w 2024 roku. Natomiast przeznaczona na ten cel kwota uległ wzrostowi – z 183 248,00 zł w roku bazowym do 202 241,00 zł w 2024 roku.



Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	706	628	586
kwota świadczeń (zł)	183 248,00	187 781,00	202 242,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2024 roku przyznano 937 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 126 482,00 zł. Względem bazowego roku, liczba świadczeń wzrosła o 88. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	849	870	937
kwota świadczeń (zł)	152 383,00	135 548,00	126 482,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W 2022 roku wypłacono 99 świadczeń z powyższego tytułu, w 2023 roku – 43, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 28. Analogiczne tendencje widoczne są w przypadku kwoty omawianych świadczeń, która uległa spadkowi o 71,7%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 27. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	99	43	28
kwota świadczeń (zł)	61 320,00	26 660,00	17 360,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok



Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie usług opiekuńczych osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2024 roku z tego typu wsparcia w gminie Wielkie Oczy korzystała 1 osoba, w poprzednich latach były to po 4 osoby w 2023 i 2022 roku¹⁴.

Dla osób wymagających szczególnego wsparcia świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze, które są dostosowane do potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i są realizowane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W 2024 roku 1 mieszkaniec gminy Wielkie Oczy korzystał z tego typu pomocy, zaś w 2023 i 2022 roku były to 3 osoby¹⁵.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁶.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W 2024 roku ze wsparcia GOPS w Wielkich Oczach z powodu alkoholizmu korzystało 7 rodzin, co stanowiło 7,4% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu uległa wzrostowi: w 2022 roku była to

¹⁴ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 r.

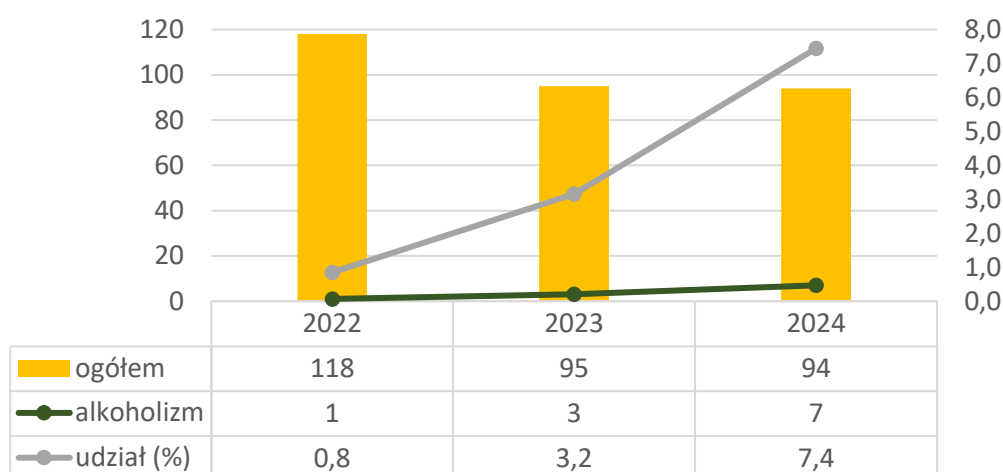
¹⁵ Tamże

¹⁶ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.



1 rodzina, w 2023 roku – 3 rodziny, natomiast w 2024 roku ze wsparcia korzystało 7 rodzin. Wzrost widoczny jest również w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, a najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku (7,4%). W omawianym okresie żadna rodzina z terenu gminy Wielkie Oczy nie korzystała z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Wykres 55. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2024 roku GKRPA liczyła 4 członków.

W analizowanym czasie liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy ulegała niewielkim wahaniom: w 2022 roku było to 13 osób, w kolejnym roku ich liczba spadła do 6 osób, z kolei w 2024 roku było to 9 mieszkańców Gminy. Inaczej sytuacja wygląda w ilości przeprowadzonych rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych – w roku bazowym było to 5 osób, natomiast w 2023 i 2024 roku nie przeprowadzono rozmów z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. W omawianym okresie odnotowano również przypadki skierowania do sądu wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego: w 2022 roku tego typu działania podjęto wobec 2 mieszkańców Gminy, w 2023 roku były to 4 osoby, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie ich liczba wzrosła do 9 osób. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.



Tabela 28. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	13	6	9
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	5	0	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	4	9

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

W omawianym okresie na terenie gminy Wielkie Oczy nie funkcjonował Punkt Konsultacyjny.

GKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W omawianym okresie w gminie Wielkie Oczy nie realizowano programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, IPiN.

Na przestrzeni analizowanych lat nie prowadzono również innych programów profilaktycznych, finansowanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, z obszaru profilaktyki uniwersalnej, skierowanych do dzieci i młodzieży.

W danym przedziale czasowym realizowano natomiast działania niebędące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. W 2024 roku w festynach i innych imprezach plenerowych uczestniczyło 60 osób, a w imprezach sportowych kolejne 60. Dodatkowo w roku bazowym 40 osób uczestniczyło w imprezach sportowych, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie udział w nich wzięło 60 osób.

W omawianym czasie realizowano jednorazowe prelekcje i pogadanki, a udział w nich wzięło w 2022 roku 40 osób, w 2023 roku – 35 osób, a w 2024 roku – 30 osób. W 2024 roku w konkursach (plastycznych, literackich, muzycznych itp.) uczestniczyło 50 osób.



Tabela 29. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Wielkie Oczy w latach 2022-2024

forma działań	2022	2023	2024
jednorazowe prelekcje, pogadanki	40	35	30
spektakle	0	40	0
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	0	0	60
imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	40	45	60
konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	55	55	50

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Istotnym elementem działań profilaktycznych były również pozalekcyjne zajęcia sportowe, organizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – prowadzone one były jedynie w 2024 roku i uczestniczyło w nich 20 osób¹⁷.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Wielkie Oczy. W roku 2024 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 2 243 105,88 zł, w tym 1 185 295,97 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 225 387,12 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 129 835,62 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2024 roku w stosunku do 2022 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 36,4%, natomiast względem roku poprzedniego zmalała o 0,8%.

Rysunek 4. łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Wielkie Oczy w latach 2022-2024



Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

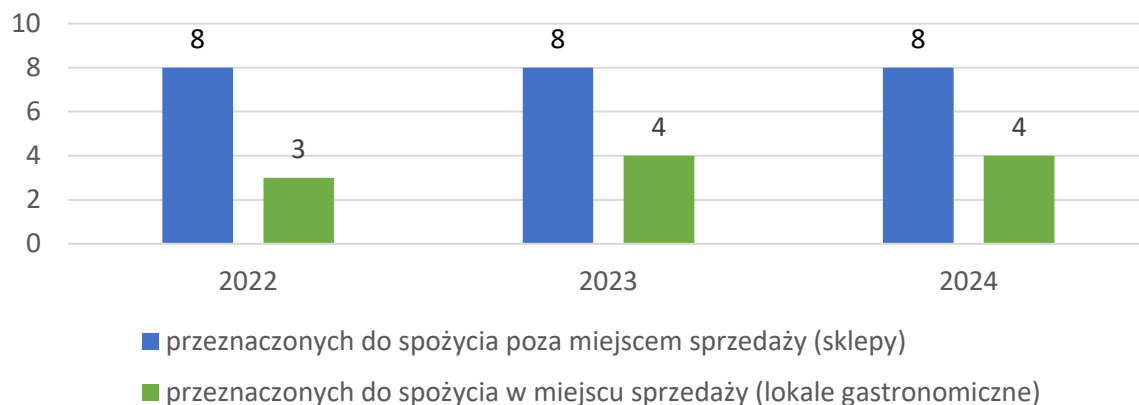
W omawianym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) nie uległa zmianie – wynosiła ona 8 punktów w każdym z analizowanych lat. Natomiast liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych

¹⁷Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok



przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) uległa niewielkiemu wzrostowi z 3 w 2022 roku do 4 w 2024 roku.

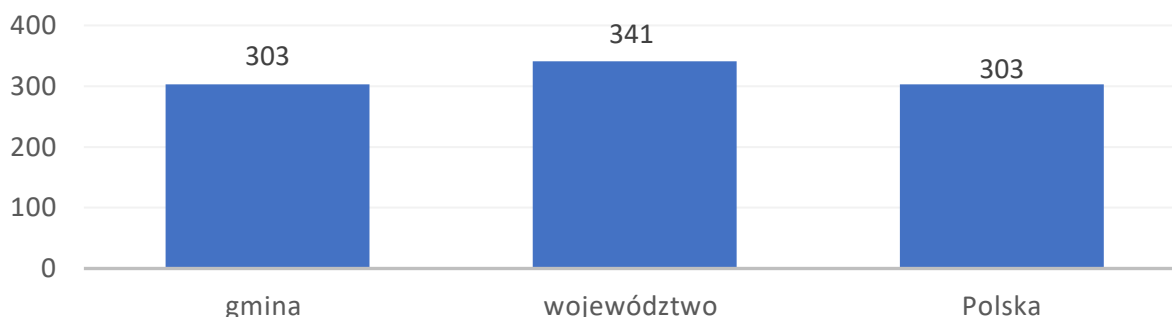
Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2022-2024



Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wielkie Oczy, w porównaniu do województwa podkarpackiego oraz do całej Polski¹⁸. Jak wynika z obecnie dostępnych danych przedstawionych na kolejnym wykresie, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt przyjmuje taką samą wartość jak średnia określona dla całego kraju (303), a mniejszą od średniej dla województwa podkarpackiego (341).

Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wielkie Oczy, województwie podkarpackim i całej Polsce w 2023 roku



Źródło: KCPU-G1 - Sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2023 r. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2023 roku. Zestawienia statystyczne.

¹⁸ Uwzględnione zostały dane dostępne na czas opracowania Strategii, tj. za 2023 rok.



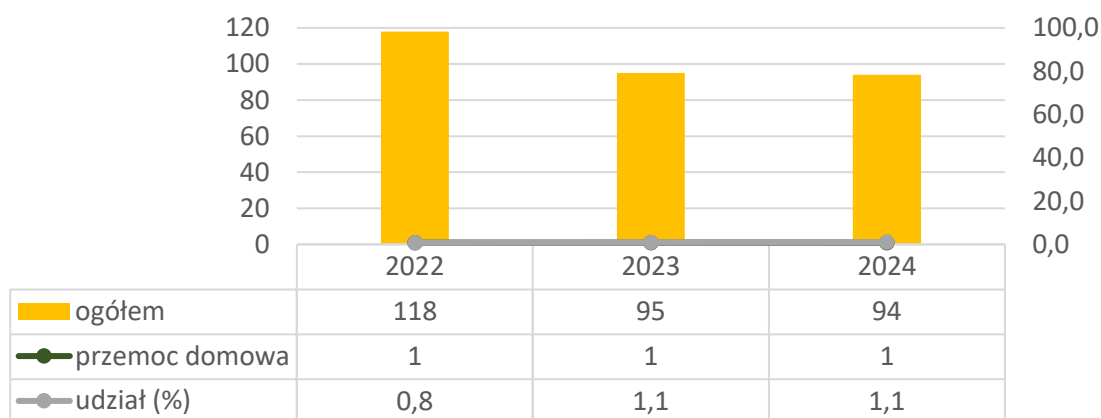
Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jedorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

W okresie od 2022 do 2024 roku 1 rodzina z terenu gminy Wielkie Oczy korzystała z pomocy GOPS z powodu przemocy domowej. Z przedstawionych danych wynika, że udział liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS wykazywał niewielkie tendencje wzrostowe. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 58. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Wielkie Oczy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu



bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe.

Interwencje podejmowane wobec rodzin dotkniętych przemocą odbywają się w ramach procedury „Niebieskie Karty”, której uruchomienie nie wymaga zgody osoby doświadczającej przemocy domowej. Procedura ta obejmuje działania realizowane przez przedstawicieli pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w przypadku uzasadnionego podejrzenia wystąpienia przemocy. Podmioty te współpracują ze sobą przy prowadzeniu procedury, a informacje o podejmowanych działaniach przekazywane są przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można wahania liczby rodzin objętych procedurą NK. W 2022 roku było to 7 rodzin, w 2023 roku – 4 rodziny, natomiast w 2024 roku procedurą NK objęto 7 rodzin z gminy Wielkie Oczy.

Tabela 30. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin objętych procedurą NK	7	4	7

Źródło: Sprawozdanie z realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doświadczających przemocy domowej w gminie Wielkie Oczy za rok 2024.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

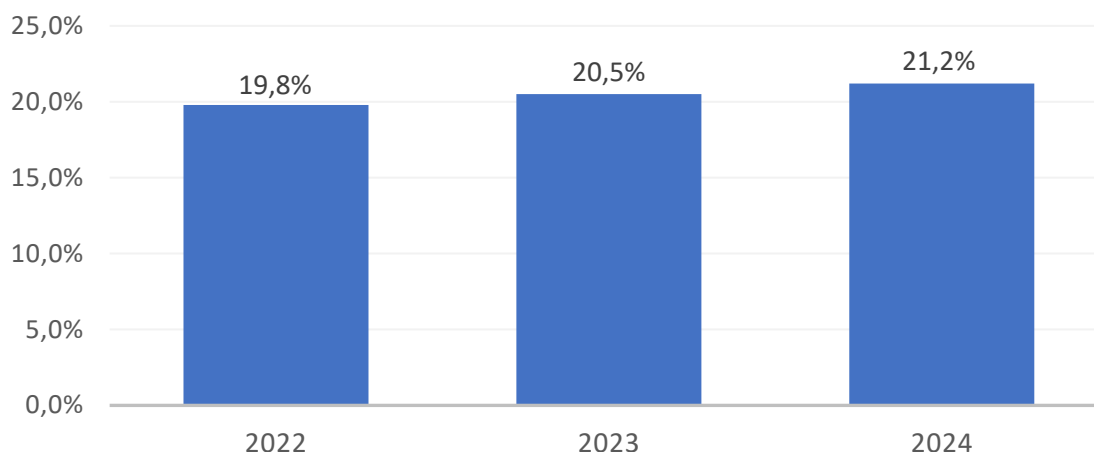
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Starzenie się społeczeństwa stanowi istotne wyzwanie, które należy uwzględniać przy planowaniu działań społecznych. Osoby starsze są ważną częścią lokalnej wspólnoty, dlatego ich potrzeby i oczekiwania powinny zajmować szczególne miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Kluczowe znaczenie ma wspieranie aktywności seniorów, tworzenie przestrzeni sprzyjających integracji międzypokoleniowej oraz rozwijanie oferty odpowiadającej ich możliwościom i zainteresowaniom. Podnoszenie jakości życia osób starszych przyczynia się nie tylko do poprawy ich samopoczucia, ale również do wzmacniania spójności społecznej.



Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji gminy Wielkie Oczy wykazuje tendencje wzrostowe: w 2022 roku było to 19,8%, w 2023 roku – 20,5%, z kolei w 2024 roku – 21,2%.

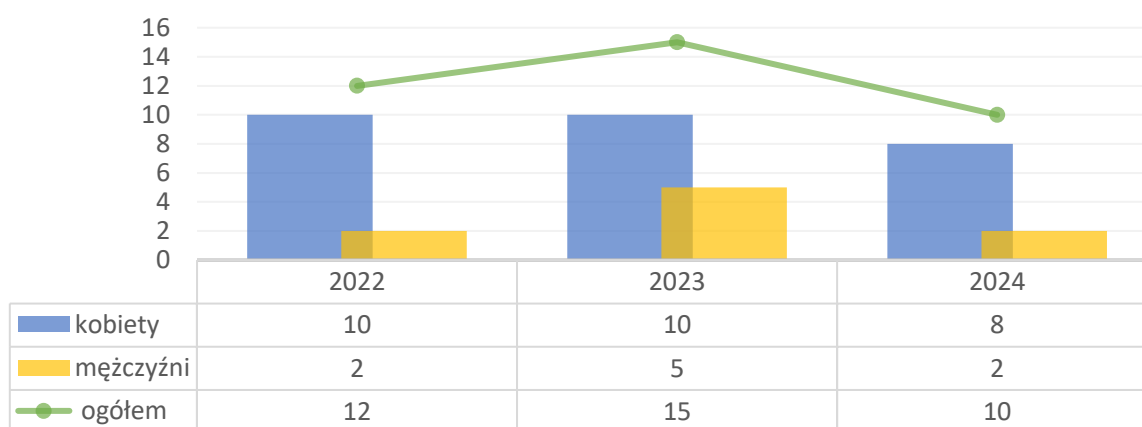
Wykres 59. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2022-2024



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystało 10 osób w wieku poprodukcyjnym, z czego 8 stanowiły kobiety, a 2 – mężczyźni. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie. Warto zaznaczyć, że ze względu na płeć to kobiety stanowią większy udział w ogólnej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej niż mężczyźni. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 60. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok



Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. Na przestrzeni analizowanych lat, w każdym roku po 12 mieszkańców Gminy korzystało z tej formy pomocy¹⁹.

Jednym z najważniejszych elementów systemu wsparcia dla seniorów są domy pomocy społecznej, które zapewniają całodobową opiekę osobom starszym, chorym i z niepełnosprawnościami, niemogącym samodzielnie funkcjonować. DPS świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspierające i edukacyjne zgodnie z obowiązującymi standardami. Skierowanie do placówki oraz częściowe finansowanie pobytu mieszkańca stanowi obowiązkowe zadanie własne gminy. Koszty pobytu w DPS w pierwszej kolejności pokrywa mieszkaniec – maksymalnie do 70% swojego dochodu. Jeśli ta kwota nie wystarcza, dopłat dokonuje współmałżonek oraz krewni w linii prostej (zstępni przed wstępnymi). W sytuacji, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, pozostałe koszty ponosi gmina. W latach 2022-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła Gmina, utrzymywała się na zbliżonym poziomie: w roku bazowym i w 2023 roku było to po 1 osobie, z kolei w 2024 roku – 2 osoby. Widoczny jest wzrost w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty – zwiększyła się ona o 36 122 zł z 2022 roku do 2024 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 31. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	1	1	2
kwota świadczeń (w zł)	43 774	54 643	79 896

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

¹⁹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok



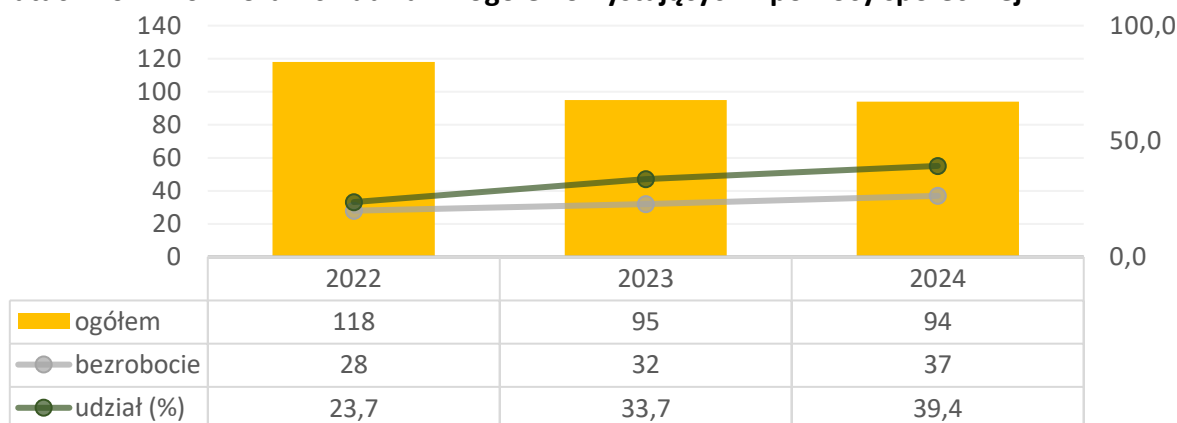
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie osób doświadczających trudności życiowych i zawodowych stanowi ważny element budowania spójnej oraz aktywnej wspólnoty lokalnej. Działania ukierunkowane na tworzenie możliwości zatrudnienia, podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz integrowanie osób zagrożonych wykluczeniem sprzyjają wzmocnieniu ich samodzielności i poprawie jakości życia. W niniejszym rozdziale przedstawiono inicjatywy podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają w przezwyciężaniu indywidualnych problemów, ale również wspierają rozwój społeczny i gospodarczy Gminy.

W 2022 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 28 rodzinom korzystającym z pomocy społecznej, w 2023 roku – 32, z kolei w 2024 roku było to 37 rodzin. Wzrost widoczny jest również w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej – w 2022 roku było to 23,7%, w 2023 roku – 33,7%, z kolei w 2024 roku odnotowano najwyższą wartość, wynoszącą 39,4%.

Wykres 61. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

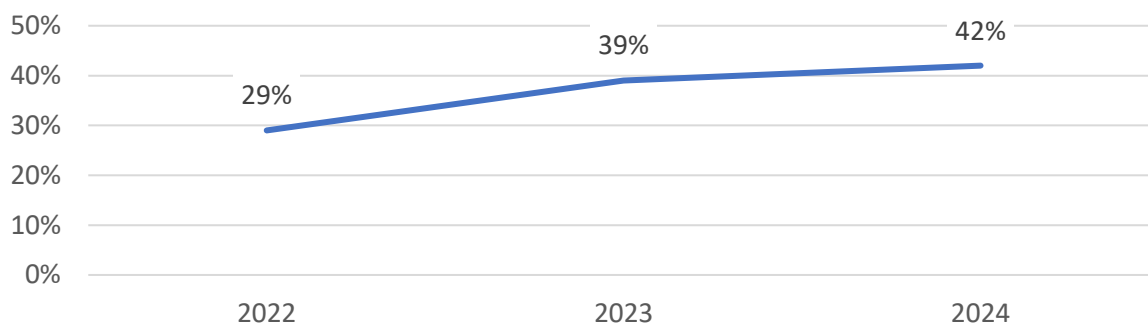


Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat zauważalny jest systematyczny wzrost wartości: w 2022 roku było to 29%, w 2023 roku – 39%, z kolei w 2024 roku – 42%.



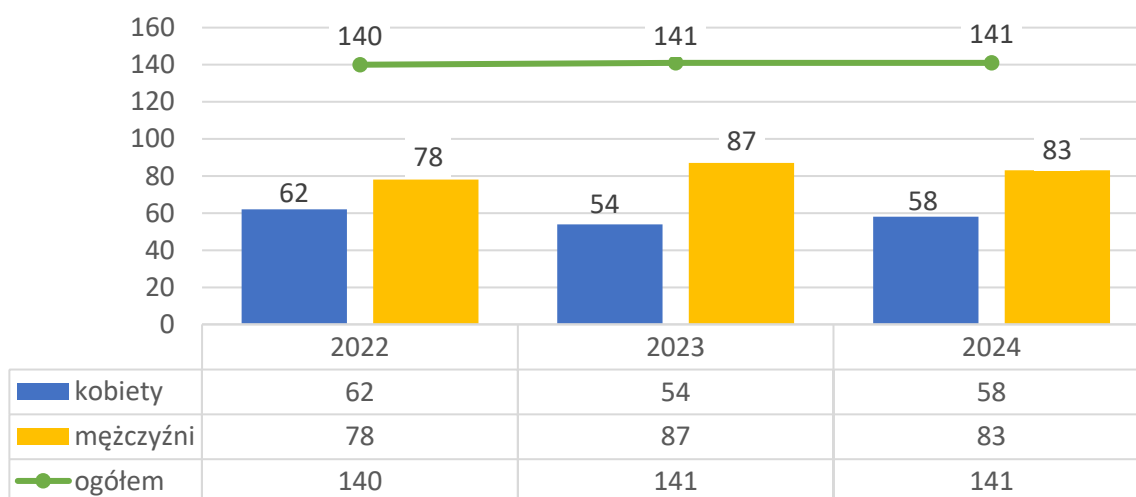
Wykres 62. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie zarejestrowanych było łącznie 141 mieszkańców gminy Wielkie Oczy, z czego 58 stanowiły kobiety, a 83 – mężczyźni. W omawianym okresie liczba osób zarejestrowanych w PUP utrzymywała się na podobnym poziomie, a pod względem płci dostrzegalne są niewielkie dysproporcje – w każdym analizowanym roku pozostających bez pracy mężczyzn było więcej niż kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 63. Mieszkańcy gminy Wielkie Oczy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w omawianym okresie udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy wykazywał wahania, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (17,9%). Podobne tendencje widoczne są w przypadku mieszkańców Gminy powyżej 50 roku życia: w roku bazowym było to 27,1%, w 2023 roku



27,7%, a w 2024 roku – 27,0%. Tendencje wzrostowe widoczne są natomiast w przypadku osób do 30 roku życia, a ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP zwiększył się o 2,6 pp. Szczegółowe dane przedstawia następująca tabela.

Tabela 32. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Wielkie Oczy w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	31 grudnia 2022		31 grudnia 2023		31 grudnia 2024	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	25	17,9	22	15,6	25	17,7
do 30 roku życia	40	28,6	41	29,1	44	31,2
powyżej 50 roku życia	38	27,1	39	27,7	38	27,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Długotrwałe bezrobocie definiuje się jako pozostawanie osoby w rejestrze bezrobotnych przez okres dłuższy niż 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat, z pominięciem czasu odbywania stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych. Problem ten stanowi istotne wyzwanie dla rynku pracy, ponieważ często świadczy o braku możliwości lub motywacji do podjęcia zatrudnienia, a niekiedy także o czerpaniu dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwałe pozostawanie bez pracy ogranicza rozwój zawodowy jednostki, obciąża system pomocy społecznej oraz utrudnia proces integracji społecznej. Dlatego konieczne jest wdrażanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości osób dotkniętych tym zjawiskiem.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Wielkie Oczy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu lubartowskiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie zauważalny jest spadek liczby osób długotrwałe bezrobotnych z 78 w 2022 roku do 66 w 2024 roku. Natomiast w udziale osób długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP widoczny jest spadek (w 2022 roku było to 55,7%, w 2023 roku – 55,3%, zaś w 2024 roku również 55,3%). W przypadku powiatu lubaczowskiego również dostrzegalny jest spadek liczby osób długotrwałe bezrobotnych z 993 w roku bazowym do 898 w ostatnim roku poddanym analizie, jednakże ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP uległ wzrostowi o 4,1 pp. Szczegółowe dane widoczne są w kolejnej tabeli.



Tabela 33. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Wielkie Oczy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu lubaczowskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie		2022	2023	2024
Gmina	liczba osób	78	76	66
	udział (%)	55,7	55,3	55,3
Powiat	liczba osób	993	932	898
	udział (%)	54,2	53,2	58,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Wielkie Oczy prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Lubaczowie w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Ubóstwo to wielowymiarowe zjawisko społeczne, które nie ogranicza się wyłącznie do braku odpowiednich zasobów finansowych. Prowadzi ono do wykluczenia społecznego, utrudnia dostęp do edukacji, opieki zdrowotnej czy możliwości rozwoju zawodowego. Problem ten dotyczy nie tylko jednostek, lecz także całych społeczności, przyczyniając się do pogłębiania nierówności społecznych i ekonomicznych. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została oparta na danych statystycznych dotyczących liczby osób korzystających ze wsparcia społecznego oraz przyznawanych świadczeń. Na przestrzeni omawianych lat w gminie Wielkie Oczy nie korzystano z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa.

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na przestrzeni analizowanych lat ulegała niewielkim wahaniom: w 2022 roku oraz 2024 roku z tego typu wsparcia korzystało po 9 osób, z kolei w 2023 roku było to 7 mieszkańców Gminy, a kwota przeznaczona na ten rodzaj zasiłku ulegała również wahaniom w 2022 roku było to 56 228 zł, w 2023 roku – 48 101 zł, a w 2024 roku wynosiła ona 81 269 zł. W przypadku zasiłków okresowych, liczba osób korzystających z tego typu wsparcia wykazywała niewielkie różnice: w 2022 roku pomocą tą objęto 7 osób, w 2023 roku – 4 osoby, z kolei w 2024 roku – 9 mieszkańców Gminy. Biorąc pod uwagę kwotę świadczeń, uległa ona wzrostowi z 7 300 zł w roku bazowym



do 9 057 zł w 2024 roku. Na przestrzeni omawianych lat liczba osób korzystających z zasiłków celowych wzrosła, w 2022 roku były to 34 osoby, w 2023 roku – 49, a w 2024 roku – 53. Wzrost dostrzegalny jest również w przypadku kwoty środków przeznaczonych na ten cel: w roku bazowym było to 34 550 zł, w 2023 roku – 69 785 zł, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 96 109 zł.

Tabela 34. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	9	56 228	7	48 101	9	81 269
zasiłek okresowy	7	7 300	4	7 011	8	9 057
zasiłek celowy	34	34 550	49	69 785	53	96 109

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalne jest wzrost liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne: w 2022 roku było to 29 osób, w 2023 roku – 45, natomiast w 2024 roku – 51. W analizowanym okresie dostrzegalne są również wahania liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych, z czego wszystkie przeznaczone były dla dzieci (91 w 2022 roku, 88 w 2023 roku oraz 81 w 2024 roku).

Tabela 35. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne	29	45	51
świadczenie niepieniężne:	91	88	81
w tym dzieci	91	88	81

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2022-2024 po 1 rodzinie z terenu gminy



Wielkie Oczy korzystało z tej formy pomocy, a kwota świadczeń na ten cel wynosiła w 2022 roku 2 241 zł, w 2023 roku – 2 324 zł, a w 2024 roku było to 1 907 zł²⁰.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. Zarówno w 2022 roku, jak i w 2024 roku z pomocy społecznej z powodu bezdomności korzystał 1 mieszkaniec Gminy, zaś w 2023 roku były to 2 osoby²¹.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego²². Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W latach 2022 i 2023 z tego typu usług korzystały po 3 osoby, zaś w 2024 roku był to 1 mieszkaniec Gminy²³.

²⁰ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

²¹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

²² Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [dostęp: 01.09.2025]

²³ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok



Część programowa

Część programowa Strategii obejmuje m.in. **misję i wizję w zakresie rozwiązywania problemów społecznych**, określenie **celów strategicznych i operacyjnych**, **planowane działania**, **spodziewane efekty**, a także **system monitorowania, ewaluacji i aktualizacji**. Zawiera również ramy finansowe oraz zasady realizacji dokumentu. Podstawą opracowania prognoz w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, umożliwiająca ocenę najważniejszych uwarunkowań strategicznych. Zebrane dane analityczne pozwoliły na określenie priorytetów oraz wyznaczenie kierunków działań ukierunkowanych na skuteczne rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego



Źródło: opracowanie własne



Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądany obraz Gminy w przyszłości, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Wielkie Oczy została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie **misji**, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

WIZJA: Gmina Wielkie Oczy jest nowoczesną, solidarną i przyjazną wspólnotą, w której każdy mieszkaniec – niezależnie od wieku, statusu materialnego czy sytuacji życiowej – ma możliwość pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. To przestrzeń, gdzie problemy społeczne są skutecznie rozwiązywane poprzez dialog, współpracę i partnerskie relacje pomiędzy samorządem, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i mieszkańcami.

MISJA: Misją gminy Wielkie Oczy jest tworzenie warunków sprzyjających spójności społecznej poprzez aktywne rozwiązywanie problemów mieszkańców, wspieranie grup w trudniejszej sytuacji życiowej, rozwój usług społecznych oraz budowanie partnerskiej współpracy z organizacjami i społecznością lokalną. Celem Gminy jest zapewnienie każdemu mieszkańcowi poczucia bezpieczeństwa, równego dostępu do wsparcia i możliwości pełnego uczestnictwa w życiu lokalnej wspólnoty.



Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o przeprowadzoną analizę poszczególnych obszarów określono **cele strategiczne**, których realizacja ma prowadzić do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych. Do każdego z nich przypisano szczegółowe cele operacyjne wraz z opisem działań koniecznych do ich wykonania. Określono także instytucje odpowiedzialne za realizację, partnerów współpracujących, mierniki oceny postępów, zakładane efekty oraz możliwe źródła finansowania. Takie rozwiązanie pozwala na spójne i skuteczne wdrażanie zaplanowanych działań strategicznych.

1	Budowanie przyjaznego środowiska dla dzieci i młodzieży poprzez podnoszenie potencjału wychowawczego rodzin.
2	Wzmacnianie lokalnego systemu wsparcia sprzyjającego aktywności społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
3	Przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez rozwój działań prewencyjnych, edukacyjnych i wspierających interwencję.
4	Zapewnienie wsparcia osobom uwięzonym w przemoc domową oraz zwiększanie świadomości społecznej dzięki działaniom edukacyjnym i profilaktycznym.
5	Rozszerzanie możliwości aktywnego udziału w życiu społecznym i zawodowym osób zagrożonych wykluczeniem poprzez kompleksowe działania aktywizacyjne.
6	Wzmacnianie zdrowia psychicznego społeczności poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i interwencyjne we wczesnym stadium problemów.



Cel strategiczny nr 1

Budowanie przyjaznego środowiska dla dzieci i młodzieży poprzez podnoszenie potencjału wychowawczego rodzin.

Cel operacyjny 1: Dostarczanie rodzinom i opiekunom wsparcia oraz środków potrzebnych do prawidłowego pełnienia ról opiekuńczych i wychowawczych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Świadczenie wsparcia rodzinom napotykającym trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez działania asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Zapewnienie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez umieszczenie ich w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	GOPS, PPP, PCPR	Budżet Gminy



Prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do rodzin w zakresie dostępnych form wsparcia, obejmujących poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne, a także możliwości uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	GOPS, GKRPA, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	GOPS	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń i warsztatów ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji odpowiedzialnych za wspieranie rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	GOPS, GKRPA, ZI, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Stworzenie dzieciom i młodzieży warunków do realizacji obowiązku edukacyjnego oraz wszechstronnego rozwoju.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuowanie działalności gminnych żłobków oraz rozwijanie infrastruktury placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.	Zapewnienie odpowiednich warunków do nauki i rozwoju dzieci.	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3. Liczba miejsc w placówkach.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Cykliczne doposażanie placówek oświatowych w nowoczesny i profesjonalny sprzęt dydaktyczny.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa



Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba funkcjonujących Placówek Wsparcia Dziennego.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Podejmowanie współpracy z placówkami oświatowymi w zakresie dostosowywania działań do zidentyfikowanych problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	GOPS, UG, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	GOPS, UG, NGO, GBP, CK, WDK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UG, NGO, GBP, CK, WDK, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, NGO, GBP, CK, WDK, placówki oświatowe	Budżet Gminy



Cel strategiczny nr 2

Wzmacnianie lokalnego systemu wsparcia sprzyjającego aktywności społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami warunków umożliwiających samodzielne życie poprzez dostęp do adekwatnych usług społecznych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podejmowanie działań mających na celu promocję oraz organizację wolontariatu wspierającego seniorów i osoby z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	GOPS, NGO, GBP, UG, CK, WDK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie osobom wymagającym wsparcia dostępu do opieki świadczonej w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	GOPS	Budżet Gminy
Podejmowanie inicjatyw mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej, w tym punktów handlowych, usługowych, kulturowych i sportowych, do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Podejmowanie współpracy z sektorem pozarządowym w zakresie wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie działalności tych podmiotów.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy



Realizacja, inicjowanie oraz wdrażanie programów wsparcia i ochrony społecznej skierowanych do seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy
Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami specjalistycznego wsparcia poprzez uruchomienie usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin i opiekunom sprawującym opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Podniesienie jakości życia członków rodzin oraz opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie im możliwości odpoczynku i regeneracji.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON

**Cel operacyjny 2: Tworzenie warunków sprzyjających aktywnemu uczestnictwu społecznemu i kulturalnemu osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną oraz rozwój kompetencji i umiejętności seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, UG, NGO, GBP, CK, WDK	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Podejmowanie działań mających na celu promowanie pozytywnego wizerunku seniorów oraz osób z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, GBP, CK, WDK	Budżet Gminy
Prowadzenie działań informacyjnych oraz kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej we współpracy z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UG, WTZ	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Zainicjowanie utworzenia Klubu Seniora w Gminie	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających klubów seniora. Liczba uczestników.	UG, NGO, GOPS, CK	Budżet Gminy Budżet Państwa



Cel strategiczny nr 3

Przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez rozwój działań prewencyjnych, edukacyjnych i wspierających interwencję.

Cel operacyjny 1: Podejmowanie działań mających na celu ograniczenie skali uzależnień oraz realizację skutecznych programów profilaktycznych i terapeutycznych dla osób wymagających wsparcia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagającym się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy
Podejmowanie działań mających na celu motywowanie osób uzależnionych oraz współuzależnionych do korzystania z terapii w placówkach leczenia odwykowego, zarówno stacjonarnych, jak i ambulatoryjnych.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja działań zmierzających do wydania orzeczeń o obowiązku poddania się leczeniu osób uzależnionych od alkoholu, w tym kierowanie wniosków do biegłych w celu uzyskania opinii dotyczącej uzależnienia oraz składanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych



Zainicjowanie działalności PK na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PK w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	UG, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zainicjowanie działalności samopomocowej grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych.	UG, GOPS GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2: Podejmowanie działań wzmacniających profilaktykę oraz promujących zdrowy styl życia wśród mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
„Realizacja w szkołach programów profilaktycznych dotyczących problematyki uzależnień, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Profilaktyki Uzależnień (KCPU), Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE) oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii (IPiN).	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja warsztatów i zajęć edukacyjnych w szkołach poruszających tematykę uzależnień oraz prowadzenie pozalekcyjnych działań aktywizujących z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UG, GKRPA, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych



Realizacja szkoleń dla właścicieli i pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień, połączonego z programem profilaktycznym.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu pozytywnych relacji i rozwoju umiejętności społecznych.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA, UG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Uczestnictwo w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach oraz realizacja działań informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup społecznych, w celu profilaktyki i przeciwdziałania problemom związanym z uzależnieniami.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, PP, UG, NGO, GBP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, CK, WDK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UG, PP	Budżet Gminy



Organizacja szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji) w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, GOPS, UG, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja imprez, festynów, konkursów i innych wydarzeń promujących zdrowy styl życia we współpracy z instytucjami.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UG, NGO, GBP, CK, WDK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych



Cel strategiczny nr 4

Zapewnienie wsparcia osobom uwięzonym w przemoc domową oraz zwiększanie świadomości społecznej dzięki działaniom edukacyjnym i profilaktycznym.

Cel operacyjny 1: Świadczenie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	GOPS, GKRPA, PP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Upowszechnianie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej poprzez publikacje na stronach internetowych oraz dystrybucję materiałów informacyjnych o dostępnych formach specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad stosowania procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	GOPS, GKRPA, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Świadczenie poradnictwa osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy



Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy domowej dostępu do bezpiecznego schronienia.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	GOPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy
Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Realizacja działań edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy oraz podnoszenie świadomości społecznej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Uczestnictwo w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	GOPS, GKRPA, ZI, PP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów obejmujących tematykę przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy oraz zagadnienia komunikacji interpersonalnej i rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów w sposób konstruktywny i bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UG, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy



Realizacja działań informacyjnych wśród mieszkańców dotyczących problematyki cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UG, GOPS, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
---	---	---	----------------------------------	--------------



Cel strategiczny nr 5

Rozszerzanie możliwości aktywnego udziału w życiu społecznym i zawodowym osób zagrożonych wykluczeniem poprzez kompleksowe działania aktywizacyjne.

Cel operacyjny 1: Poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez skuteczne wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w rozwijaniu kwalifikacji i zwiększaniu szans na zatrudnienie.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez organizację prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych oraz robót publicznych.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działań informacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia oraz możliwości aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie



Wykorzystywanie kontraktów socjalnych w pracy socjalnej w celu aktywizacji zawodowej oraz zwiększenia szans na zatrudnienie, ze szczególnym uwzględnieniem osób pozostających długo bez pracy.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	GOPS	Budżet Gminy
Podjęmowanie działań mających na celu motywowanie lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków pracy do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UG, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Podjęmowanie działań mających na celu zmniejszenie problemu ubóstwa oraz wsparcie mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Świadczenie niezbędnego wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej poprzez zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Świadczenie wsparcia w zakresie dożywiania poprzez przyznawanie zasiłków na zakup żywności oraz udzielanie pomocy niepieniężnej w postaci posiłków.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa



Świadczenie wsparcia uczniom poprzez przyznawanie stypendiów oraz zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wykonywanie zadania własnego Gminy polegającego na zapewnieniu schronienia osobom znajdującym się w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa



Cel strategiczny nr 6

Wzmacnianie zdrowia psychicznego społeczności poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i interwencyjne we wczesnym stadium problemów.

Cel operacyjny nr 1. Budowa efektywnego systemu wsparcia oraz prowadzenie działań podnoszących świadomość społeczną w zakresie zdrowia psychicznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla osób borykających się z problemami zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Realizacja wczesnej profilaktyki szkolnej w zakresie zdrowia psychicznego poprzez prowadzenie odpowiednich programów profilaktycznych.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Świadczenie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom, młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	UG, placówki oświatowe, NGO, PPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy



Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Wielkie Oczy. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Wielkie Oczy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2024-2025, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2036 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach.

**Tabela 36. Ramy finansowe Strategii**

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2024	69 078	1 521 347	2 772	19 078	4 783 977	6 396 252
2025²⁴	30 000	1 261 060	0	5 000	3 134 810	4 430 870
PROGNOZA						
2026	30 750	1 292 587	0	5 125	3 213 180	4 541 642
2027	31 519	1 324 901	0	5 253	3 293 510	4 655 183
2028	32 307	1 358 024	0	5 384	3 375 848	4 771 562
2029	33 114	1 391 974	0	5 519	3 460 244	4 890 851
2030	33 942	1 426 774	0	5 657	3 546 750	5 013 123
2031	34 791	1 462 443	0	5 798	3 635 419	5 138 451
2032	35 661	1 499 004	0	5 943	3 726 304	5 266 912
2033	36 552	1 536 479	0	6 092	3 819 462	5 398 585
2034	37 466	1 574 891	0	6 244	3 914 948	5 533 549
2035	38 403	1 614 263	0	6 400	4 012 822	5 671 888
2036	39 363	1 654 620	0	6 560	4 113 142	5 813 685

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026–2036 zakłada wdrożenie kompleksowego modelu polityki społecznej. Z uwagi na długookresowy charakter dokumentu oraz jego cele o charakterze perspektywicznym, istotnym elementem jest systematyczne monitorowanie oraz – w razie pojawienia się niekorzystnych zjawisk – dokonywanie aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026–2036 określa działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Fundamentem skutecznej polityki społecznej jest partnerstwo i współpraca wszystkich podmiotów. Ze względu na szeroki zakres zadań oraz udział wielu interesariuszy, realizacja Strategii wymaga skutecznej koordynacji oraz ścisłej współpracy jednostek uczestniczących w procesach rozwojowych. Głównym

²⁴ Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok dla gminy Wielkie Oczy



inicjatorem i koordynatorem działań przewidzianych w dokumencie pozostaje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, odpowiedzialny za zarządzanie procesem wdrażania Strategii.

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 37. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Wielkie Oczy o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036”.	IV kwartał 2025 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2036 r.
Etap III	Monitoring.	na koniec każdego roku w okresie od 2026 r. do 2036 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2037 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia ma charakter dokumentu „żywego”, co oznacza, że jej zapisy mogą, a w niektórych przypadkach nawet powinny być aktualizowane. Należy jednak podkreślić, że zmiany te nie mogą naruszać głównych kierunków wyznaczonych w Strategii. Przeglądy dokumentu powinny być prowadzone w sposób cykliczny, a najwłaściwszą formą wprowadzania zmian jest proces weryfikacji w formule społecznej, zbliżonej do tej, jaka towarzyszyła jej opracowaniu. Kierownik GOPS, przy wyborze zadań do realizacji, będzie uwzględniał zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i poszczególnych grup społecznych, jak i zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne oraz możliwości pozyskiwania środków finansowych. Z tego względu podczas aktualizacji Strategii GOPS powinien brać pod uwagę nie tylko obowiązujące zapisy dokumentu na lata 2026-2036, lecz także nowe zadania, które nie mogły zostać przewidziane w momencie jej tworzenia. Bezpośrednim koordynatorem procesu wdrażania i aktualizacji pozostaje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach.



Komunikacja społeczna i promocja Strategii

Dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania Strategii istotne jest włączenie społeczności lokalnej w proces jej tworzenia i realizacji. Partnerzy powinni mieć możliwość zgłaszania propozycji zmian w treści dokumentu w obszarach wymagających ich współpracy. Władze samorządowe, realizując Strategię, powinny stosować skuteczne metody komunikacji z otoczeniem, a także dbać o sprawny system odbierania informacji zwrotnych od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi – pracownikami bezpośrednio zaangażowanymi w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne i kompetencje interpersonalne, jak również poprzez korzystanie z dostępnych technologii i zasobów organizacyjnych.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Zewnętrzne otoczenie dalsze obejmuje Gminę jako wspólnotę terytorialną w relacjach z sąsiednimi gminami oraz strukturami powiatowymi, wojewódzkimi i ogólnokrajowymi. Do kluczowych obszarów działań w zakresie komunikacji społecznej należą:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Celem promocji Strategii jest budowanie i utrzymywanie współpracy pomiędzy samorządem a społecznością lokalną. Proces informowania i promowania będzie realizowany poprzez publikacje w prasie lokalnej oraz w Internecie, obejmujące dane dotyczące udziału finansowego Unii Europejskiej w realizowanych projektach, a także informacje o stopniu zaawansowania działań i osiągniętych efektach wynikających z wdrażania Strategii.



Monitoring i ewaluacja

Monitoring Strategii będzie służył ocenie uzyskiwanych rezultatów i ich zgodności z założonymi celami. Proces ten obejmie gromadzenie i analizę informacji pochodzących od wszystkich podmiotów realizujących działania strategiczne. Podstawą oceny będą wskazane poniżej wskaźniki monitoringowe, a w obszarach trudnych do opisanego za ich pomocą – wskaźniki kontekstowe, ukazujące dane zjawiska w szerszej perspektywie i w odniesieniu do dłuższych okresów czasu. Dane do monitoringu będą pozyskiwane m.in. z: GUS, jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy, Policji, PUP, sprawozdań GOPS, GKRPA, raportów z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę stopnia realizacji wyznaczonych kierunków działań oraz pozwoli na ich modyfikację w przypadku wystąpienia istotnych zmian społecznych, takich jak nowe regulacje prawne czy nasilanie się wybranych problemów społecznych. Informacje dotyczące realizacji Strategii będą przygotowywane przez GOPS i uwzględniane w corocznych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach.

Ewaluacja końcowa (ex-post) umożliwi samorządowi gminy Wielkie Oczy dokonanie oceny faktycznego stanu rozwiązywania problemów społecznych oraz stanie się narzędziem wspierającym podejmowanie decyzji dotyczących kształtu lokalnej polityki społecznej w kolejnych latach. W ramach tego procesu opracowany zostanie raport podsumowujący stopień realizacji celów strategicznych w ujęciu skumulowanym. Ewaluacja końcowa pozwoli określić, w jakim zakresie planowane wartości zostały osiągnięte w perspektywie wieloletniej, wskaże poniesione nakłady finansowe oraz umożliwi weryfikację, czy przyjęte kierunki działań były trafnie zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, rozumiane jako mierzalne zmienne poddawane obserwacji i ocenie, zostały opracowane na podstawie przewidywanych efektów realizowanych zadań oraz danych planowanych do osiągnięcia w całym okresie obowiązywania Strategii. Zostały one szczegółowo określone w odniesieniu do aktualnej sytuacji. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja opierać się będą m.in. na poniżej wskazanych wskaźnikach. Ich katalog może być uzupełniany lub modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i posiadanych zasobów. Wartości bazowe odnoszą się do danych z 2024 roku, natomiast wartości docelowe wskazują zakładane rezultaty.



Tabela 38. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwany rezultat
Budowanie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	7	wzrost
	Liczba asystentów rodziny.	1	wzrost
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Wskaźnik deprywacji lokalnej (%).	3,88	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	3,2	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	1	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	0	wzrost
Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia sprzyjającego aktywizacji i włączeniu społecznemu osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność	2	spadek/stabilizacja
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	23,4	spadek
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	1	wzrost
Ograniczanie problemów związanych z uzależnieniami poprzez rozwijanie działań edukacyjnych, prewencyjnych i interwencyjnych.	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	9	spadek
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	303	wzrost
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba Punktów Konsultacyjnych dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	7,4	spadek



Rozwijanie kompleksowego wsparcia dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej oraz wzmacnianie świadomości społecznej poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	1,1	spadek
	Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	7	spadek
Zwiększanie szans na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją poprzez wdrażanie zintegrowanych działań aktywizacyjnych.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	42	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	39,4	spadek
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	55,3	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	9	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	9	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	53	stabilizacja
Wdrażanie kompleksowych działań ukierunkowanych na poprawę stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji, profilaktyki i wczesnej pomocy.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	1	stabilizacja
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost

Źródło: opracowanie własne



Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026-2036 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań zostały określone w oparciu o analizę funkcjonowania systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy. Strategia przewiduje rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w obszarze pomocy społecznej oraz szeroką współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w tym zakresie. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, podejmowane działania mają na celu – w miarę możliwości – umożliwienie życiowego usamodzielnienia osób i rodzin objętych wsparciem oraz ich integrację ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych uwzględnionych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2026–2036 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje wykraczające poza sferę materialną, wynikające głównie ze zmian demograficznych. Realizacja zapisów Strategii będzie przebiegać zgodnie z określonymi działaniami, przy czym ich zakres i harmonogram będą uzależnione od dostępnych środków finansowych. Dokument podlegać będzie okresowej weryfikacji i koniecznym modyfikacjom w związku ze zmieniającymi się warunkami społeczno-ekonomicznymi, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców oraz obowiązującymi przepisami prawa. Różnorodność i liczba potrzeb społecznych przy ograniczonych zasobach budżetowych wymaga zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne planowanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze systemowym, a nie jedynie akcyjnym. W dokumencie przyjmuje się, że osiągnięcie zakładanych rezultatów będzie możliwe dzięki:



- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja kluczowych założeń Strategii powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Wielkie Oczy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy podkreślić, że działania w ramach szeroko pojętej polityki społecznej są realizowane przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych kompetencji i zasobów Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych określa priorytetowe obszary i kierunki działań uznane za kluczowe, zapewniające najbardziej efektywne osiągnięcie zamierzonych rezultatów.



Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
3. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
5. Pikula N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
6. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2023 roku. Zestawienia statystyczne.
7. Raport o stanie gminy Wielkie Oczy za 2022, 2023 i 2024 rok.
8. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
9. Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach za 2022, 2023 i 2024 rok.
10. Sprawozdanie z realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w gminie Wielkie Oczy za rok 2024.
11. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
12. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
13. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
14. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

Źródła internetowe:

1. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.
2. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.
3. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [data dostępu: 01.09.2025]



Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Wielkie Oczy	17
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Wielkie Oczy według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)	21
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	29
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Wielkie Oczy w latach 2022-2024	85
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego	97

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Wielkie Oczy w porównaniu do powiatu lubartowskiego i województwa lubelskiego na przestrzeni lat 2022-2024.....	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Wielkie Oczy w latach 2022-2024 (w procentach).....	19
Tabela 4. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Wielkie Oczy w latach 2022-2023 (bez oddziałów przedszkolnych)	22
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i poszczególnych oddziałów przedszkolnych w gminie Wielkie Oczy w latach 2022-2024	23
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej w gminie Wielkie Oczy w porównaniu do powiatu lubaczowskiego w 2024 roku	27
Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2022-2024.....	31
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024	34
Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024.....	34
Tabela 10. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=52	40
Tabela 11. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=50	41
Tabela 12. Jak często w przeciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia (na tzw. „kacu”) ? N=52	41
Tabela 13. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8 ...	47
Tabela 14. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10	47
Tabela 15. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=72	50
Tabela 16. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=20.....	52



Tabela 17. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=7	63
Tabela 18. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=13	67
Tabela 19. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=12	68
Tabela 20. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=11	69
Tabela 21. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=10	69
Tabela 22. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=56.....	72
Tabela 23. Kwota odpłatności za pobyt dzieci z terenu gminy Wielkie Oczy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024	78
Tabela 24. Liczba i kwota przyznawanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dzieci z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024.....	80
Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024	81
Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024.....	81
Tabela 27. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2022-2024	81
Tabela 28. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	84
Tabela 29. Liczba uczestników działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi przeprowadzonych na terenie gminy Wielkie Oczy w latach 2022-2024	85
Tabela 30. Dane statystyczne dotyczące wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022-2024	88
Tabela 31. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024.....	90
Tabela 32. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Wielkie Oczy w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024	93
Tabela 33. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Wielkie Oczy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu lubaczowskiego na przestrzeni lat 2022-2024	94
Tabela 34. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024	95
Tabela 35. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024	95
Tabela 36. Ramy finansowe Strategii	118
Tabela 37. Harmonogram wdrażania Strategii.....	119
Tabela 38. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	122



Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Wielkie Oczy w latach 2022-2024	18
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie lubaczowskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa podkarpackiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	20
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Wielkie Oczy w latach 2022-2024	21
Wykres 4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Wielkie Oczy, powiatu lubartowskiego i województwa lubelskiego	23
Wykres 5. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Wielkie Oczy, powiecie lubaczowskim oraz województwie podkarpackim w latach 2022-2024	26
Wykres 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Wielkie Oczy, powiecie lubaczowskim i województwie podkarpackim na przestrzeni lat 2022-2024	32
Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Wielkie Oczy w latach 2022-2024	33
Wykres 8. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024	33
Wykres 9. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)	35
Wykres 10. Płeć: N=72.....	37
Wykres 11. Wiek: N=72	38
Wykres 12. Wykształcenie: N=72	38
Wykres 13. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=72	39
Wykres 14. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=72	40
Wykres 15. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=72	42
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=72.....	42
Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=72	43
Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=72	44
Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=72	45
Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=72	46
Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=72	46
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=72	48



Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=72	48
Wykres 24. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=72	49
Wykres 25. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=72	50
Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=72	51
Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=72	53
Wykres 28. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=72	54
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=72	55
Wykres 30. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=72	55
Wykres 31. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=72	56
Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=72	57
Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=72	58
Wykres 34. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=72	60
Wykres 35. Płeć: N=56.....	61
Wykres 36. Wiek: N=56	62
Wykres 37. Klasa: N=56	62
Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=56	63
Wykres 39. Ile razy zdarzyło Ci się: N=56	64
Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=56	65
Wykres 41. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=56	66
Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=56	67



Wykres 43. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=56	68
Wykres 44. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=56	70
Wykres 45. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=56	70
Wykres 46. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=56	71
Wykres 47. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=56	72
Wykres 48. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=56	73
Wykres 49. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=56	74
Wykres 50. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024	76
Wykres 51. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	77
Wykres 52. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024	77
Wykres 53. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024	78
Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	80
Wykres 55. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	83
Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2022-2024	86
Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Wielkie Oczy, województwie podkarpackim i całej Polsce w 2023 roku	86
Wykres 58. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	87
Wykres 59. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2022-2024	89



Wykres 60. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024	89
Wykres 61. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	91
Wykres 62. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024	92
Wykres 63. Mieszkańcy gminy Wielkie Oczy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024.....	92

Uzasadnienie

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz. 1214), zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Zgodnie z art. 16b ust. 2 w/w ustawy strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej,
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Realizacja Strategii finansowana będzie z różnych źródeł (środki gminy, pozyskane środki z funduszy zewnętrznych tj. programy rządowe, pozarządowe, środki unijne), poszczególne działania realizowane będą w ramach wydatków zaplanowanych na dany rok we właściwych budżetach poszczególnych jednostek organizacyjnych Gminy, Powiatu czy też organizacji.

Biorąc powyższe pod uwagę przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Projekt

z dnia 3 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 2025 r.

**w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy na okres oznaczony do 3 lat
z dotychczasowym dzierżawcą, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), oraz art. 23 ust. 1 pkt 7 lit. a i art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Rada Gminy Wielkie Oczy wyraża zgodę na zawarcie z dotychczasowymi dzierżawcami kolejnych umów dzierżawy nieruchomości na okres do 3 lat.

2. Nieruchomości objęte zgodą określa załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały zleca się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr

Rady Gminy Wielkie Oczy

z dnia.....2025 r.

Wykaz nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy na okres oznaczony do 3 lat z dotychczasowym dzierżawcą, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość.w

Lp.	Nr nieruchomości	Obręb ewidencyjny	Powierzchnia nieruchomości w ha	Powierzchnia dzierżawiona nieruchomości w ha
1	140/1	Bihale	0,5791	0,5791
2	228	Kobylnica Ruska	0,4924	0,4924
3	915	Kobylnica Wołoska	0,7029	0,7029
4	919	Kobylnica Wołoska	0,9170	0,9170
5	1076/1	Kobylnica Wołoska	0,1987	0,1987
6	1078	Kobylnica Wołoska	0,6458	0,6458
7	1079/3	Kobylnica Wołoska	0,2209	0,2209
8	1083	Kobylnica Wołoska	0,6493	0,6493
9	923/1	Kobylnica Wołoska	0,1438	0,1438
10	923/2	Kobylnica Wołoska	0,1350	0,1350
11	256/1	Kobylnica Wołoska	0,3011	0,3011
12	5/1	Łukawiec	0,9094	0,9094
13	480	Skolin	3,1831	0,9801
14	935/2	Wielkie Oczy	0,2328	0,2328
15	869	Wielkie Oczy	0,1100	0,1100
16	57	Wólka Żmijowska	0,2144	0,2096
17	27	Żmijowiska	0,2175	0,2175
18	178	Żmijowiska	0,4955	0,4955
19	179	Żmijowiska	0,1162	0,1162

Uzasadnienie

Nieruchomości opisane w Załączniku do niniejszej uchwały stanowią własność Gminy Wielkie Oczy.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami z zastrzeżeniem wyjątków wynikających z ustaw, nieruchomości mogą być przedmiotem obrotu. W szczególności nieruchomości mogą być przedmiotem sprzedaży, zamiany i zrzeczenia się, oddania w użytkowanie wieczyste, w najem lub dzierżawę, użyczenie, oddanie w trwały zarząd, a także mogą być obciążone ograniczonymi prawami rzeczowymi, wnoszone jako wkłady niepieniężne (aporty) do spółek, przekazane jako wyposażenie tworzonych przedsiębiorstw państwowych oraz jako majątek tworzonych fundacji.

W myśl art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy o samorządzie gminnym, do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawianie lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub czas nieoznaczony. Uchwała rady gminy jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość. W tej sytuacji wójt może zawrzeć kolejną umowę wyłącznie za zgodą rady gminy.

Dotychczasowi dzierżawcy korzystali z wydzierżawionego gruntu zgodnie z zawartą umową dzierżawy, wnosząc czynsz w określonym terminie oraz podatek od nieruchomości. Zawarcie kolejnej umowy na okres do 3 lat będzie stanowiło dla gminy źródło dalszych dochodów.

W związku z powyższym podjęcie przedmiotowej uchwały znajduje pełne uzasadnienie.